

BIBLIOTECA NAZIONALE VITT. EMANUELE
13
8 B
58

DE AVCTORITATE GRADV AC TERMINIS LEGATORVM A LATERE

TRACTATVS

Ab Adm. Reu. Patre Fratre Io. Thoma à Turri Sac. Theologiæ Magistro Ordinis Prædicatorum æditus.

Em.mi Card.lis Pallavicini

Dom. Prof. Rom.

ROMAE,

Typis Angeli Bernabò de Vermis. 1656.

Superiorum permissu.

Nos Fr. Iõ. Baptiſtã de Marinis Sac. Theol. Profeſs. Ord. Præd. humilis Mag. Generalis & Seruus.

HArum ſerie, noſtriq; auctoritate Officij facultatem concedimus tibi Ad. Reu. Patri Mag. F. Ioanni Thomæ à Turri Ianuenſi noſtræ Prouinciæ vtriuſq; Lombardiæ, vt Opuſculum à te compoſitum, cui titulus, *De Auctoritate, Gradu, ac Terminis Legatorum de latere*, iam à duobus noſtri Ordinis Magiſtris reuiſum, & approbatum, publicis Typis mandare valeas; ſeruatis alijs de iure ſeruãdis iuxta decreta Sacroſancti Concil. Trid. Conſtitutiones noſtras, ac Ordinationes Capitulorum generalium. In quorum fidem &c.

Dat. Romæ in noſtro Conuentu S. Mariæ ſuper Mineruam, Die xj. Ianuarij 1656.

Fr. Io. Baptiſta de Marinis Mag. Ord.

Reuerendiſs. Patri Fr. Io. Baptiſtæ de Marinis totius Ordinis Præd. Mag. Generali optimo, ac vigilantiſſimo.

IVſſu P. V. R. ego infraſcriptus perlegi opuſculum A.R.P. Magiſtri Fr.Io.Thomę à Turri Ianuēſis,Ordinis noſtri ex Prouincia vtriuſque Lombardiæ, cui titulus inſcribitur: *De Auctoritate,Gradu, ac Terminis Legatorum de latere*, in libros treſdecim mirabili ordine digeſtum: in eo reperi nihil, quod Chriſtianam pietatem cedat, immo ſanam,& optimam doctrinam,cum variarum rerum cognitione coniunctam.Ideo prælo,ac publica lęcem dignum cenſeo fructuſque eximios vtentibus allaturum confido ſi P.V.R. placuerit,vt typis mandari poſſit.

Datum Romæ 16. Decembris 1655.

Fr.Io. Vincentius Morenus à Mutina Ordinis Præd.Mag. & in Sacra Indicis Congregatione Librorum Cenſor.

DE mandato Reuerendiſs.Patris Fr.Io. Baptiſtæ de Marinis Generalis Magiſtri totius Ordinis prædicatorum,ſumma animi attentione, nec minori voluptate perlegi librum *De Authoritate, Gradu, ac Terminis Legatorum à latere*,ab Adm.Reu.Pat. Magiſtro Fratre Ioanne Thoma à Turri, breui ſtylo, mira claritate, ac non vulgari eruditione compoſitum; & nihil in eo Fidei Catholicæ, aut veræ ſapientiæ diſſonum,quin potius ſanam doctrinam, ſatis ſuperque proficuam inueni. Quare vt typis pręloque mandetur in gratiam,& communem doctorum vtilitatem omnino cenſeo. Dat. in Conuentu Sanctæ Sabinę de Vrbe die 10.Ianuarij 1656.

Ita atteſtor ego Fr. Franciſcus Turrianus à Nicea Sacræ Theologiæ Doctor Ord. Præd.

Libel-

Imprimatur si videbitur Reuerendiss. P. Mag. Sac. Palatij Apostolici.

M. A. Oddus Vicesg.

LIbellum hunc, cui titulus: *De authoritate, gradu, ac terminis Legatorum à latere*, ab A. R. P. Thoma à Turri Ord. Præd. Sac. Theol. Magistro summa eruditione, ac perspicua breuitare compositum, Ego Fr. Hieronymus Nicolinus Romanus Ord. S. Augustini Cong. Lombardæ Sac. Theol. Lector I.V.D. & ad præsens Parochus S. M. de Populo Vrbis, iussu Reuerendiss. P. Raymundi Capisucchi Sac. Pal. Apost. Magistri, vidi, ac diligenter consideraui, nihilque in eo inueni, quod orthodoxæ Fidei, bonis moribus, sacris Canonibus, Romanorum Pontificum Constitutionibus, ac sacrarũ Congregationũ declarationibus repugnet. Quare dignissimnm censeo, vt ad communem omnium vtilitatem quam primum in lucem edatur.

Dat. ex Conuentu S. Mariæ de Populo Vrbis, hac die 5. Februarij 1656.

Idem Fr. Nicolius qui supra manu pp.

Imprimatur

Fr. Raymundus Capisuccus Sac. Apost. Palatij Magister Ord. Præd.

NI-

INDEX
LIBRORVM
ET
PARAGRAPHORVM.

Liber primus.

Liber secundus.

Liber tertius,

Liber quartus.

tus

LIBER PRIMVS.

De Nomine, Origine, ac Institutione Legati de Latere.

PARAGRAPHVS I.

De Nomine Legati.

OMEN Legati passiua significatione à verbo legare (quod est in legationem mittere, Oratorem constituere proprio, vel publico nomine acturum negocia) fuisse desumptum, Antiquiores, qui scripserint, testantur, & Plato in Amph. Salustius in Iugurt. Plautus in Casin. Cicero Atti. lib. 8. 9. Phil. & 2. de Orat. vbi inquit; Atheniēses ad Senatum Legatos de rebus suis maximis misisse. Et Quintilianus lib. 18. cap. 1. missam ad Achillem legationem commemorat. Veruntamen aduertendum omninò est, quod priscis ætatibus Legationes nobilibus Personis ornamenti, atque honoris causa demandari solebant; & huiusmodi legationes liberæ dicebantur, de quibus apud Bubæum hæc leguntur: *Legationes liberæ olim ornamenti tantùm causa ab Senatu impetrabantur, quemadmodum Honorarij Magistratus à Principibus, honestamenti causa conceduntur, tituloque tenus obeuntur, & geruntur*. Has autem ij Senatores impetrabant, quibus negocia futura erant in prouincijs, vt qui hæreditates persequi, aut legata, aut nomina exigere volebant in prouincijs, Legatorum personis acceptis, commendabiliores controuersias haberent, atque fauorabiliores; hoc

tamen Legationis genus, vtpote exteris nationibus exosum, lege duodecim tabularum fuit explosum.

Hodie Legationis nomine, munus, & officium à Principe, vel Ciuitate demandatum ad publica tractanda negocia, communiter intelligitur; vnde Isidorus Hispalensis Episcopus Sanctissimus, & eruditione insignis lib.2.de Differentijs num.45.inquit: *Legatus electus est ad officium à Ciuitate, & est sacro sanctus*. Ad Legationem autem Ecclesiasticam, eiusque munera accedendo, duo reperio Legatorum genera: alij namque ita sunt Nuncij, vt non sint iudices, & tales essent, qui à D.Papa pro mera ambasciata, vel ad aliquod nudum ministeriũ exercendum mitterentur, de quibus di.p.ius gentium, & 97.di.cap.nobilissimus, & l.vlt. ff. de legationibus; & hi impropriè Legati dicuntur: Alij verò sunt Legati Iudices, quos D. Papa, velut Ordinarios instituit in aliqua Prouincia, vel Regno, & horum tria sunt genera; vt no.Glo.& Panormitanus in cap.excommunicatis.de off.Legat.Specul.lib 1.partic.1.§.sequitur videre. Quidã sunt locales, seu nati, hoc est, sunt Legati ratione dignitatis, in qua nascuntur ex priuilegio per Sedem Apostolicam concesso eorum Ecclesijs; vt plures Archiepiscopi recensiti in cap.1.de off.Legat.& alij, quos recentius Apostolicus prosecutus est fauor: Alij sunt Legati missi ad aliquod negocium, seu etiam ad residendum apud Reges, & Principes, qui non sunt Cardinales, & propriè vocantur Nuncij. Alij demum appellantur Legati de latere missi, quia, scilicet, de latere D. Papæ mittuntur, cui assistunt in Curia; de quibus Glo.in d. cap.excommunicatis.de off.Leg.& isti secundum Io.And.& Panorm.in cap.penult.eo tit.dicuntur Domini Cardinales, qui lateri D.Papæ semper assistunt vt Consiliarij in partem sollicitudinis, quicquid dixerit Glossa. Ideo autem Emm.

DD.

DD. Cardinales, qui lateri D.Papæ ſemper aſſiſtunt, & ſic mittuntur, vocantur Legati de latere, quia ſunt veluti partes corporis Papæ, vt in extrauag. Io.XXII. Execrabilis de præb.& cap.vbi periculum.de elect in 6. & in Clem. ne Romani.de elect.& per Cherub.ſchol.2. in Cōſtit.Eugenij IV.licet Romani. Capellani, & alij Curiales, etiamſi à Papa ad Reges, vel prouincias mittantur, & cum magnis facultatibus, nequeunt appellari Legati de latere; quia & ſi degant in Curia, atque D.Papæ aſſiſtant, non tamen in ſecretis Conſilijs, & in Regimine totius vniuerſalis Eccleſiæ, vt d.Extrauag. execrabilis.

No.1. Hinc ſequitur, Collegium DD. Cardinalium non poſſe mittere Legatum de latere; non ea ſolùm ratione,quia par in parem non habet authoritatem,vt quidam dixere; (non enim omninò curreret vbi de Vniuerſitate in ordine ad vnum de Vniuerſitate eſt ſermo) neque quia oporteat DD. Cardinales intereſſe electioni Romani Pōtificis,vt d.Clem ne Romani;hoc enim potius extrinſecus ſe habet ad propoſitum præſens; neque etiā ea ratione, quod DD.Cardinales Sede vacante nullam habeant determinandi, aut definiendi facultatem vltra ea, quæ ipſis conceſſa ſunt per Romanos Pontifices, vt ſuo loco dicetur; ſed quia apud DD.Cardinales,aut eorū Collegium,Papa defuncto, non reſidet Dignitas,aut authoritas Papæ, de cuius latere, & corpore dicuntur Cardinales ipſi.

Poſſet tamen à Collegio DD.Cardinalium alium loco Legati ſubrogari,ſed non cum facultatibus,quæ per Romanum Pontificem Legatis concedi ſolent, ratione ſupradicta.

No.2. Poteſt Papa, negocijs ſic exigentibus, cogere aliquem ex DD. Cardinalibus ad ſuſcipiendum munus Legationis, etiamſi aliàs eadem functus fuerit Legatio-

ne, nisi legitimo detineatur impedimento à Sanctitate sua probando: Gloss. cap. in scripturis vestris §. 9. p. 1. quandoquidem & cogere potest quempiam ad Episcopatũ suscipiendũ, vt d.cap.& per D.Th.quolibeto 5.a.22.

No.3. Et quoniam Legatio iurisdictionem concernit ad munus Legati de latere obeundum eligi possunt etiã Subdiaconi ad omnia negocia peragenda ad libitum Sãctissimi D.N.10.q.3.relatum .

No.4. Si fiat mentio Legati in odiosis, appellatione Legati, seu Legatorum non veniunt, aut comprehenduntur Legati de latere, sed de eis specialis facienda est expressio ob eminentiam dignitatis, & officij, 36.di.cap. Abbatum, cap. 1. de verb. signif. in sexto, Roderic. quæst. Regular. tit. 2. q. 63. a. 5. Cherub. schol. 2. ad Constit. 17. Eugenij IV.

In fauorabilibus verò secus dicẽdum est. Et Speculat. lib. 1. particula 1. §. sequitur videre . aduertit, quod Legatus de latere in quatuor excedit alios Legatos; primò in absolutione excommunicatorum, extra de off. Leg. excommunicatis. Secundò, quia eo præsente alij Legati vt minores suis insignijs non vtuntur, nec officium Legationis exercent, vt eod. tit. volentes, extra de priuileg. Antiqua 21. di. Denique tertiò, in beneficiorum collatione, vt in c. officij. Quartò in procuratione, extra de cẽs. procurationes; vnde deducit, quod alij sunt Legati magni, vt nati, alij minores, vt constituti, alij maximi, vt laterales. Quinimmo & Legato de latere præsente non se intromittit de causis coram eo inchoatis. non se intromittet, quia tutor gerere prohibitus, remotus esse intelligitur, ff. de suspec. tu. l. hæc enim. Item & præbendas donationi minoris reseruatas Legatus ipse maior conferet. spec. partic. 1. de Legato. §. Hunc tractemus, & antecedenti verb. idem quoque erit. de præbendis.

PARA-

PARAGRAPHVS II.

Disseritur, quam authoritatem sortiatur Dominus Legatus de latere in prima sui institutione, etiam nondum accepta possessione Legationis.

No.1. LEgatus de latere coram Summo Pontifice, & in Vrbe existens nullam exercere potest iurisdictionem, aut Legationis insignia gerere, quia vbi est maior, cessat minor; nec Summus Pontifex Legatos instituit contra se; nec est eadem, aut par ratio de DD. Cardinalibus, cęterisque Prælatis Romæ degentibus: hi enim purè Ministri sunt, Legati verò vicem D. Papæ obtinent.

Extra Vrbem verò, & non præsente Papa, D. Legatus vti potest insignijs. Hæc est contra Hostien. eamque tenent Cardin. in Clem. Archiep. de priuileg. Syluester Prier. verb. delegatus q. 12. & Gãbara lib. 1. qui & id consuetum affirmant, & idẽ testatur euidentia. Ratio huius est, quia extra Vrbem, & in absentia D. Papæ habet iurisdictionem saltem voluntariam, etsi non contentiosã.

No.2. Ex dicta ratione colligitur, D. Legatum de latere extra Vrbem existentem, etsi nondum adeptum prouinciam sibi demandatam posse delegare causas in prouincia, quia hoc non requirit causæ cognitionem: Verum est tamen, quod si ille, cui aliqua committitur causa, nolit eam recipere, non potest à D. Legato cogi; Gloss. in c. nouit, de off. Leg. & in cap. statutum. de rescrip. in sexto: Neque potest mandare generaliter in omnibus. ff. de off. Proconsf. obseruare.

No.3. Colligitur secundò, posse Legatum existentem extra Vrbem, & in itinere absoluere excommunicatos ob percussionem clerici ipsum vndecumque accedentes,

cap.

cap.quod translationem.de off.Leg.cap.ad eminentiam de ſent.excommunic.& Hoſtienſis,qui in cap.1. de offic. Leg.limitauerat,niſi iniuria eſſet enormis,in d.cap. ad eminentiam tenet,quod poſſit abſoluere, etiam pro enormi. Legati verò temporales extra prouinciam non poſſunt abſoluere,nec exteros,niſi ſpecialem habeant facultatem,vt eo tit.notauit Archiepiſc.

No.4. Legatus de latere extra Vrbem honorãdus eſt loco illius,cuius legatione fungitur, 92. di. præcipimus; quin.& idem honor ei eſt exhibendus,ſicut Papæ,93,di. cap.vlt.ff.de officio præf.l.vn.in fin. Gloſſ. in 2.q.4. quæ de cauſa. Hoc tamen non ita eſt intelligendum, quod tantus ſimpliciter ſit exhibendus Legato, quantus exhiberi ſolet Papæ; ſed ſic,quod Legato exhibendus eſt honor ſicut repreſentanti perſonam Papæ; nam maior eſt dignitas,quam quis habet iure proprio,quàm ea,quam habet ex perſona alterius,vt notat Decius in c.ſanè.de off.Leg.num.7.& ſeqq.& idem,aut ſimile obſeruatur in Oratoribus Regum,in Proregibus, & olim obſeruabatur in Legatis, & Conſulibus.

No.5. Legato exiſtenti in via debetur procuratio,etiã ab ijs,qui non ſunt de ſua legatione, Abb.in c.cum inſtãtia de cenſi.& hoc intelligi debet, quando aliunde viaticum non habet,tunc enim à quibuſcumque exigere poteſt procurationem,etiam ſi ſint exempti,& habeant priuilegium, cuius fieri deberet expreſſa mentio, vt ei derogetur; ſed de hoc inferius dicendum. Ratio eſt, quia Sedes Apoſtolica concedit priuilegia contra inferiores, non contra ſe.

No.6. Poteſt quoque diſpenſare iuxta facultatem contentam in literis, quia eſt actus voluntariæ iuriſdictionis,Gambar.lib.10. num.358.poſt collect.in cap. niſi Clerici, de iud. hoc autem intelligitur quoad ſuos

ſub-

ſubditos, id eſt, homines de ſua prouincia.

No.7. Non poteſt excommunicare, aut abſoluere, aut exequi alia, quæ requirunt cauſæ cognitionem; Panorm.in c.nouit.de off. Leg. poteſt tamen abſoluere, ſi cognouerit, ſe erraſſe in excommunicando, quia huiuſmodi abſolutio fit ſine cauſæ cognitione, per Innoc in dicto cap.

Poteſt item abſoluere in foro animæ in omnibus, in quibus non fit præiudicium tertio, eadem ratione, ſcilicet, quia talia proceſſum iudiciarium non requirunt, Sylueſt.verb.abſolutio 1.§.2.

Hinc ſequitur, quod poſſit excommunicare ſubditum in notorijs, vt c.euidentia.de accuſ. & ibi per Hoſtien.

Non tamen poſſet excommunicare ſolemniter, quia eſſet vſurpare iuriſdictionem Diœceſani, quod prohibetur Clem.eo tit.quamuis.

Quæſt. sed ſuppoſito, quod extra territorium contētiosè procedat, quid ſentiendum de validitate? Dico, non valere proceſſum, niſi fiat de conſenſu Diœceſani,& partium, quia partes non poſſunt trahi extra territorium inuitæ. cap.litigantes, de off.Ordinar.in ſexto.

No.8. Nolentes recipere Legatum, & impedientes incidunt in excommunicationem extrauag. Io. XXII. Super gentes, de conſuetud. quæ tamen non eſt reſeruata, niſi fortè ob cenſuram Bullæ Cœnæ Domini, contra offendentes DD. Cardinales; nam hęc eſt reſeruata ſoli Romano Pontifici.

No.9. Legato nouiter miſſo,& exiſtente in via, alius Legatus, qui eſt in prouincia non tenetur ſuſpendere officium ſuæ legationis, niſi demum ſuperueniente viſo Legato. Immo & in hoc caſu, quo alius exiſtat in prouincia, non poteſt Legatus de nouo miſſus ante eiuſdem prouinciæ ingreſſum exercere iuriſdictionem volunta-

riam,

riam, quia alius potest, & valebit quicquid iste egerit, donec nouerit alium Legatum aduenisse, ff. de off. proconsul. & l. si fortè.

PARAGRAPHVS III.

Qualiter respiciendus sit Legatus de latere accedens ad Prouinciam.

No. 1. LEgatum de latere accedentem ad sibi demãdatam prouinciam, veluti Proconsulem, recipit Clerus, & populus admonitus solemniter. Et exẽpti ipsi, Episcopo iubente, tenentur exire obuiam Legato accedenti ad Vrbem aliquam suæ legationis. cap. nimis praua, de excessi. prælat. Ad idem tenentur Episcopi, & Archiepiscopi. Item Legati minores, quia est Legatus Sedis Apostolicæ, & vices gerit ipsius Papæ, vt Vicarius ipsius, qui est vniuersalis Ecclesiæ Princeps supremus.

No. 2. Legati minores, accedente D. Legato de latere dimittere debent executionem sui officij, cap. nolentes, de off. Leg. c. antiqua, de priuil. & 21. di. c. denique. Eo verò recedente, reassumunt sua munera, quia non expirauerant, sed dormiebant, 11. q. 1. peruenit, 43. di. Ecce.

No. 3. Legatus antequam potestatem exerceat debet literas exhibere. cap. nobilissimus di. 93. & 63. di. cap. dictis. Hodie tamen ad id videtur non teneri aut ex dispensatione, aut ex consuetudine. Itaque D. Cardinali simpliciter asserenti, se esse Legatum viuæ vocis oraculo deputatum, de iuris rigore loquendo, non creditur: iuxta tamen communem Doctorum sententiam, ei fides adhibetur ex consuetudine. Alter. in can. 13. Bullæ in Cœna Domini, Specul. & Gloss. super particula 1. lib. 1. §. officij. Hoc tamen intelligunt quoad facultates solitas

tas concedi Legatis de latere, ſecus in alijs, etiam ſi habeat priuilegium, quod ſibi credatur de facultatibus, & præſertim in his, quæ bono publico aduerſantur, etiam ſi aſſerat ſe litteras perdidiſſe. Sylueſt.verb.Delegatus q.10.poſt D.Cardinalem Io. de Turrecremata in cap.Nobiliſſimus.97. di.dicentem,quod Legato ſine litteris nunquam creditur, ſi aliquid velis definire, & inſtituere in prçiudicium alterius;ſecus in alijs,& Federic.de ſenis conſil.200. dicit, quod Legatus non poteſt agere in præiudicium alterius.

No. 4. Litteris exhibitis, loca Ciuitatis, & præcipuè ſacra viſitet, vt à Deo initium ſumat, & pro indigentia eis iubeat prouideri. De carceribus, & carceratis humaniter inquirât,& diutius abſque neceſſitate detentos mandet expediri. Item de Curialium qualitate.horum enim odio, aut auaritia nocentium ſtudetur impunitati, & innocentium procuratur perditio. Studeat apud ſe habere viros probos, qui cauſas deferant,conſiderans tamen nihil magis optabile populis,quã ad Principis aures accedere, & nihil in Principe æquius, quàm auditũ ſubditis præbere; vnde & antiquitus de iuſſu,Principes in portis Ciuitatis ſedebant,vt non defatigarentur iudiciũ quærentes,ſed aduentantibus iudicium offerrent pſ. 118. & Hierem. Tren. & de Ludouico S. Gallroum Rege id,inter plura laude digna commendatur,quod cauſis pauperũ bis inhebdomada vacaret;Et Io.Elemoſ. Epiſc. exclamabat.*Qui ſumus nos,qui aures Dei habere ad nutũ optamus,& portas pauperibus,& populis occludimus, &c.* Curet Legatus, ſubditos benignitate allicere, non faſtu terrère nihil enim in Principe Eccleſiaſtico incomptius vt nihil pietate proprium magis eſſe deceat. Familiam habeat ab omni auaritiæ ſordealienam, nobiles, diuiteſque quidem honore debito colentem, ſed quæ pau-

per em non ſpernat, non increpet, non reijciat, non excludat nõ ſit lucri ſectatrix, ſed de pietate ſolicita, & Domini ſui decore anxia. Innumera alia congerit D.Bernard. quæ ab Archiepiſcopo Sanctiſs. Antonino recẽſentur, & celebrantur; quibus viri, qui Dei timore aguntur, ſummopere applaudunt, & omni animi promptitudine ac hilaritate obſequuntur.

Ipſius muneris eſt, commiſſam ſibi prouinciam tenere paratam, & eam purgare malis hominibus, & eos punire, vt ff. de off. præſi. l.3. & l:congrius, extra de off. iudic. ord. c. p.ff. de offic. præf. Vrb. l.p.§.quies quoq; Item prouincialium cauſas audire. extra de offic. leg. c. p. & n. 9. 6. Decreto, ſed de hoc inferius dicendũ. Item inuigilare debet ſaluti, & ædificationi chori, & populi ſibi commiſſi, vt ff. de off. præf. Vrb. l. eodem §,

PARAGRAPHVS IV.

Quam ex ſui inſtitutione Legatus de latere obtineat Auctoritatem.

No. 1: LEgatus de latere habet iuriſdictionem ordinariam, Bald. ff. de offic. Proconſ. No. in cap. Legatos de off. leg in ſexto, quæ & id indubitanter aſſerit quoad ea, quæ ei competunt iure Legationis. Apparetque eum eſſe Ordinarium, quia ad eum vniuerſæ cauſæ criminales, & ciuiles in prouincia deferuntur. Innoc. in cap. quod translationem, de offic. leg. & Bellarm. in obſeruat. ad Concilium Tridentinum ſeſſ. 6. cap. 3 de reform. l. neque obſtat, quod vicesgerat Papæ, quia Papa in toto mundo habet iuriſdictionem 1x.q.2. cuncta per mundum. Vel etiam dici poteſt, quod habet iuriſdictionem ordinariam inordinario

nario modo per Abb in cap.cũm non,de off.leg. Et habet imperium super omnes Iudices in prouincia post Principem,vt docet Innoc.ind.cap quod translationem.

No.2. In his vero, quæ Legato competunt ex speciali facultate, habet delegatam iurisdictionem , & est communis Doctorum sententia, quam approbat No.in cap. Legatos eo tit. sed & idem est in Episcopis in his quæ eis speciali commissione,vel indulto demandantur.

No.3. Legatus de latere non potest se subijcere alicui infra Dominum Papam, excepto iudicio animæ per extrauag.de pænit.& rem. Ne pro dilatione;Io.de Turre cremata in 2.q.11.Nos si competenter.

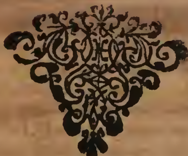
No.4. Legatorum facultatem secundum temporum, & negotiorum exigentiam metiri docet Cherubim Schedol.p. ad Const.Innoc. VI.Cum onus; quod quidẽ intelligendum est sano modo, hoc est, cum respectu ad commissiones, & non ad excessus earum , nisi vbi Epicheia aliquid faciendum decerneret. Quid autem possit Legatus de latere,ex triplici capite colligendum est p.ex litteris suæ Legationis, De priuileg,c.porrò,& non est contra 25.q.11. seruatis; quædam tamen potest, etiã si non exprimantur cap.studuisti de off.leg.Innoc. ad d. cap.quod translationem, videlicet, aut quia prioribus connexa sunt itavt illa sine istis agi minimè possint, aut quia sunt conuenientia inferioribus ; secundo alias facultates habet ex Canone, vt pluribus textibus edocemur ; Tertio,ex consuetudine,quæ in litteris nimis onerosum esset exprimere, Ita ex testibus modo allegatis. In his omnibus pares quoslibet de latere Legatos crediderim,quia vt Ordinarij his potiuntur,eadem autem est facultas Ordinariorum eiusdem generis, & speciei, vt titulo de off. ordinarij. In his, quæ specialiter Papæ reseruantur,credunt aliqui non valere consuetudinem,

sed ipse op positum sentit cum Abb in cap. cum non non, & cap. quod translationem n.4.saltem ex concessione Romanæ Ecclesiæ, dummodo tales facultates fuerint insertę litteris institutionis secundum Ho.ib.

No.5. In Legato de latere residet quidquid potestatis est in Patriarchis, Archiepiscopis.Episcopis,Abbatibus,&c. suæ Prouinciæ Abb. vbi supra, Gambar. lib. 2. cap.2 n.55. & hoc quoad vtrunque forum, interius,videlicet, & exterius. Et quamuis aliquid sit reseruatum Sedi Apostolicæ, si materia non sit de se grauis, hoc permittitur Legato de latere, per Glo. in cap. Auctoritate.de institut. Potest Legatus ea, quæ ex speciali reseruatione competunt Papæ, sunt tamen solita concedi Legatis, quoniã hæc transeunt cum generali mãdato legationis.casus est in d.c.quod Translationẽ,solita cõcedi secundum veriorem sententiam,dicuntur, quæ duobus Legatis successiue concessa reperiũtur, neq;exigitur tẽpus immemorabile, quia hic non agitur de obligatione vt notat Abb.in d.c. quod ttanslationem n.4. Neq; necessitas concedendi releuat, quoniam semper ex causa speciali huiusmodi mandatur. In casu necessitatis vrgentis potes Legatus omnia, aut plura, dũmmodo non sint ex incommunicabilibus, quæ Papæ reseruantur in signum specialis priuilegij; quia D.Papa intelligitur velle prouidere fidelium saluti, & commodo, & in casu necessitatis nemini deesse, & necessitas facit licitum, quod alias licitum non erat. De regul.iur.in sexto.

No.6. Potes Legatus de latere commissiones quaslĩbet alijs demandare exequendas, & hoc est speciale in eis, cap. quoniam de off. Leg. S.cæterum. Nou potest tamen prouinciam legationis titulo obtentam per Locumtenetem, aut Officiales quoscunqu:administrare, sed perso naliter eidem, ant semper;aut fere semper adesse

ſe conſtitit: Leonis X. ſupernæ. Neque poteſtatem ſuam extra terminos ſuæ legationis regulariter exercere Ita in litteris, & pluribus textibus. Poteſt ſtatuere, & executionem demandare eorum, quæ ad ſuæ legationis officium de iure, vel conſuetudine pertinent, & quæ ad honorem Sedis Apoſtolicæ, & ad pacificum ſtatum ſuæ legationis ſpectant gerere, quomodolibet opportuna ſint; *Etiom ſi ſint maiora expreſſis in litteris, quæ ſpecificam, & indiuiduam mentionem requirunt, non obſtantibus quibuſcunque conſtitutionibus Pontificijs, & locorum, &c* Ita in Litteris.

LIBER SECVNDVS

De Auctoritate Legati de latere in certa Genera Personarum.

IN vniuersali iactis, & habitis principijs, via nobis struitur ad conclusiones eliciendas; At in his, quæ praxim concernunt, ex circumstantiarum multitudine, ac varietate labor nascitur; Idcircò cum in materia exercendæ potestatis circa iudiciorum formam, personas, loca, res, &c. versemur, pro intellectu, ac captu promptiori gratum censeo fore, vt si quæ capite postremo superioris libri tacta fuerũt, vt generalia, ad singula proposte accommodentur, ac à Personis, quas Legati respicit iurisdictio sumatur exordium, & præcipua digna notatu hoc secundo libro absoluantur.

PARAGRAPHVS I.

Quam habet Legatus de latere authoritatem in Delegatos.

No. 1. HAbet Legatus de latere facultatem auocandi causas à quibuscunq. Ordinarijs, & Delegatis, quæ ex vi litterarum solẽt concedi, vt in principio fere earum pro D. Legato Romandiolæ, & Ferrariæ &c. apparet. Sunt tamen, qui credunt, nomine Delegatorum intelligendos esse Delegatos Ordinariorum, non autem D. Papæ, quoniam respectu horum clamant omnia iura, eôs non compræhendi dictione illa, nisi fiat de eis mentio specialis, quælibet docet regula, quare sub-

ſubdunt. Non poteſt Legatus de cauſa delegata ſe intromittere, quia mandatum ſpeciale derogat generali c. ſtuduiſti de off. leg. Sententiam tamen Delegati rationabiliter latam valebit Legatus confirmare, & mandare executioni d.cap.ſtuduiſti: Sed hoc quod dicitur valebit confirmare, refertur potius ad factum, quàm ad ius, quia verè nullam habet ſuper tali ſententia cognitionem, ſed ad inſtantiam Delegati poteſt illam executioni mandare per Glo. ib. Ad executionem tamen dictę ſententię non poteſt Legatus à Delegato compelli, ſed ſupplicari debet; Nec obſtat cap.Paſtoralis §. quia vero, nam non loquitur de Delegato, ſed de Ordinatio loci.

No.2. Legatus non poteſt impedire executionem ſententiæ latæ à Delegato etiam ſi pronunciaſſet contra formam mandati, quia hoc eſt Delegantis. Vnde minus bene videtur ſenſiſſe Gambara lib.8.n.99.aſſerendo oppoſitum, ſed noſtra aſſertio habetur in c. Venerabili de off. Delegati, & in hoc Delegatus ſpeciali eſt maior Legato per Glo.in d.c.ſtuduiſti. Poſſet quidem reddere Principem certiorem de exceſſu, immo & interim impedire, ſi de graui præiudicio alicuius ageretur, quod immineret, & ſuſpicaretur rationabiliter de mente Delegantis, ob Epicheiam, ſecus verò non.

No.3. Non poteſt Legatus compellere Delegatum negligentem, Glo.in d.cap.quia delegatus Papæ in cauſa ſibi commiſſa eſt maior omnibus citra Papam, & pro eadem, atq; in ea debet honorari, vt Papa. cap. Significaſti de off.deleg. & per Abb.ib.n.p. Poteſt tamen cognoſcere cauſas à Delegatis Sedis Apoſtolicæ interpoſitas: Hoc habetur in ſupradictis litteris legationum.

No.4. Delegatus tenetur oſtendere ſuum mandatum Legato; quia cum deroget mandato generali eiuſdem

Le-

Legati, debet iste cognoscere, quibus terminis suæ iurisdictioni opponatur. Licet mandatum speciale deroget generali, si tamen de nouo oriatur causa, aut antiqua detegatur, quæ in mandato speciali verosimiliter considerata non fuerit, quæq; si fuisset considerata, mandatum illud speciale non emanasset; tunc habens generalem commissionem posset impedire habētem specialem, per Abb. in c. studuisti. de off. leg. Si quis obtineat à D. Papa rescriptum ad Delegatum, potest præueniri à Legato tanquam Ordinario, cum aescripto vsus non fuerit. Abb. eod. cap. Legatus non debet permittere, quod Delegatus habeat Officiales armatos, nisi hoc ille habeat ex speciali priuilegio, sicut in Clem. II. de hæret. indulgetur specialiter Inquisitoribus hæreticæ prauitatis, & iuxta No. in cap. per hoc de hæret, in sexto, Abb. c. studuisti de off. Deleg. n. 10. Legato adueniente, suspenduntur officia aliorum Legatorum non de latere c. Volentes de off. lèg. Hostien. in c. mandata de præsumpt. Alberic. de Ros: in dict. eod. tit. §. Legatus. .

PARAGRAPHVS II.

Quam authoritatem habeat Legatus de latere in Episcopos.

QVoniam officium Legati in quibusdam simile est officio Delegati, & vterq; gerat vices Superioris scilicet, Domini Papæ, vt in rubr. de off. leg. Ideo locum priorem dedi Delegatis modo de Episcopis, & Ordinarijs dicturus.

No. 1. Episcopi iurant reuerentiam Legatis de iur. iur. cap. Ego enim, sub his verbis, *Legatum Sedis Apostolicæ quem certum esse cognouero, in eundo, & redeundo honorifice*

norifice tractabo, & in suis necessitatibut adiuuabo. Episcopus Legato de latere præsente, non potest populo benedicere, nec vti Cruce, Mozzeta, vel Roccheto discooperto; ex Decret. Sac. Congreg. Rituum in Perus. 2. Octobris 1601. Nec Patriarchæ vti pallio: No. in c. antiqua de priuileg. & in c. volentes, de off. leg. Intra propriam Ecclesiam, non præsente Legato, vel eo annuente potest populo benedicere ib.

No. 2. Non potest Legatus ex generali legatione etiam amplissima. transferre Episcopos, vel vnam Cathedralem alteri subijcere, vel concedere ius Primatiæ vel duos Episcopatus vnire, aut vnum diuidere; cap. Nisi specialis. de off. leg. quia hæc reseruantur Papæ, ex speciali priuilegio, quæ non transferuntur generali mandato. No. in d. c. Nisi.

No. 3. Vbi vigeret mos eligendi Episcopos, posset eorum electiones confirmare, dummodo esset in prouincia, cap. Si Abbatem de electiin sexto, & No. ib. Non potest dare Coadiutorem Episcopo, quia est de spectantibus ad Sedem Apostolicam. cap. Pastoralis, de Cler. egrot. in sex. & per Glo. ibi, Legatus excluditur. In remotis tamen, necessitate vrgente, posset dare Coadiutorem, in d. cap. Pastoralis. Nec officit, quod id concedatur Capitulo tanquam Papæ Delegato, nam non excluditur Legatus, si sit præsens; Ideo enim committitur Capitulo, quia vt plurimum non est in Ciuitate persona dignior. Potest Legatus de latere rationabili de causa Episcopum interdicere Glo. in cap. Periculosum, de sent. excomm. & in litteris Legationis, vt supra, dum detur Legato facultas in quoscunq; exemptos, cuiuscũq; dignitatis, status, conditionis, ordinis inobedientes, vel legum contemptores. Nec huic obstant dicta in eo cap. quia periculosum, Episcopis fauorabilia, quia per illa

C ex

eximitur Episcopus tantummodo ab authoritate Archiepiscopi quoad non posse excommunicari, non autem eximitur à Legato. c.Ne Aliqui, de priuil.& c. Veniens, de verb.signif.in sexto. Rationabilis autem causa est, si Episcopus impediat facultatem Legati, aut impedientibus cooperetur, vel eos defendat, & tueatur, de off.deleg,cap.quia quæsitum, & 94. di.siquis, & 23. q.4. Inter,& cap. Guilisarius,& 2.q.7. siquis ab Episcopo, & Abb.in d.cap.quia quæsitum n.p: Si quæras, coram quo satisfaciet Episcopus sic excommunicatus; per quod coram Papa, vel Legato eodem per D.Io.de Turrecremata 94.di.in cap. si quis. Non item potest interdicere, si negligens fuerit, aut consilium dederit absq; opere Glo.in d.cap. Neq;Episcopum contradicentem, aut impedientem de iure, vt per Glo. pro illorum de præb.& Felin.in c. causam quæ n.42. de rescript. dummodo non impediat de facto,sicut neq; interdicere potest Aduocatos,Procuratores, aut principales, qui iure, iurisque defensionibus ipsius decreta student impedire. Potest Episcopum interdicere absq;alia monitione,quia sufficit probata culpa, vel notoria, 5.9.4.In loco, Syluester verb. interdictum.3. q. 6. Per hoc non derogatur Concilio Tridentino sess.24. cap.5.de reform. quoniam ibi est sermo de causis grauioribus, & criminalibus contra Episcopos, quæ depositione, aut priuatione essent dignæ. Episcopus interdictus, vel suspensus à Legato ab officio Pontificiali potest exercere Sacerdotale, etiã cum Pontificalibus, absq; irregularitate, Syluester verb. Interdictum 4.9.4.n.3. secus si exerceat aliquid per se spectans ad officium Episcopale.

No.4. Potest absoluere à casibus reseruatis Episcopo, & committere absolutionem, non simpliciter, sed in casibus occurrentibus, Naldus verb.Legatus n. 3. Non

tamen

tamen potest absoluere à censuris ab Episcopo latis per sententiam. Non potest aliquid facere in præiudicium Episcopi quoad ius quęsitum. Deci. in cap. sua nobis. de conf. vtil. vel inutil.

Quęritur an possit appellari ad Legatum omisso Episcopo. Gloss. in cap. omnes Episcopi 2.q.5. tenet negatiuam, nam videtur, quod id solius sit Papæ, aut Principis non recognoscentis Superiorem; Verum affirmatiuam tenet Abb. in cap. cum non, de off. leg. & ratione ab eo allegata suadetur. Nam si appellatum à Prælato inferiori Episcopo, & ad Episcopum appellandum esset, cum Legatus concurrat cum Episcopo, & quolibet Ordinario, poterit ad ipsum, omisso Episcopo, appellari; Et idem dicendum est de appellatione, quæ fieret ab Episcopo, omisso Archiepiscopo, ad Legatum. Sed contrarium videtur in cap. peruenit. 11.q.p. Vbi à S. Gregorio Papa repræhenditur Romanus Legatus Papæ in Sicilia qui Clericos illius prouinciæ cogebat stare suo iudicio.

Resp. D. Io. à Turrecremata in eodem cap. ex Archiepiscopo, quod iustè repræhenditur dictus Legatus, non propterea quia audiebat causas Clericorum, qui voluissent eligere eius audientiam, prætermissis suis iudicibus, sed quia ad id faciendum eos compellebat vi, cum despectu Episcoporum, quibus, vt idem ait Gregorius, sua iurisdictio est seruanda.

No. 5. Episcoporum residentium sententiæ non suspenduntur per appellationem ad Legatum in concernentibus morum correctionem; Pij IV. const. incip. de salute. Potest Legatus ognoscere omnes causas criminales, & mixtas ad forum Ecclesiasticum pertinentes in quacumque instantia præter primam: Ita habetur in litteris, & per Abb. in cap. quod translationem n. 9. Item omnium dictarum causarum quęlibet incidentia;

emergentia, & annexa, ita in litteris. In criminibus capitalibus, etiam mixtis, & causis ciuilibus ad forum Ecclesiasticum pertinentibus cōcurrit cum Ordinarijs, & Episcopis suæ legationis ibid. præuentionis inter ipsos datur locus; per solam autem citationem, & conuentionem præuenitur iurisdictio, cap. Capitulum S. Crucis. de rescript. excipiuntur ea, quæ Episcopo sunt commissa tanquam Sedis Apostolicæ Delegato, cap. studuisti. de off. leg. Clement. quia contingit. Non tamen per quodlibet rescriptum D. Papæ aliquid mandantis Episcopo facit eum Delegatum, sed requiritur, vt apponatur clausula *Tanquam Sedis Apostolicæ Delegato*. De off. ordinar. cap. licet. Sola præsentatio litterarum non sufficit ad præuentionem, Glo. in cap. vt debitus. de app. Si probabilius est, non posse Legatum facere concilium prouinciale, aut Diocæsanum, regulariter loquendo 3. di. cap. regula dicta, per Glo. quia Episcopos cogere non potest. Causæ pecuniariæ inter Episcopos possunt cognosci à Legato, quia, & hoc potest Metropolitanus. Item si sint inter Episcopum reum, & priuatum, secus si Episcopus est actor, cap. Parochialis, de off. ordinar. & ibi per Abb. n. 2. nisi Episcopus fecerit recursum. In nullis tamen causis potest Legatus Episcopum personaliter citare absq; speciali mandato. Legatus in procuratione præfertur Episcopo, & Archiepiscopis, etiā extra casum visitationis cap. cum instantia de censi. Non potest aliquos eximere à iurisdictione, & auctoritate Episcopi. Glo. in cap. Frater 16. q. p. & c. p. de priuil in sex.

No. 6. Legati D. Papæ, & eorum Pænitentiarij possunt audire confessiones, sine licentia Ordinarij; cap. quem penitet, De pæn. d. p. & ibi D. Io. de Turrecremata Syluest. verb. confessor. p. q. 4. Non possunt tamen dicti pænitentiarij audire confessiones Regularium, eosque

à re-

à reseruatis Sedi Apostolicæ sub quocumque prætextu facultatis, etiam Bullæ Cruciatæ: Nam regulares quoad Sacramentum pænitentiæ ordinariæ dispositioni Sedis Apostolicæ, & suorum Prælatorum subiecti sunt, cũ exclusione Legatorum, etiam de latere quoad alias disponendum, & iudicandum, &c, per Const. 105. Vrbani VIII. incip.in In specula. Non debet Legatus admittere ad audientiam confessionum eum, quem Episcopus iure reiecit; non enim debet eneruare iurisdictionem Episcopi, qui & ipse legatione fungitur pro Christo 7. q.p.omnis. Quæritur quid si hoc non obstante admittat, & ipsi admissi absoluant? Dico, quod tenet absolutio quia ab omnibus dicitur, quod potest quis de licentia Legati confiteri cui vult. D.Io.de Turrecrem.de pæni. di.p.quem pænitet, & non reperitur expressa prohibitio, aut constitutio irritans, nihilhominus sine magna necessitate admittens peccaret, ratione iam dicta, Quin & si sic reiectus recurrat per appellationem, & reperiatur idoneus & eruditus, potest ipsum admittere; quia cum dicitur, quod potest cognoscere omnes causas criminales, & ciuiles, non excluduntur spirituales, & ipse ad has habet iurisdictionẽ. Si obijcias. Apud Doctores dicitur, quod Legatus potest instituere duos Pænitentiarios, ergo non plures, Tabien. verb. Absolutio p. q. 19. Syluest. & alij. ℟. illud dictum esse intelligendum regulariter, & non obstare, quo minus absolutio sic admissorum sit valida, cum sit præstita ab habente iurisdictionem in spiritualibus.

Secundo quæritur. Si Episcopus neminem vellet admittere ad audientiam confessionum, potest ne Legatus supplere exponẽdo viros idoneos ad tale munus? ℟. quod sic, quia licet ob culpam Episcopi non deuo-

lua-

luatur iurisdictio, deuoluitur tamen ex negligentia, per Glo.in cap.Romana, de supplend.neglig.Prælatorum, & præsertim si immineat animarum periculum,aut scādalum,aut populus reclamauerit, potest,& debet viros aptos exponere, saltem quoad vsque à Sede Apostolica prouideatur.

Neq; hæc repugnant Concilio Trid. sess.24. c.20.nec mandato S.D.Innocentij X. Ne Legati se intromittant in materijs spiritualibus à Concilio demandatis Ordinario; Regulariter enim loqoitur, & extra casum.Tertio quæritur: An Legatus possit alicui concedere facultatem, vt à casibus quibuscunque,super quibus potest ipse absoluere,à quocunque Sacerdote approbato absoluatur? ℟.Quod potest, quia quæ per se ipsum potest, aliis quoque potest demandare extr de off.leg.cap.vlt. Quartò quæritur. An possit tales facultates vniuersaliter concedere,& in perpetum? Dico,qnod non,quia ipsius authoritate cessante, cessat dicta facultas, cap. Præsenti.de off.leg.in sex. Quintò quæritur; Sed quid si pro semel, vel pro duabus vicibus concederet talem facultem,& interim spiraret eius Legatio? Dico, quod posset ille vti tali facultate, etiam finita legatione, quia potuit concedere,& beneficium non debet esse inutile, & non arctauit ad tempus, licet non possit ad semper, quia eius legatio perpetua non est. Sexto quæritur,duo litigant de Episcopatu,potest ne legatus cognoscere de causa? Videtur quod non, quia hoc est de maioribus causis, quas sibi Apostolica Sedes reseruat,vt const. Alexander IV.de resctipt- dilecti, & 25. q.2. In Galliarum extr.de ap.vt debitus insi.

Resp. Quod si potest de causa cognoscere, sicut Metropolitanus potest, quin & visitator potest examinare,

re, quis ex electis melior sit 85. di. Florētinum, & const. Greg. X. de elect. quamuis. in sex. Immo etiam de iure potest examinare electionem Archiepiscopi extra de off. leg. licet.

PARAGRAPHVS III.

De Auctoritate Legati de latere in exemptos.

Licet in quibusdam non sit inter Legatos disparitas, vt de rescript. cap. statutum; in aliquibus tamen dispariter se habent; & inter ea est confirmatio exemptorum. Cap. Si Abbatem. de elect. in sex. & in cognoscendis causis exemptorum, & puniendis eisdem, de verb. Signif. cap. p. Ideo hic agendum de authoritate Legati de latere in exemptos. pro quo.

No. 1. Legatus de latere virtute mandati generalis habet iurisdictionem contra; & supra omnes exemptos, quantum supra alios suæ prouinciæ, saluis dumtaxat ijs, quæ Sedi Apostolicæ sunt specialiter reseruata. Glo. in c. cum non ignoretis. de off. leg. No. Gemin. in c. Si Abbatem de elect: in sex. §. huiusmodi. Hinc sequitur Ecclesias exemptas teneri ad procurandum Legatum, quia Sedes Apostolica non concedit priuilegia contra se, cap. cum instantia. de censi; & ib. per Abb. Per concessionem factam Legato, vt possit exigere procurationem à quibuscumque personis etiam exemptis (quamquam obtinuerint talia priuilegia, vt de eis debet fieri mentio de verbo ad verbum) derogatur eisdem priuilegijs, & quia apparet mens Pontificis, & quia per verba generalia plenissime reuocantur omnia priuilegia, statuta, & consuetudines. Clement. Dudum de sepult. Concil. Trid. sess. 5. de reform. cap. p. Rodriguez tom. 3. q. 180.

q.180. Syluester verb. Delegatus.q. 22. Laurent. Peirin. ad Const.2.Sixti Quarti, & potest interpretari litteras Apostolicas super hoc impetratas.Specul.de leg.c.2. vbi recenset quam portionem taxet curia Cardinali Legato in itinere constituto. Sequitur secundo, quod Legatus potest, sicut, & Episcopus, denunciare exemptum excommunicatum; Rodrig. ib. Sequitur tertio, quod Legatus potest exemptos compellere ad institutionem lectionis Sacræ Scripturæ in Monasterijs,in quibus est sufficiens commoditas. Concil.Trid.sess. 5. de Reform.cap.p.Sylueft.vbi supra Rodrig.ib.

No.11. Potest Legatus dispensare cum Religiosis, vt leges audiant,Rodrig.tom.3.q.67. a.5. Legatus habens facultatem conferēdi beneficia etiam Regularibus potest id facere sine licentia Abbatis, quia vt Dominus operatur consensum. Rodrig. tom. 2. q.124. a.3: Religiosus potest esse Locumtenens Legati,& decidere causas, si instituatur generaliter, quia Legatus est Dominus & Ordinarius exemptorum Barba. de off. Præsid. decis, 174.Glo. in cap.Authoritate.ver. Sedis Apostolicæ.de priuil.in l.Gemini, & in cap.Nullus.de temp.ordin.in sex.§.fin.Rodrig.tom.2.q.124. Habens facultatem conferendi beneficia Regularibus, potest quoq; conferre pensionem Regulari renunciāti beneficio suo Regulari, quod habebat in titulum perpetuum, dummodo sit Regularis religionis, in qua possit habere aliqua pro victu, & vestitu.

No.3. Potest Legatus omnes causas, etiam criminales exemptorum audire,cognoscere,terminare,&c. In litteris. Non tenetur obseruare leges præscriptas Episcopo circa Regulares delinquentes extra claustra per Concil.Trid.& Sac.Congreg.Concil.recitatas à Rodrig. resolut. 62. quia est Ordinarius exemptorum. Potest

judi-

iudicare,& punire regulares exercentes aſtrologiam iudiciariam iuxta contenta in Conſt. 17. Sixti V. incip. Cæli, & terræ, & in 113. Vrbani Octaui incip. Inſcrutabilis. Nec minus parendum eſt Legato, quam Pontifici maximo, cap. cum parati de app. cap. Si Abbatem de elect. in ſex.

No. 4. Non poteſt diſpenſare, vt profeſſus in vna religione,& præcipuè laxiori eligatur in alia ſtrictiori in ſuperiorem, Innoc. cap. officio, de elect. Non debet ſe intromittere de redditibus, cellulis, villulis, Monaſteriorũ exemptorum 18. q. 2. quam ſit. Non poteſt addere, aut detrahere his, quę ſunt regulæ, quia id ad Principem, hoc eſt, ad Papam ſpectat, cuius eſt ea condere, aut confirmare Syluester verb. caſus. Religioſi in his, quæ ſunt Regulæ tenentur magis obedire Abbati, quam Legato 18. q. 2. per plures textus. Licet poſſit diſpenſare in his, quę priuilegio permittuntur, non poteſt tamen tollere priuilegia ſuper toto, aut parte. Gloſſ. in cap. Illorũ de pręb. Non poteſt infringere exemptionem, quam aliqui habẽt ab Ordinario, quia licet teneat locum Sedis Apoſtolicæ, non poteſt adimere ius Tertio. de Relig. Domib. cap. conſtitutus. Poteſt compellere exemptos ad parendum ſuis mandatis, etiam per cenſuras. In litteris. Non poteſt diſpenſare cum Parocho, vt abſit cauſa ſtudiorum ex Concil. Trid. ſeſſ. 23. cap. p. de reform. Poteſt deponere Præsbiterum adiunctis ſibi alijs Epiſcopis 15. q. 7. Felix & cap. ſi autem, Glo. in cap. cum non ignoretis ib.

No. 5. Non obſtat auctoritati Legati Conſtitutio decima Pij IV. De ſalute, quæ inſtituit Epiſcopos reſidentes Delegatos in cauſis criminalibus Regularium, quia Legatus eſt Regularibus Ordinarius. Poteſt confirmare electionem exempti in ſua prouincia, ſi exemptus ſit immediatè ſubiectus Papæ c. ſi Abbatum de elect. in ſex. &

cap. cupientes eo tit. Non potest confirmare electiones exemptorum mediatè subiectorum Papæ, vt sunt Priores Prouinciales, &c. Hi enim, & si sint exempti, habent Generalem totius Ordinis supra se. Tabien. verb. Confirmatio n. 4. quando confirmatio esset petenda à Papa, & electus esset valde remotus, posset confirmari per Legatum, etiam si esset exemptus, & adminstratio non pateretur moram c. Nihil de elect Alberic. de Ros. in dict. eo tit. §. quot sunt. Potest dare facultatem Regularibus alienandi in casibus licitis, in quibus Episcopis minimè suffragatur vsus immemorabilis. Pizacedius praxi Episcoporum p. 2. c. 3. art. 6. de visit. Regul. n. 34.

PARAGRAPHVS IV.

De Authoritate Legati de latere in Moniales.

MOniales veniũt nomine Religiosorum; quoad proportionalia, Panorm. de statu Monach. c. 5. Rodrig. de Regul. tit. 3. q. 5. a. 2.

No. 1. Potest Legatus ex iuxta causa ingredi Monasteria Monialium, sicut Episcopus. Potest se intromittere de gubernio spirituali, & temporali Monialium subiectarum Sedi Apostolicæ, quia plus potest in exemptos quam Episcopus, Clem. quia contigit, relig. domib. Potest monasteria visitare, & Episcopo negligente disponere circa spectantia ad clausuram. In prohibitionibus Apostolicis circa Moniales, nomine Prælatorum, & Cardinalium non veniunt Legati de latere. Potest Moniales ob graue delictum absoluere, quia non possunt exire. Potest admittere seculares mulieres habentes facultates Apostolicas ingrediendi Monasteria Monialium cum consensu earundem, etiam si consensus non sit capitularis,

ris, & ſecretus; Nam id requiritur in inferioribus Prælatis, & Iudicibus Conſt. 29. Vrbani VIII. incip. Sacroſanctum. Non poteſt concedere licentiam Monialibus egrediendi Monaſteria præter caſus exceptos, quales ſunt, caſus magni iucendij, Epydimiæ imminentis belli, aut deuaſtationis in conſt. 8. Pij V. & eiuſdem declaratione, & Conſt. 7. Pauli V. incip. Monialium. Non poteſt abſoluere eos, qui abſque ſpeciali licentia fuerint ingreſſi Monaſteria Monialium, ſiue viros, ſiue mulieres ſub prætextu licentiarum obtentarum à Summ. Pontifice, Conſt. Greg. XIII. 28. incip. Vbi gratæ, quia eam Papa ſibi reſeruauit, excepto mortis articulo. Non poſſet abſoluere monialem egreſſam ex Conſt. Pij V. Circa paſtoralis, quia id pariter ſibi Papa reſeruauit; hodie tamen videtur concedi ſimilis facultas in litteris, & ideo ex conſuetudine abſoluet. Non poteſt in his, quæ circa Moniales Epiſcopo tanquam Sedis Apoſtolicæ Delegato ſunt demandata, niſi in caſu negligentiæ, aut neceſſitatis. Poteſt concedere licentiam accedendi ad monaſteria Monialium, cæteraque facere, quæ inferiores præſtant, exceptis ſpectantibus ad regulam, & obedientiam ſuorum Superiorum, & huiuſmodi. Non poteſt cogere moniales cuiuſcumque Ordinis Regularium ad ſoluendas decimas, ſubſidia, aliaq; onera ex Conſt Pij IV. incip. de ſtatu, quia hoc prohibetur ſub quouis prætextu fieri. Poteſt abſoluere Monialem, quæ Monialem percuſſerit, vel Monachum; Nec obſtat, quod huiuſmodi abſolutio ſit Epiſcopi, vt Delegati Papæ per Glo. in c. de Monialibus, de ſent. excomm. quia reſpectu huius abſolutionis Legatus habet ampliſſimam authoritatem ſuper omnibus vndecumque ad ſe venientibus. Poteſt abſoluere ſibi ſubditos introducentes mulieres in monaſteria virorum, & mulierum, & eos habilitare, &c. Huiuſmodi enim de-

lictum non est grauius adulterio, per Const. Pij V. & Greg.XIII. qui tamen pœnas minimè reseruarunt; Ioannes de la Crux li. 1.priuil.c.6. dub. 15. Sigismundus dub. 98.de elect. n.9.

Quæritur. An D. Legatus de latere Presbyter Cardinalis possit consecrare Virgines.

Parti neganti in Legato Presbytero, seù non Episcopo hanc authoritatem fauere videtur 23.di.c. 24. Concilium tertium Carthaginense c.11.sub his verbis *Sanctimonialis virgo cum ad consecrationem Episcopo offertur in talibus vestibus applicetur, qualibus semper vsura est professioni, & sanctimoniæ aptis.*

Item 68.di.c.4.Leop.adEpisc.Germaniæ,& Galliæ sic statuit. *Quãuis Choroepiscopis, & Presbyteris plurima cum Episcopis menisteriorum cõmunis sit dispensatio, quædam tamen authoritate veteris legis, quadã nouellis, & Ecclesiasticis regulis sibi probibita nouerint, sicut est Presbyterorum, Diaconorum, & Virginum consecratio.*

Item 26.q.6.in Conc.Carthaginensi secundo, Fortunatus Episcopus, Concilio approbante, dixit; Memini, præterito Concilio fuisse statutum, vt chrisma, vel reconciliatio pęnitentium, necnon, & puellarum consecratio à presbyteris non fiant: Accedit decretatio S. Congregationis 1577. Parma.17.Aprilis c.105.quod si simplex Sacerdos Monialem consecrauit, reiteranda est consecratio ab Episcopo, quia prima fuit nulla. Militare quoque pro eadem parte sententia D.Th.4. sent. di. 38. dicentis quod solius Episcopi est Virginis consecrare, cui subscribunt Petrus de Palud. D.Antoninus, Syluester: verum pro affimante habetur ex Concil. Carthag. c. 36. *Presbyter, inconsulto Episcopo, Virgines nou conseeret*; Rursus in titulo

titulo eiusdem Canonis dicitur; *Presbyter permissione Episcopi Virgines consecrare valet*; sed & currit argumentum à contrario sensu per Glo.in d. c.

Rursus Glo.26.q.p.c.6.vers.ab altari, inquit; *Virgo velatur ab Episcopo, vel Sacerdote, quia Virgo typum gerit Ecclesiæ, quæ pura, & Virgo vni nupsit viro, idest Christo & & in signum huius rei velatur à Vicario Christi, vel Sacerdote, quia à Christo accipitur in coniugium, in cuius persona dictum est, Annulo suo subarrauit me Dominus*, Et quod de vera, & propria consecratione loquatur Glo. ostendunt posteriora verba: *Illa enim fit per annuli dationem*: Item ex Innoc.in Codice in Ep.ad victriciũ cap.12.27.di. dicitur, *Quæ Christo spiritualiter nubunt, & à Sacerdote velantur, &c.* Quid clarius? igitur respondendo.

Dico primo. Dominus Legatus de latere Presbyter Cardinalis potest velare, & consecrare Virgines, hæc patet ex allegatis. Et probatur ratione. D.Legatus potest conferre ordines minores, quod maius est, ergo; & consecrare Virgines. consequentia euidens, cum simus in eodem genere cadentium sub eadem iurisdictione; Antecedens docet Dominicus Soto post alios in 4.sent.di.25. q.1.ar.1. inquiens, quod Presbyteri Cardinales id faciũt ex consuetudine, quæ est legum interpres. Probatur secundo. Potest authoritas consecrandi Virgines præscribi, ergo committi alijs ab Episcopo, contra euidens, quia quæ propria sunt Episcopo, & incommunicabilia, præscribi nequeunt, cap.quanto de consuetud. & c. Auditis, de præscript. Antecedens probat Tamburinus q. 5. n.8. dicens, quod nonnulli Abbates id possunt ex consuetudine approbata.

Ad Cann. Concilij Carthag.4. dicitur, quod ibi non sancitur lex de consecratione Virginum ab Episcopo præstanda, sed supponitur ei competere de iure,

vt

vt ordinario, at non loquitur de cæteris :

Ad sanctionem Leonis I. dicitur, quod illud non est prohibitum Choroepiscopis, quasi non haberent authoritatem consecrandi, sed quia in his se ingerebant nimis, vsurpando sibi ea, etiam in præsentia Episcoporum.

Eadem responsio adhibetur loco ex 26. q. 6. si iubet; Nam ibi solum declaratur Episcopo ex officio conuenire consecrationem Virginũ, & ideò Presbyteri, eo præsente eam prohibentur exercere. Et rursus non excluditur simplex Sacerdos ab hac functione defectu ordinis, sed iurisdictionis, iuxta quod D. Io. de Turrecrem. hanc de qua loquimur, vocauit actionem Monarchicam.

Ad D. Th. dicitur quod ibi non definiuit, an consecratio Virginũm sit ordinis, aut consecrationis, nec ne, sed attendit id, quod vt plurimum fiebat.

Ad declarationem S. Congregationis dicitur, quod nomine simplicis Sacerdotis non compræhenditur Legatus de latere, vt pluries in hoc libro ostenditur, insuper cũ nomine Episcopi veniat Legatus, vt Ordinarius craino, & appellatione Sedis Apost. quoad id, quod est iurisdictionis, sequitur vt per dictionem exclusiuam, nõ excludatur Legatus. Sicut nec Superior Episcopo No. Gemin. post Archid. in c. Si Abbatum de elect. in sex, & per Glo. in c. authoritat. eo tit.

Ad cæteros Doctores dicitur, quod respicientes ad id quod antiquitus, vt plurimum fiebat, asseruerunt Episcopum esse ministrum Ordinarium huius consecrationis.

Nec obstat, quod dicunt: Hoc esse munus consecrationis, quia non senserunt esse de primario spectantibus, & incommunicabiliter, vt cõferre sacros ordines, sed de consequentibus, ob rei dignitatem, & de communicabilibus.

His videtur subscribere D. Io. de Turrecrem. 95. di. Peruenit n. 3. dum docet; Illa quæ pertinent ad potestatem

tem

tem consecrationis, & respiciunt corpus Christi mysticum, posse non Episcopis committi, & maximè Sacerdotibus, talis autem est consecratio Virginum, igitur potest demandari presbytero, licet non conueniat ex officio.

Si quando vero Doctores dicunt non posse hanc consecrationem demandari, intelligendi sunt non absolutè, sed de de congruo, & Episcopo præsente.

Dico secundo, Legatus nō Presbyter non potest Virgines consecrare. Probatur quia omnis operatio in corpus Christi mysticum, per quam gratia datur dependet ex operatione sacramentali supra corpus Christi verum, &c.

PARAGRAPHVS V.

De authoritate D. Legati de latere in locis exemptis.

IVre communi, aut Legationis non plurimum authoritatis competere reperimus in locis exemptis, hodie tamen aliquibus Legatis facultas amplissima conceditur contra Bannitos ad loca sacra confugientes. De quibus diceudum est per sequentia.

No. 1. D. Legatus Flaminiæ potest omnes facinorosos non gaudentes immunitate facere extrhai ab Ecclesijs, & ad effectum eos se defendentes extrahendi facere demoliri Ecclesias, etiam si mors sequatur religiosorum; De qua neq; ipse, neque ministri eius teneantur, nec vllam incurrent irregularitatem, Ita in litteris. Quando autem Legatus nullum simile mandatum habet, posset vti hac facultate interpretatiuè ex ampla concessione sibi facta in litteris facultatum; In his enim dicitur, quod Legatus potest cognoscere de quibuscunque incidentibus, emergentibus, & annexis causis criminalibus, etiam ad forum Ecclesiasticum pertinentibus; ex qua vltima parti-

particula excludi videtur exceptio de exorbitantibus,aut de his,quæ verisimiliter Papa non esset concessurus,quãdoquidem extractio facinorosorum hominum immunitate non gaudentium inter annexa causis,aut inter causas ipsas ad forum Ecclesiasticum pertinentes apertè compræhenditur,& Abb.in cap.quia quæsitum.de off.Deleg. dicit,quod omnia videntur commissa, sine quibus iurisdictio exerceri non potest: Immo,& in litteris Ferrar. dicitur, quod ad effectum exercendi iurisdictionem possit *facere maiora expressis in litteris*,etiam si talia sint,de quibus in indiuiduo, &c.oporteret fieri mentionem. Quod quidem priuilegium inutile esset, si in casu tam frequenti nullam haberet authoritatem.De priuil.c.quanto. Adde (quod, & efficacius videtur) quod in Const. Gregoriana negatur facultas extrahendi prædictos prælatis inferioribus Episcopis,ex quo assererem concessum DD. Legatis, qui sunt Episcopis maiores, ex firmatione regulæ: Hinc deduco, quod D.Legatus habens talem facultatem, ad vsum huius non tenetur adhibere Officialem curiæ Episcopalis, neque extractum remittere ad carceres eiusdem Curiæ: Nam d.Constitutio ad id obligans loquitur de Principibus, Iudicibus, ac Potestatibus Laicis, quorum licentiam intendit competere,vt satis patet ex verbis eiusdem.

No.2. Quamcumque habeat Legatus facultatem non potest extrahere gaudentes immunitate, quia cum immunitas sit iuris Diuini iuxta cummunius placitum, non potest ab eo derogari, exceptis casibus per Summi Pontificis interpretationem expressis. Debet Legatus à facili,& frequenti extractione cauère ob exemplum Principum Laicorum non aduertentium, aut nolentium aduertere, quæ aduertenda essent, & ètiam quia populi de facili scandalum patiuntur. Si tamen Legatus gaudentes

dentes extrahat, non incurrit excommunicationem, quę Laicis, & Iudicibus inferioribus imposita est per Gregorianam. In dubijs, An delinquentes gaudeant immunitate, censendum est eos gaudere, quia agitur de iure Ecclesiæ, & pro ea est iudicandum. Ant. de Butr. in c. cęterum 19. de iudic. Iason. in l. 2. n. 19. ff. si quis in iud. 200.

Quæsitum, quidam ab homicidio proditorium, vt asserebatur, citatus non comparuit, damnatus est in contumaciam, se in Ecclesiam recepit, Aduocatus dicebat ipsum gaudere, eo quod in iudicio non constaret euidenter de proditione, sicut de homicidio, de hoc enim erat plenè conuictus; de proditione verò inditiatus tantùm per dictum mortui, & mulieris discusso negotio per peritos coram D. Legato, determinatum est ipsum gaudere immunitate, non obstante Gregoriana, quia in non manifestis potius ius est Ecclesiæ per Doctores; & licet potuerit condemnari in contumacia pro homicidio manifesto, non tamen de proditione non plenè probata 2. q. 6. quisquis, & 3 9. noua decernimus, & per D. Ioan. de Turrecrem. ibi. & 23. q. 3. Illicita.

PARAGRAPHVS VI.

De Auctoritate D. Legati de latere in Dominos temporales.

No. 1. EX vi litterarum solitarum potest D. Legatus Personas cuiuscumque gradus, & dignitatis iudicare, punire, priuare dignitatibus, honoribus, castris, ciuitatibus, feudis, retrofeudis, vicariatibus, officijs, iurisdictionibus, gradibus, iuribus, & rebus omnibus, & Cameræ Apostolicæ confiscare, & incorporare. Potest Capitaneos, Vexilliferos deponere, suspendere, mutare.

Item declarare rebelles, qui ſe opponunt Curiæ, qui Bannitis manum dederint, defenderint, &c. Item conſanguineos compellere ad promittendum de non offendendo vſque ad quartum gradum. Item ab infamia, & inhabilitate ex delictis abſoluere, patrios honores reſtituere, & bona, non tamen incorporata fiſco. Item homagia, & iuramenta recipere nomine D. Papæ. Non poteſt alicui concedere exemptionem à ſolutione onerum Cameralium, aut tales habentes exemptiones manutenere contra Bullam Pauli V. vndecimam incip. In maximis. quia per ea Legatis quoque de laterc huiuſmodi auſertur facultas.

PARAGRAPHVS VII.

De authoritate Legati de latere quoad collationem graduum.

No. 1. POteſt Legatus creare duodecim Comites Palatinos, quibus tamen competit facultas limitata per Concilium Tridentinum, cui non intendit D. Papa derogare. Poteſt creare Doctores, Magiſtros in Theologia, in iure, medicina, & artibus cum his conditionibus. Prima, quod aſſumat duos, vel tres in eadē facultate Magiſtros, aut Doctores aſſiſtentes; ſecunda, quod hi iurata vota præſtent de ſufficientia promouendo, Tertia, quod promouendi ſaltim per triennium in aliqua vniuerſitate ſtudij generalis operam dederint. Sic promoti gaudent omnibus priuilegijs, & gratijs, quibus vtuntur, qui in publicis gymnaſijs, ac Vniuerſitate creati ſunt Magiſtri, & Doctores; Non tamen in eis, in quibus ſpecialiter requiritur, quod in eadem Vniuerſitate gradum ſuſcipiant. Item, poteſt conferre officium Notarij, & Tabellionis, dūmodo ſint idonei ad tale munus, & præſtito iuramento fidelitatis in ſolita forma.

No. 2.

No.2, Non poteſt conferre, & diſponere officia, ſeù munera, pro quibus perſoluuntur ſalaria de pecunijs Camerę Apoſtolicę, ſeù quæ negotiorum, vel pecuniarum Cameræ prædictæ aminiſtrationem, vel cauſarum ciuilium, & criminalium cognitionem, aduocationem, defenſionem, procurationem, ſeù ſollicitationem habent. ex Conſt. 28. Vrbani Octaui incip. ſuperni.

LIBER TERTIVS

In quo agitur de auctoritate D. Legati de latere in Iudicialibus, & prouenientibus ex eis.

PARAGRAPHVS I.

De auctoritate Legati in procedendo.

No. 1. OTEST D. Legatus de latere ex vi litterarum procedere contra criminosos delinquentes, inobedientes, Canonum, & iurium contemptores; etiam si tales sint Regulares, & exempti cuiusq; status, dignitatis, condiditionis, & ordinis. Potest procedere per viam accusationis, denunciationis, aut ex officio eos punire. Item audire causas criminales, & mixtas ad forū Ecclesiasticum pertinentes in quacumque instantia præter primam, quę coram locorum Ordinarijs cognosci deberent; ex Concil. Trident. & Const. Sixti IV. incip. & si de cunctorum. Potest etiam in prima instantia committere, & delegare causas, vt supplicantis personæ miseria, siue debilitas, & aduersarij potentia id exigeret d. Const. Sixti Quarti. Item audire causas, easque terminare quomodocumque ad eum deferantur, siue per appellationem, siue per simplicem querelam & licet ratione ordinariæ potestatis non possit per simplicem querelam audiri; potest tamen ratione legationis, vt Legatio aliquid operetur. ff. Ad municip. l. p. in fi. ff. de vsur. si stipulatus. Item cognoscere de omnibus incidentibus, emergentibus, & annexis dictis causis, & definire. Et inuocare

bra-

brachium seculare ad formam Concilij Viennensis. Non potest aliquid petere pro cognitione, & decisione causarum, quæ ei à Sede Apostolica in qualibet instantia, cum earum auocatione à Iudicibus, coram quibus sunt inductæ, vel sine illa pro tempore delegantur, seù quouis modo remittuntur, ead. Const. Sixti IV. Legati ab ijs, qui pro tempore electi, assumpti, vel deputati fuerint ad aliqua officia, aut alijs pro eis, etiam sponte soluentibus, & offerentibus directè, vel indirectè electionem eorum fieri procurantibus; vel etiam confirmationes malitiosè differendo, seù illas confirmando, nil vltra recipiant, quam per Constitutiones sit promissum, nullamq; super participatione de ipsorum salario, vel emolumenta pactionem ineant, aut iniri permittant per quoscumq; præsertim domesticos, & familiares suos sub excommunicationis pœna Const. 15. Sixti IV. Et si de cunctorum. Pro causis, & negotijs, pro quibus viaggia concedi contigerit pro tempore iuxta Constitutiones, non præsumant Legati mittere alios, quàm Iudices generales Curiæ, ad quos ratione suorum officiorum pertinet cognitio causarum, nec de prouentis, aut viaggijs huiusmodi quicquam sibi & suis appropriare directè, vel indirectè, quouis colore quæsito præsumant in d. Const. Sixti IV. Hinc colligitur huiusmodi sibi appropriantem teneri ad restitutionem.

No. 2. Non potest Legatus pænas, & mulctas prouenientes ex delictis, & criminibus quibuslibet ad alterius, quam ad Thesaurarij manus, etiam sub colore depositi facere quomodolibet peruenire, vel fisco applicare, Pius IV. Const. 43. Immo, & habens facultatem, & licentiam eas expendendi in alijs vsibus, eas per manus Thesaurarij recipi, & exponi facere tenetur. d. Const. Sixti IV. & const. 9. Sixti V, incip. Ad Romanum pontificem.

PA-

PARAGRAPHVS II.

De modo obseruando à Legato in procedendo in Iudicijs.

No. 1. VIrtute litterarum conceditũr Legato de latere, vt possit procedere in causis simpliciter, summariè, de plano, sine strepitu, & figura iudicij, quorum verborum sensus est, vt possit prætermittere solemnitates, quæ in causis, & iudicijs adhiberi consueuerunt. Harum prima est oblatio libelli, quia sufficit, vt actor faciat petitionem suam verbo, & quod grapharius illam redigat ad Acta Curiæ, secunda est litis contestatio, & consequenter deliberatio, Clement. quia contingit de verb. signif. Potest procedere in ferijs rusticis, non autem introductis in honorem Dei; & Sanctorum. Potest amputare dilationes, & potest repellere dilationes frustratorias, prolongationes, acceptiones, & appellationes, & reijcere iurgia Aduocatorum, & Procuratorum, & multitudinem testium superfluam, Glo. in Clem. sepè contingit.

Non potest tamen vi harum facultatum procedere, non citato reo, neque non præstito iuramento de calumnia, vel malitia, seù de veritate dicenda, neq; potest reijcere probationes necessarias, & legitimas, neq; auferre Iudicis recusationem, qua nequeunt prohiberi defensiones legitimæ; Nihil tandem potest omittere, per quod impediatur, vel occultetur veritatis cognitio; Vnde Abb. in c. fin. de confirm. vtil. vel inutil. dicit, quod omnia tendentia ad violationem iuris sunt prohibita Legato.

No. 2.

No.2. Si supra dictæ particulæ in litteris ponātur disiunctiuè, quod quodlibet horum verborum habebit effectū, quem ponit illa Clementina. Clausula illa, sine figura iudicij, licet tollat aliquid, per quod ordinatur iudiciū, non tamen ea, quæ instruunt, & decidunt causam, aut præbent cognitionem veritatis, Hæc enim non excluduntur per verba illa; *sola veritate inspecta*. Per nullam causam possunt tolli ea, quæ iure Diuino, aut naturali sunt in iudicijs obseruanda, & hoc nedum authoritate Legati, sed nec Principis supremi, nulla enim in terris anthoritas ad illas se extendit. Dominicus Soto, Dominicus Bannes de iust. & iur. lib. 1. post. Diu. Thomam par. 2.

No.3. Non potest liberare Bannitum, aut contumacem, qui prætendit se à Banno liberatum ob occisionem alterius banniti, aut eum audire, nisi se constituerit in carcere Const. Pij V. Et si cuncta.

No.4. Quando Princeps tollit omnes exceptiones, intelligi debet ad summum de moratorijs, & dilatorijs, non autem peremptorijs, quas quia sunt maioris præiudicij, non de facili tollere intelligitur, Abb. de off. & pot. leg. c. ex parte n.4.

No.5. Potest cum simili, vel limitata potestate alijs demandare, vt procedant. Hæc omnia dicta continentur in litteris legationis.

PARA-

PARAGRAPHVS III.

De Authoritate Legati de latere in auocandis causis.

No. 1. Virtute litterarum Legationis potest Legatus quaslibet causas ciuiles, & criminales à quibuscunq; iudicibus Ordinarijs, & delegatis etiam exemptionem habentibus, auocare. Per auocationem factam per Legatum ligantur manus iudicis inferioris, adeo, vt nihil valide in eadem causa attentare possit No. in cap. Vt nostrum. de appell. Plus est auocare aliquod negotium, vel causam ad se, quàm appellare; Vnde sicut post appellationem legitimam nihil est innouandum, multo minus, post auocationem Glo. in d.cap. In rescripto Legati auocantis debet fieri mentio de causa pendente coram alio iudice, aliàs auocatio est nulla cap. in litteris. de off. leg. per Doctores. Non potest auocare causas incæptas coram Ordinario cap. Romana. de foro compet. in sex. & ibi Glo. Potest tamen de eis cognoscere, si ad eum deuoluantur per querelam, seù appellationem. Non dicitur auocare causam aliquam ex eo, quod incipit de ea cognoscere, quia hoc aut nequit, aut soli Papæ conuenit. Abb. in cap. cum m. de Constit. n. 33.

Sed quid si alter iudex non admonitus procedat, & proferat sententiam, & similiter Legatus?

Resp. quod parte non excipiente, vtraque valebit.

Sed quid si dictæ sententiæ inter se sint contrariæ?

Resp. Quod valebit secunda, dummodo prior non transierit in rem iudicatam ante huius probationem per Abb. vbi supra, & no. Zacchar. citantis Innocentium.

No. 2. Legatus in pluribus prouincijs potest committere causas vnius cognoscendas in alia, saluis tamen iuribus

ribũs de duabus, vel tribus dictis cap. Nouit. De off. leg. Poteſt committere cauſas prophanas laicis, & præcipuè cauſas ſanguinis 11.q.p. Te quidem, cap.ſententiam; Ne. Cler. vel Monach. Cauſas ſpirituales non poteſt committere, niſi Dignioribus perſonis perſonatum, vel Canonicatum obtinentibus cap. ſtatutum. de reſcript.

Obijcitur. Epiſcopus poteſt huiuſmodi cauſas committere ſimplici Clerico iuxta Doctores in d.c. ergo Legatus

Reſp. Iuxta Glo. in cap. Sedis Apoſtolicæ, eo tit. quod ideò Ordinarij id poſſunt, non quia habeant maiorem poteſtatem, ſed quia habent maiorem cognitionem, & contingit, quod ſimplex Clericus ſit Doctor Decretorũ. Rurſus non eſt ita abſurdum, vt perſona rudis gerat vicem Epiſcopi, ſicut Legati.

Demum dicitur, quod prohibitio illa facta Legato intelligi debet regulariter, ſecus in caſu neceſſitatis, & concurrente plena notitia, & prudentia.

No. 3. Poteſt Legatus committere cauſas de plano, ſummariè, &c. Nam in principio litterarum Legationis ei datur facultas procedendi quoad ſibi conceſſa per ſe, vel per alium, & cap. quoniam. de off. Legati §. Cæterum. Soli Legati Apoſtolicæ Sedis habent, vt omnia eis commiſſa poſſit alij demandare; & ideo ceſſat ratio dubitandi Abb. in cap. ſicut Romana. de reſcript. qui loquitur regulariter, vt ipſemet fatetur, modo datur expreſſa facultas Legato in litteris. Per hoc aufertur ius Tertius, tum quia hoc non conſiiſtit in ſolemnitatibus, aut ex eis pendet; tum quia id facit authoritate principis, qui quantum ad hoc poteſt auferre ius tale. Non poteſt committere cauſas Canonico minori viginti annis per Glo. in c. ſtatutum De reſcript. in ſex. & in c. cum vigeſimum.

No. 4. Legatus non poteſt ſupplere defectum iuris commiſſum in contractibus, vel iudicijs Abb. in c. p. de

transact. hoc est enim solius Papæ. Non admittit supplicationem contra propriam sententiā, Abb. in c. ex litteris de restitut. in integrum, cū per supplicationē retractetur sententia, & præiudicetur iuri alterius, quod nequit facere inferior Principe l. 2. & 3. C. sēt. rescind. & in l. moris ff. de poenis Potest tamen concedere restitutionē in integrum contra propriem sententiam minori, vel ex maiori causa. Innoc. in c. Romana. de appell. Potest ad effectum suæ iurisdictionis exercēdæ apponere pœnam interdicti Ecclesiastici, & inuocare brachium auxilij secularis ad formam Concilij Viennensis. Ita in litteris legationis.

PARAGRAPHVS IV.

De authoritate Legati de latere circa appellaciones.

No. 1. A Quocumq; Iudice ordinario, seù delegato potest appellari ad Legatum. vltra plnres tex. habetur in litteris legationis, etiam si sint iudices à Sede Apostolica delegati per easdem litteras, Ferrar. Per appellationem ligantur manus iudicis inferioris, cap. vt nostrum. de app. & ibi Glo. & No. & Doctores. Iudex inferior non deferēs appellationi punitur, aut per depositionem ab officio secundū rigorē iuris 2. q. 6. Decreto & c. de priore extr. de app. vel alia pęna iuxta qualitatē personæ, & prudentiā Principis. Et Legatus reuocat in pristinum omnia attentata iudicis à quo extr. de iur. iur. c. venientes.

Quæritur. An ad Legatum possit appellari, omissis medijs; Nam hoc videtur conuenire soli Papę non recognoscenti superiorem in temporalibus, per Glo. 2. q. 6. Decreto, & 11. q. 1. Referens. Verum oppositum docet D. Io. de Turrecrem. 2. q. 6. si quis vestrum, & probat per c. cum non ignoretis. extr. de off. leg. & citat Goffr. Hostien. extr. de app. in c. Romana in sex. Glo. ib. Archid. in d. c. Si quis

ve-

veſtrum, Io. Andr. c. quod tranſlationem. ſuper mag. glo.

No.2. A ſententia Legati miſſi, vel nati non appellatur ad Legatum de latere, quia quoad eſſentialia non eſt maior. Non ſe intromitti de appellatione facta ad Papam, quia eſt abſurdum per Glo. in c. ſtatuta de Hæret. in ſex. 21. di. inferior, Glo. in c. cum parati. de app. & in c. cupientes. de elect. in ſex. Poteſt tamen compellere iudicem A quo ad deferendum appellationi legitimæ, quia hoc non eſt authoritatiuè cognoſcere, ſed miniſterialiter tueri ius Principis. In appellatione ad Sedem Apoſtolicam non ſufficit audire Legatum, niſi fortè partes concordarent renunciando, & de earum conſenſu, Glo. in d. c. cupientes. de elect. in ſex. & c. cõſtitutus. de app. Tranſlato per Legatum negotio ad D. Papam, & facta relatione, non poteſt ipſe amplius de eo cognoſcere, neq; etiam conſentientibus partibus per Glo. in c. Licet. de off. leg. Nec amplius poteſt examinare, vt cauſam magis inſtructam mittat ad D. Papam per Glo. eodem cap.

No.3. Legatus ex iuxta cauſa poteſt recuſari per Glo. in cap. Valde 49. di. & citat cap. licet de off. leg. & quia cuilibet reſeruantur legitimæ exceptiones. De off. deleg. ex parte. Si vero antequam proponatur recuſatio cauſam in totum commiſerit, recuſari vlterius non poterit, cap. Si iudex de off. Deleg. nec poterit impugnari per eum facta commiſſio. Non poteſt committere cauſas appellatione remota, quia id eſt ſolius Papæ, vel ſupremi Principis Abb. in c. ſicut Romana, de reſcript. ſpecul. in titul. Deleg. §. Nunc oſtendendum ver. 14. Nec procedit in Legato. Decius eodem cap. n. 8. Si habet Specialem facultatem cognoſcendi cauſas appellatione remota, non remouetur appellatio ex vera cauſa, ſed friuola, quia appellationem legitimam nec Princeps poteſt remouere, vt latè probat Sylueſter eo tit. q. p. pluribus text. &

rationibus. In dubio, an appellatio sit legitima, & ex vera causa, debet ipse definire, sed caueat, ne alteri præiudicet in bonis, & sibi ipsi in conscientia. Hinc sequitur, quod a Legato ipso de latere poteſt appellari iuxta Glo.in c.cuncta 2. q.3. & allegat c. vltimum de sent. & re iudic.& extr de off.leg.cap.licet Hoc enim conuenit soli Papæ, qui Superiorem non habet, vt extra de elect.licet; & si ab eo appellatur ad Papam, debet humiliter appellationi deferre, vtextra de re iudicata, cum causa, & specul. §. supereſt. verb. Illud autem.

LIBER

LIBER QVARTVS

De auctoritate Domini Legati de latere in ordine ad leges.

PARAGRAPHVS I.

De auctoritate D. Legati in congregandis Concilijs.

No.1. EGATVS de latere non potest conuocare Concilium generale absque speciali mandato D. Papæ 17. di. cap. p.& 2. D. Thomas 22.q.p. ar. 10. D. Cardinalis de Turrecrem. eadem di. & D. Cardinalis Caietanus 22.ibi,& opusc. de authoritate papæ, & Concilij,& Doctores. Concilia celebrata, absque authoritate Papæ non sunt Concilia, sed Conciliabula, & nullius authoritatis 17.di.c.multis D.Io. de Turre crem. de potest. Papæ, & Card.Caiet. Vbi supra. An possit Legatus congregare Concilium prouinciale, dissident Doctores, Glo. 43.di.Regula dicta ait, quod non potest cogere Archiepiscopos, & Episcopos ad conueniendum, & secundum D.Io.de Turrecrem. In 3. d. cap. p. potest congregare Episcopos ad consulendum, vel deliberandum aliqua, & cum ipsis potest condere nouos canones prouinciales de paruis, & de his, quæ spectant ad onus, sicut de abstinentijs, orationibus, & huiusmodi; De magnis autem consulere debet D.Papam 17. di. c. multis, & c.Concilia. Nec de his quæ spectant ad honorem 8.q.p In scriptis, & c. quia Episcopatum. Huiusmodi Canones non adstringerent omnes, & si D. Papa eos approbauerit, non fiunt ge-

generales quia conformatio nihil de nouo conferre solet.

No.2 An negligente Episcopo, aut Archiepiscopo, & negotio Ecclesiastico vrgente possit Legatus conuocare Concilium prouinciale, vel Diocæsanum; Dicerem, quod sic; Nam in tali casu non diceretur turbare iurisdictionem, sed iuuare in fauorem Ecclesiæ, & necessitas facit facultatem, licet non trahat in consequentiam, aut consequentia ex ea trahatur. De reg. iur. in sex. & in hoc sensu censerem intelligendum dictum Specul. li. p. particul. p. c. superest videre §. sed numquid Legatus; ea tantum ratione motus, quia Legatus S.R.E. non est inferior Episcopis, aut etiam Archiepiscopis; Nam in rei veritate isti faciunt iure proprio sua concilia prouincialia, & particularia 16. di. c. p. & 92 di. Si quis Episcopus; sed hæc ratio non sufficit, quia non habet cogere Episcopos sicut hi suos subditos, & quod permittitur fortasse ei in casu, non est extendendum, quia licet sit Ordinarius; non tamen Episcopalem potest in omnibus exercere, & confirmatur 3. q. 5. quamuis, & c. multum.

PARAGRAPHVS II.

De authoritate Legati de latere in condendis statutis.

No.1. Sententia communis est, posse Legatum facere statuta ad componendos mores, & vitia corrigenda, & circa quælibet ad eius iurisdictionem spectantia cap. Nemini. De off. leg. extr. eo tit. c. fin. & c. ex rescript. de Locat. & conduct. & per D. Io. de Turrecrem. in c. lex est 2. di. Syluest. verb. lex. q. 4. Irrequisitis prælatis, & subditis suæ prouinciæ potest constitutiones edere de pertinentibus ad iurisdictionem suam Innoc. in d. c.

Nemini

Nemini. Potest condere statuta contraria Statutis aliorum Legatorum, quia par pari prohibere non potest cap. inferior 21.di. & c.cum inferior. de maior.& obed.

Quæritur. An possit Legatus condere statuta contra ius commune. Innoc.cap. Vt singulæ. de off.Archipresbyt.tenet, quod sic. Sed verior sententia est, ipsum non posse statuere contra ius, licet possit dispensare, quia illud potentius est, vt post Ant.in Glo.fin.Clem.de rescript. asserit Decius c.2 lect.Rub. de Consi.n. 23. Certum est, quod iuri communi potest addere pænas, vt plus timeatur Gamb.lib.8.n.15. Si statuta Legati edita fuerint cum anathemate, contrafacientes sunt excommunicati cap.p.de maior. & obed. Glo.in cap. Nemini de off.leg. statuta per eum facta perpetuò durant, (dummodo non reuocentur) etiam finita legatione, c.vlt. de off.leg. Innoc in c.cum acceßisset de Constitu. Cherub. schol.2. in Const. 16. Pauli Tertij. Si verò faciat statutum sub conditione, imponendo certam pœnam absque causæ cognitione, durat tantummodo tale statutum tempore suæ legationis. Innoc.in c.quod translationem.de off.leg. Sententia Legati non facit ius, neq; trahi potest ad consequentiam.cap. in causis.de re iud.

No.3. Constitutiones Legati in Prouincia editæ, & confirmatæ à D. Papa non veniunt seruandæ in causis, litibusq; Ecclesiasticis per plures decis.Rotæ apud Cherub.Schol.p.ad Const.15.Sixti 4. incip. & si de cunctorum. Neque in terris immediatè subiectis Romanæ Ecclesiæ Rota decis.182.& 187. lib.3.p.3. Diuersorum. Statutis Legati non ligantur subditi delinquentes extra prouinciam cap.2.de Const.in sex. Non potest condere statuta, quibus ius vnius detur alteri, quia hoc est speciale in Papa propter Omnipotentiam, c. cunctas, & c principalem, nona quæst.3.

No.4.

No.4. Non poteſt condere Statuta contraria Decretis Conciliorum Cap. Prudentiam de off. deleg. quia Conſtitutiones Conciliorum multorum conſilio ſunt editæ Glo.in c.Dilectus de præb. Abb.in c.quod tranſlationem de off.leg.Vnde non debet eis de facili derogari.

PARAGRAPHVS III.

De autboritate Legati de latere in interpratandis legibus.

No. I. PRæmittendum eſt quatuor eſſe legis interpretationis ſpecies,quas recenſet Abb.cap.p. de portul.præl.n.19. Quædam eſt interpretatio legis factæ à Principe,& eſt generalis,neceſſaria, & in ſcriptis redigenda;Generalis,quia omnes compræhendit, neceſſaria, quia tenemur eam ſequi;in ſcriptis redigẽda,vt vim legis ſortiatur iuxta quod dicitur 2.inſtit.de iur. nat.§. Quod Principi,ſcilicet, quod Principi placuit, legis habet vigorem. Alia interpretationis ſpecies eſt,quæ fit per conſuetudinem, eſt enim hæc optima legum interpres in c. cum dilectus. de conſuetud. & eſt generalis, & neceſſaria modo iam dicto, non tamen ſcripta. Tertia ſpecies interpretationis eſt, quæ fit per Iudicem, Iudex enim poteſt interpretari leges, quoad cauſas ab eo iudicandas No.Innoc.in c. ſpeciali. de app. & hæc non eſt generalis nec alij iudices tenẽtur iudicare ſecundũ,quod iudicauit iſte, quoniam non exemplis, ſed legibus iudicandum eſt vt in l.nemo C.deſeru. eſt tamen neceſſaria, quia partes tenentur eam ſequi, & tranſit in rem iudicatam, niſi appelletur, vt in c. quod conſultationem.de re iud. & eſt in ſcriptis redigenda reſpectu ſententiæ diffinitiuæ, vt cap.fin.de re iud.quia ſpecies interpretationis fit per Magiſtrum

giſtrum, vel Doctorem, quæ non eſt generalis, nec neceſſaria, nec in ſcriptis redigenda, ſaltim de neceſſitate; Ei enim non ſtatur, niſi quatenus probatur lege, & ratione: Habet tamen communis opinio Magiſtrorum, quod quis eam ſequens in iudicando, vel extra iudicium non incurrit pænam legis, quia communis opinio Doctorum inducit probabilem errorem. Hæc ex Abb. recitata approbat D. Cardinalis Io. de Turrecrem. in c. non licuit. 17. di. In præſenti omiſſa ſecunda interpretationis ſpecie, vtpotè non faciente ad propoſitum, & quarta, vt certa pro affirmatiua, de duabus alijs ſpeciebus ſermo erit; pro quo dicendum.

No. 2. Durante legatione, Legatus prima ſpecie interpretationis interpretatur ſtatuta ſua. cap. inter alia. de ſent. excõm. & c. ex parte. de verb. ſignif. & Bartol in l. ab executore ff. de app. & ratio conuincit, quia eius eſt interpretari, cuius eſt condere. finita legatione, interpretatio eorum ſpectat ad Papam, etiam dicto Legato viuente, à quo tamen poteſt petere ſenſum, & mentem eius. Glo. in c. ex parte de verb. ſignif. quia licet Legatus ſit idem in perſona; non eſt tamen idem quoad dignitatem, & authoritatem, & iuriſdictionem, quia hæc expirat. Non poteſt interpretari ius Diuinum, aut naturale, id enim eſt ſolius Papæ in his, quæ admittunt interpretationem. Neque ius Canonicum, aut ciuile in concernentibus Clericos, cap. p. de iur. calum. & hoc generaliter loquendo 11. q. 2. c. ſicut, vbi traditur ratio; Ille ſolus habet ius interpretandi canones, qui & habet ius condendi, & ille ſolus legum ciuilium eſt interpres, qui eis ius, & authoritatem impertitur, & 25. q. p. ſunt quidem. Poteſt tamen interpretari vtrumque ius quoad certam cauſam etiam tangentem Clericum; Innoc. in c. cum ſpeciali, de app. Glo. in c. p. de poſtul. præl. Non poteſt interpretari reſcri-

pta, aut priuilegia D.Papæ, nisi quando dubitaretur de surreptione,& in casu facili,& decisibili, secus in arduis:c. Inter alia de sent.excomm. sed solius est principis, Syluester verb. Interpretatio q. specul. tit. Legatus §. Nunc ostendendum vers.4.Decius in c sanè de off. Deleg. n.3. Si quando autem videris interpretantem mandatum Papæ, dic, quod hoc facit, aut ex plenitudine Legationis, aut magis ex speciali permissione Papæ, aut sine ea, sed interpretatione ratificanda à Papa, Abb.c. Ad hæc de postui. præl. Non potest interpretari constitutiones Conciliorum, nam id reseruatur Papę c.Nec licuit.17. di. & modo id spectat ad Congregationem DD. Cardinalium per const.74.Sixti V.ad hoc deputatorum Cherub.Shol. n in const.73. Pij IV. Modus interpretandi leges, rescripta, Canones priuilegia, statuta, dispositiones fauorabiles, vel odiosas, accipitur à consueto modo interpretandi, vel à similibus, vel à iuribus scriptis Syluester verb. interpretatio.referens Io.Baptistam de Flisco, hic est Innocentius Quartus. Sed vbi casus similis haberet legem specialem in contrarium, non debet fieri extentio, quia non debet induci legum correctio ex similitudine rationis. Abb in cap. Translato, de Constit. vbi plura addit spectantia ad hanc materiam.

PARAGRAPHVS IV.

De Virtute litterarum D. Legati de latere.

No. 1. LItteræ D.Legati sigillo munitæ faciunt fidem, eisque creditur tanquam publico instrumento Glo. in cap. post certiorem.de probat. Hoc est verum, etiam si non habeant testium subscriptionem propter eminentiam dignitatis: Si in litteris Legati appo-

po-

poneretur sigillum, quo vti solet in litteris non legationis, tale sigillũ non faceret scripturam authenticam secundũ Gambar. post Hostien. & specul. Si autem in dictis litteris exprimeretur causa, quare non sit appositum sigillum legationis, scriptura est authentica posset tamen per Iudices inferiores, vel alios, ad quos spectat, examinari, & præcipuè si dubitaretur de vitio surreptionis.

No.21 Litteræ illæ præualent, quæ sunt prius datæ, vbi agitur de materia formali, vt in c. Tibi qui, de rescript. & in c. eum cui, de præb. in sexto. Quando possit dubitari decisio surreptionis docet Abb. in cap. ex parte. de rescript. sed inter cætera. idest, quando clausula omnis, quę posset mouere Principem ad non rescriptum, non sit exposita in petitione. Surreptio, aut falsitas citius præsumenda est in litteris gratiæ, quàm concernentibus iustitiam cap. p. de falsarijs, Abb. in cap. Ad audientiam, de rescript.

LIBER V.

PARAGRAPHVS VNICVS.

De authoritate Legati de latere, quoad concessionem Indulgentiarum.

SVPPOSITA Indulgentiarum Catholica veritate, quidditate, & effectibus.

No. 1. Legatus etiam non Sacerdos potest concedere indulgentias, quia eas dare, est iurisdictionis, quam Diaconi, & alij non Sacerdotes possunt habere, vel commissam, vel ordinariam, sicut & electi in Episcopos nondum Sacerdotes, cap. Transmissa. de elect. D. Th. 4. sent. di. 2. D. Io. de Turrecrem. de pæn. di. p. & super leuiticum q. 5. concl. p. & 10. Ex vi litterarum legationis potest concedere indulgentias centum dierum, & plurium quibuscumque fidelibus ad pia opera exercenda. Potest concedere indulgentiam vnius anni in dedicatione Ecclesiæ, quia, & id potest Episcopus, vt cap. cum eo, de pen. & rem. & per D. Ioann. de Turrecrem. Item pro constructione nouæ Ecclesiæ, aut pontis, pro transitu peregrinorum, & pauperum; hæ enim recensentur inter veras causas concedendi indulgentias, vt d. cap. cum eo sunt namque exteriora, quæ ordinantur ad spiritualia, vt per D. Io. de Terrecrem ib. q. 3. Talem indulgentiam semel tantùm potest concedere ex speciali indulto solito dari Legatis de latere. Si tamen pro duobus diebus festis concedatur, durat per triennium. Huiusmodi indulgentias accipere possunt declinantes ad loca, quibus conceduntur, sicut & cæteræ absolutiones, vt dicetur,

tur, ampliorem enim Episcopo iurisdictionem obtinet D.Io.de Turrecrem. eo.cap.q.6.concl.6.& cap. quod autem.de pæn. & rem. Si vnus Legatus concessit quadraginta dies indulgentiæ alicui Ecclesiæ, & successor totidem, non valet vtraque secundum Gemin. cap. fin. de pen.& rem.in sex; ne per talem multiplicationem veniretur contra Decretum Concil. Vienn. cap. cum ex eo, eodem tit. Si Legatus concedendo indulgentias excedit limites suæ facultatis, valent quoad id, quod potest dare, quia vtile per inutile non vitiatur de reg. iur. in sex. & quia in liberalitatibus, & donationibus, est dicendum, quod tenent pro parte scilicet, vsque ad legitimum modum 12.q. 2. Si quis. Item quia agitur de tempore separabili c.Indulgentiæ. de pœn. & rem, & Abb. d. c.cum ex eo. Indulgentiæ datæ à Legato valent etiam exemptis siue secularibus, siue regularibus, & hoc non solùm de licentia suorum Superiorum, sed iure communi, quia iuxta D.Petrum de Palud. in 4.sent.di. 2. quoad hoc non videtur exemptio, quia noluerant impetrare id, quod esset malum suum, D. Io. de Turrecrem. vbi supra q. 7. concl.7. Rursus, & exemptio non intelligitur à Legato. Indulgentię concessę à Legato durant post obitum ipsius Innoc. in cap. quoad translationem de off.leg. Syluester verb.Indulgentia, & ibi summistæ.

LIBER

LIBER SEXTVS

De authoritate Legati de latere, quoad ius dispensandi.

PARAGRAPHVS I.

De facultate Legati de latere, quoad dispensationes in communi.

No. 1. Legatus de latere dispensat in omnibus, in quibus dispensant Episcopi, & Archiepiscopi, & in extr.Io.22. super gentes, dicitur, quod supplet vices Papæ, & Specul.li.p.part.p.§. consequenter, Et in generali facultate recipit potestatem dispensandi in omnibus supradictis, & in alijs non reseruatis Papæ cap. 2. de off.leg.in sex;no.Spec.tit.de dispensat. §. sequitur, Albericus de ros. eo tit. indict. Legatus virtute generalis mandati dispensat contra ius, nisi in expresse prohibitis, quia in generali mãdato dispensatio delegatur. Glo. in cap. Si Abbas.de elect. in sex. & in d. extrau. super gentes, specul. tit. de dispensat.§. Consequenter, vers. generaliter. Quandocumque conceditur Legato facultas dispēsandi, conceditur etiam ad famam secundum communiorem sententiam saltim dispensatione præmissa, vel in consequenter per D. Ioann. de Turrecrem.50. di. Vt constitueretur. num. 9. Facultas concessa, vt possit dispensare, semper intelligitur, vt id faciat cum causa, aliter enim nulla esset dispensatio D.Tho. 22.q.88.a.4. & quæst.97. Dispensatio in omni alio à principe requirit causæ cognitionem, Glo. in c. ad monasteriorum. Syluester verb.dispensatio. Non est necessarius processus, aut sen-

sententia, vt sentit Gambar. li. 7. n. 113. sed sufficit mora: is certioratio superioris dispensantis. Obtinens à Legato dispensationem sine legitima causa, non est tutus quoad Deum, neq; quoad Ecclesiam, Innoc. in d. cap. cum ad monasterium. Panorm. in c. non est voti. De voto. Causa dispensandi, est quadruplex, scilicet, Necessitas, vtilitas, congruitas, & honestas D. Io. de Turrecrem. in 32. q. Dic t Sara, ex D. Bonauentura. Facultas dispensandi data, non expressis personis dispensandis, tanquam beneficium Principis est latè interpretanda Glo. in c. vlt. de Simonia; quando vero exprimuntur personæ est stricti iuris, & stricte interpretanda, cap. p. & 2. de fil. presb. in sex. Syluester verb. dispensatio n. 9. Licet dispensatio sit stricti iuris, & contra ius, & strictè interpretanda, nihilominus extenditur ad consequentia, & dependentia ex eo, super quo est dispensatum, quando aliter non imprimeret in eo actum validum, Panorm. in cap. quia tantum. de præb. & c. siquis in clero 7. q. p. v. g. dispensatus super pluralitate beneficiorum est quoque dispensatus super residentia Syluester verb. dispensatio q. 9.

No. 2. Legatus habens facultatem illimitatam dispensandi potest dispensare in omnibus non reseruatis Papæ cum expressione, nisi de eis fiat specialis mentio; quia ex eo, quod conditor Canonis absolutionem sibi specialiter non reseruauit, concessisse videtur aliis facultatem relaxandi. Bartolom. Brix. in sua Glo. cap. quæ de causa 2. quæst. 8. Paulus Burgasius de irregul. p. 2. de delegatione dispensationis n. 4. Potest Legatus accipere annatas, & compositiones pro dispensationibus, sicut Papa, ratione in cap. Si propter de rescript. in sex. §. Concedimus, adducta. Habens facultatem dispensandi contra Canonem aliquem non tenetur in litteris dispensationis apponere particulam derogatoriam eiusdem

dem Canonis per Abb. de offic. leg. cap. Nemin. Legatus, assumendo aliquem ad aliquod officium, ad quod habet impedimentum ei natum, & habet rationabilem causam dispensandi, videtur dispensare cum eo, et si mandat ordinari aliquem, quem scit esse irregularem, sufficit intentio dispensandi, licet non exprimat verbum, *Dispenso*, vel aliud æquiualens, quia facto dispensat; Neq; necesse est, vt constet per litteras de scientia indignitatis, nisi in foro animæ, non vero in foro causarum. Syluester verb. Dispensatio q. 21. per totum.

PARAGRAPHVS II.

De Authoritate Legati dispensandi in pluralitate beneficiorum.

No. 1. POtest Legatus de latere dispensare in pluralitate beneficiorum simplicium Glo. 70. di. cap. Sanctorum. nec beneficium huius Canonis sublatum est Legatis de latere per cap. De multa. de præb. vbi dicitur, quod per sedem Apostolicam dispensari possit, per hoc enim non aufertur dispensatio probabilis, sed vaga, & indirecta, sicut per remotionem appellationis non remouetur necessaria appellatio, extr. de app. Pastoralis, & per prohibitionem iurandi non prohibetur iuramentum necessarium, sed temerarium 22. q. p. c. Ita; Et cum prohibetur vxorem separari à viro, non prohibetur separatio cum ratione, & causa 33. q. 2. quos Deus.

No. 2. Dispensare super pluralitate beneficiorum curatorum, est solius D. Papæ cap. de multa, De præb. Vbi Papa in Concil. Lateran. hoc Sanctæ Sedi reseruat, & Glo. ib. patet à contrario sensu, quod per alios non

potest

potest dispensari, & in extrau. Io. 22. Execrabilis, beneficia per incompatibilitatem vacantia reseruantur Sedi Apostolicæ, etiam cum exclusione Legatorum, Glo. ib. Syluest. verb. Beneficium 4. q. 8. Addition. ad Concil. Trid. sess. 22. de reformat. c. 5. dum dicitur, quod super residentia non dispensat Papa, nisi interpretatiue. Non potest Legatus dispensare, vt Episcopus habeat aliam dignitatem, ne turbetur status Ecclesiæ. D. Io. de Turrecrem. 89. di. singula. Dubitant Doctores, an in casu saltim necessitatis possit Legatus dispēsare super pluralitate beneficiorum, Gambar. lib. 5. tenet partē affirmatiuā; At opposita probabilior est, & est ratio, quia exigēte necessitate reseruatur Sedi Apostolicæ dispensatio, neque facienda est dispensatio ad libitum; Huic subscribit Syluest. vbi supra, & in verb. casus num. 2. casu 21. Nec vrget ratio pro affirmatiua allegata, scilicet, quod nimis onerosa esset Ecclesijs hæc sententia; Nam potius est fauorabilis Ecclesiæ in odium ambitionis, & auaritiæ, nec aufertur per eam debitum Ecclesijs, quandoquidem posset à Legato prouideri, non per modum tituli, & per modum commendæ ad tempus, &c. cap. Nemo. Adducitur tamen decisio Rotæ 287. in nouis, incip. Legatus, qua dicitur, quod Legatus reportat speciale indultum Sedis Apostolicę super dispensatione beneficiorum incompatibilium, cuius decisionis meminit Paulus Burgasius de irregul. p. 3. de dispensatione Legatorum num. 5.

PARAGRAPHVS III.

De Authoritate Legati à latere dispensandi cum illegitimis.

No. 1. IN litteris DD.Legatorum habentur infrascripta. Legatus potest dispensare in defectibus natalium cuiusuis procreati ex adulterio, incestu, vel quocumque nefario, vel illicito coitu. Dispensati sic per Legatum possunt obtinere quæcumq; & qualiacumque beneficia cum cura, & sine cura, sæcularia, vel regularia inuicem compatibilia, Canonicatus, præbendas, & dignitates. Si de nobili genere procreati fuerint, etiam ad maiores, & principales personatus, vel officia in Cathedralibus, Metropolitanis, & Collegiatis possunt assumi. Etiam in Ecclesijs, in quibus dictorum illegitimorum Patres beneficia obtinuerint, dummodo non simul ministrent in Altaris ministerio. Possunt retinere beneficia Patrum suorum, dummodo ipsis non immediatè succedant. Potest concedere, vt de natalium defectibus nullam in quibuscunque litteris, & gratijs sibi concedendis mentionem facere teneantur; Hæc in litteris facultatum. Ideo quæ adducit Paulus Burgasius de irregul. p.3. de dispensat.n.3.intelligi debent de iure communi, aut de alijs Legatis non de latere.

No. 2. Illegitimos prohibent iura obtinere beneficia, dignitates &c.quia timetur in eis incontinentia Patrum 1.q.1. si gens, & 6.q.1. quisquis. Sed licet aliquid prohibeatur à iure, non prohibetur dispensatio circa illud ius. No. in cap. Innotuit de elect. tanto tamen difficilior est eorũ dispensatio, quãto turpior est origo, secundũ D.Tho. in 4.sent. Legatus de iure antiquo non habet tã amplam facultatem dispensandi, sed solum posset dispensare cum

ille-

illegitimo in susceptione ordinum minorum, & ad obtinenda beneficia simplicia, secundum Doctores. cap. per venerabilem, qui fil. sint legit, & 56. d. Presbyterorum, & ibi per D. Io. de Turrecrem. n. 7. Legatus habens facultatem dispensandi non debet denegare dispensationem illegitimis, si sint honestæ vitæ 56. d. Dominus noster, & cap. Gens Anglorum. Nam vt dicitur cap. per litteras de fil. presb. illegitimi reijciuntur ob metum incontinentiæ Patrum in eis, & ideo, hoc metu cessante potest cum eis dispensari, immo & debetur dispensatio & cum hac Gloss. intelligunt Doctores d. cap. per venerabilem. Vnde si Legatus, vel alius negat dispensationem, vbi patet iusta dispensandi causa, & ratio, peccat 50. d. Constitutus, 2. q. 5. c. quanto, & secundum Glo. ib. intelligitur in casu, quo illegitimus deberet admitti. Non tamen posset peti dispensatio iure actionis, sicut dicitur de eleemosyna pauperi debita 46. d. cap. sicut, quę tamen paritas non valet in totum: & supposito, quod Ecclesiæ non adsit necessitas, & illegitimus habeat prærogatiuam meritorum, adhuc poterit cum eo Legatus dispensare. cap. innotuit de elect.

Non potest ex mera voluntate, & arbitrio dispēnsare, & si facit, peccat, tenet tamen dispensatio, quia non habemus legem irritantem, nisi in facto sit repugnantia. Non potest dispensare cum illegitimo ad hoc vt Episcopus fiat: tum quia litteræ legationis loquuntur de dignitatibus in Ecclesijs Cathedralibus, non de ipsis Cathedralibus; & quamuis fauorabilis concessio, non tamen extendenda ad maiora. cap. Abbates de priuil. in sex. Syluest. verb. casus n. 44. Tum quia Cathedralis non venit nomine beneficij, nisi in certis casibus, & quod dicit No. in cap. is qui de fil. presb. in sex. potestatem scilicet, dispensandi esse late interpretandam, debet intel-

ligi non nisi quoad similia, & restringitur in materia beneficiorum super quam cadit. Sunt, qui negant etiã in Papa authoritatem dispensandi cum illegitimis ad Episcopatum: sed non video qua ratione, cum nec ius diuinum, nec naturæ huic repugnet, & D. Papa super ius positiuum habet plenissimam potestatem; immo & sic dispensatum posse eligi in Papam, non debemus ambigere, cum factum habeamus 86. d. per Damasum Papam cap. Osius. Nec satisfacit (pace ipsius dixerim) Gratianus 56. dist. cap. Cenomanense, dũ dicit tales promotos ad Papatum qui in d. cap. Osius recensentur, non fuisse procreatos ex illegitimo coniugio, quod olim licebat Sacerdotibus nũc autem tantummodo Orientalibus est permissum; Aduersatur namque dictæ intelligentiæ textus capitum antecedentis, & consequentis, qui loquuntur de procreatis ex coitu peccaminoso, vt patet; & aduersatur intentio, quæ est loqui de patientibus defectum natalium, quod equidem locum non habet in ijs, qui ante sacerdotium procreati sunt, vel a Sacerdotibus, qui contrahere possunt, tales n. postea ducta vcore tempore conceptionis, nullo interueniente impedimento, legitimi sunt ex matrimonio ipso; D. Io. de Turre crem. d. cap. Osius. Hinc haud magni momenti esse comprehenditur, quod opponit Gambara lib. 7. n. 201. scilicet, quod Monachus debet viuere in claustro: quia iam sermo est de religiosis, qui, tali debito non obstante, sunt capaces. Potest Legatus legitimare mulieres, vt sint Abbatissæ gloss. in cap. indemnitatis de elect.

No. 3. Nòn potest legitimare in temporalibus, & quoad successiones extra terras Eccclesiæ, etiamsi habeat plenissimam facultatem, quia secundũ probabilem sententiam nec hoc videtur habere Papa. cap. per venerabilem. Qui filij sint legit. Nec valet ab aliquibus

allegata ratio in oppositum, quod ex eo quod legitimat in spiritualibus; legitimat in temporalibus per consequẽtiam; nam non debet mittere falcem in messem alienam & exercere iurisdictionem temporalem, vbi alij pleno, & alto imperio dominantur 6.q.3. scriptum est; Verum tamen est, quod est attendenda qualitas, & tenor dispensationis, cui legitimæ Imperator tenetur stare D.Io. a Turrecrem. 6.q.1. si quis. Non potest Legatus illegitimum iam electum dispensare ad effectum electionis consequendum; potest tamen, si sit tantummodo postulatus. cap. Innotuit de elect. per glo. & Doctores, fortasse quia in re libera nulli fit iniuria. Non potest in Prouincia condere statutum dispensationum illegitimorum etiam ad ordines minores, & beneficia simplicia, quia nimis relaxaret habenas. Ita Doctores in cap. cum haberet, de eo qui duxit in matr. Clausula apposita in litteris dispensationis factæ per Legatum *sine præiudicio filiorum legitimorum, & hæredum*, intelligitur, quod æqua lance succedant, non autem in totum ab hæreditate excludantur, aliàs priuilegium nihil prodesset; cap. si Papa de priuil. in sexto, Ludouic. Bolognin. in addit. consil.229. Nullo vero modo legitimat ad bona relicta sub fideicommisso pro legitimis, quia repugnat menti testatoris. Si legitimato spurio nascuntur filij illegitimi, legitimatio non retractatur de reg. iur. in sex. Factum legitime, 30. q. 1. Nosse. & æquis portionibus succedit cum legitimis. Hæc in litteris legationis.

Quæritur, an illegitimus celebrans ante dispẽsationem incurrat nouam irregularitatem?

Quod non ex stilo curiæ Romanæ, quæ quando dispensat cum talibus, simpliciter dispensat super defectu, & non super irregularitate, quam contraxerit ex celebratione, c. Apostolica 56.d.& ib. D. Io. de Turrecr. n.3.

Quæ-

Queritur 2. an illegitimus ante dispensationem ordinatus suscipiat ordinem.

Resp. quod suscipit, quia defectus nataliū non impedit ordinis susceptionem de facto, sed de iure. D. Io. de Turrecrem. 56. di. Presbyterorum, & concurrunt alij.

Legatus, cui specialiter indultum est, vt cum huiusmodi irregularibus possit dispensare, non poterit cum scholaribus, & alienigenis intra illud tempus in prouincia degentibus dispensare, quoniam talis dispensatio stricte interpretanda est, & intelligenda solum de indigenis & ibi intitulatis &c. Specul. lib. 1. partic. 1. §. consequenter.

PARAGRAPHVS IV.

De Auctoritate D. Legati de latere dispensandi circa Matrimonia.

No. 1. EX vi litterarum potest D. Legatus de latere dispensare in impedimento publicæ honestatis, vbi sola sponsalia interuenerint, & hoc non obstante contraxerint; etiam si copulam carnalem habuerint, ac inde prolem susceperint. Potest tales ab incestus reatu, & excommunicatione, alijsque censuris Ecclesiasticis in forma Ecclesiæ, iniuncta pœnitentia salutari, absoluere, dummodo mulieres raptæ non fuerint; Prolem inde susceptam potest legitimam declarare. Hucusque in litteris.

No. 2. Quantumcumque plena gaudeat facultate, non potest dispensare in impedimentis, quæ remouent consensum, cuiusmodi sunt error personæ, metus &c. quia in his nec D Papa dispensat Syluester verb. Matrimonium 6. q. 5. & Summistæ. Non potest dispensare in im-

pedimentis, quæ ſunt iuris diuini; aut naturalis,quale a multis cenſetur conſanguinitas, aut affinitas vſque ad ſecundum gradum, quia neque hoc ſolet facere Papa, Syluester ibid. & verb. Papa num. 17.poſt D.Io. à Turre crem.35.q.2. coniunctiones, & cap. quædam lex. Non poteſt diſpēſare in impedimentis ſolo iure Pontificio dirimentibus, quia quæ iure ſunt inducta, nequeunt inferiores ordinariè diſpēſare 21.di.inferior, Clement.Ne Romani,de elect.Poteſt tamen in aliquo horum diſpenſare,, exigente cauſa, etiam ante contractum matrimonium, cum in inſtanti celebrandarum nuptiarum, deprehendatur ex confeſſione impedimentum dirimens, nec ſine graui infamia, aut ſuſpicione grauis delicti poſſunt nuptiæ differri. nam & hoc poteſt Epiſcopus, Bonacina verb. matrimonium §. cuius ſit diſpenſare n.112. Poteſt in prædictis diſpenſare, quando impedimentum dirimens eſt occultum, & matrimonium publicum, nec ad Summum Pontificem ob paupertatem, aut locorum diſtantiam poteſt haberi recurſus, nec coniuges poſſunt ſine magno ſcandalo ſeparari, quia & id poteſt Epiſcopus, Bonacina vbi ſupra. Poteſt diſpenſare in omnibus impedimentis non dirimentibus, ſicut Epiſcopus, quia & ipſe eſt ordinarius in prouincia. Poteſt diſpenſare cū quibuſuis perſonis tertio, aut quarto ſimpliciter gradu; aut mixtim tertio, & quarto etiam multiplici conſaguineitatis, vel affinitatis gradibus inuicem coniunctis: ita in litteris facultatum. Item poteſt cum ijs, qui ſe adulterio polluiſſent,dummodo in mortem prædefuncti coniugis machinati non fuerint, vt ſauicem matrimonialiter copulari, & in contractis per eos ſcienter, vel ignoranter matrimonijs remanere poſſint. Ita in eiſdem litteris. Inde non aduertiſſe creditur Sanchez, dum lib.8. q.6. de matrim. inquit; Legatum non habere maiorem

fa-

facultatem Episcopo in spectantibus ad matrimonium. Copula præcedens non impedit Legatum, quominus dispenset iuxta facultatem sibi concessam. Gambar. lib. 7. num. 409. Potest separare matrimonia propter errorem conditionis, quia potest passim de omnibus causis Ecclesiasticis cognoscere, extra de coniug. seruo. c. fi. & Specul. lib. 1. particul. 1. §. superest videre.

PARAGRAPHVS V.

De auctoritate D. Legati dispensandi in votis.

No. I. POtest Legatus dispensare in votis, & eā commutare. Syluest. Tabien. & alij. Non tamen in voto perpetuæ continentiæ, absque mandato speciali. Neque in tribus votis. peregrinationis Terræ Sanctæ, Apostolorum Petri & Pauli, & S. Iacobi Compostellæ, & ex consuetudine reseruatis, cap. ex multa de voto, & const. Sixti V. & si Dominici. Etiamsi prædicta vota non fiant in subsidium, sed mera deuotione, Syluest. verb. votum n. 4. & 5. Potest tamen in omnibus dictis dispensare, imminente graui periculo, vel quando votum est factum per metum etiam leuem: item si est conditionale de futuro, nondum conditione impleta. Item quando votum castitatis est ad tempus, Syluest. ib. Bonacina de voto tom. 2. pag. 322. n. 15. Item quando potest dispensare in voto principali, cui tanquam accessorium est annexum votum religionis aut castitatis, nam principale trahit suum accessorium, de reg. iur. in sex. vt si quis voueat ieiunium certis diebus, quod si non ieiunauerit, se ingressurum religionem, potest Legatus dispensare iusta causa in ieiunio, & consequenter dispensabit in voto religionis. Debet cognoscere de causa dispensationis, quia

sine

sine causa dispensans peccat, vt dissipator, & dispensatio est nulla D.Thom. 22.q. 88. art. 10. Si tamen dispenset causa apparente, tenet dispensatio Syluest. num.6. eo tit.8. In dubio de vera causa, standum est iudicio ipsius.

Causæ præcipuæ dispensandi sunt quatuor. Prima, si id quod cadit sub voto est malum, vel ab initio tale fuit: secunda, si sit invtile: tertia si sit impedituum maioris boni: quarta, impossibilitas, vel magna incõmoditas. Primum autem horum non eget dispensatione; Altera harum causarum sufficit, vt legitimè dispenset, & dispensatus sit tutus coram Deo.

PARAGRAPHVS VI.

De authoritate Legati dispensandi in iuramentis.

No.1. DVplex iuxta D.Tho. est iuramentum, quoddam assertorium, quoddam promissorium: assertorium est, quo iuratur de præterito, vel de præsenti sic esse, vel non esse, 22.q.89.& cap. Si verò, de iur.iur. promissorium, quo quis iurat aliquid se facturum, vel non cap.cum contingat de iure iur. In iuramento assertorio nunquam dispensari potest, quia materia ipsius in necessitatem quandam transijt, & immutabilis facta est, vnde dispensare in tali iuramento est contra præceptum Diuinum. In iuramento promissorio potest quandoque dispensari, quia ipsius materia est aliquid futurum, quod vitiari potest, vt scilicet, in aliquo euentu sit illicitum, & nociuum; vnde Legatus potest in eo dispensare, sicut in voto. Syluester verb. Iuramentum 4. n.3. Potest relaxare quodlibet iuramentum ad effectum agendi. Potest interpretari iuramentum in dubijs, an sit licitum, non tamen in arduis, quia hoc spectat ad Papam. Syluester

verb.casus q.2.§.12. excepto casu imminentis periculi,& necessitatis. Hoc tamen intelligitur, dummodo non sit de iuramentis reseruatis Papæ, cuiusmodi sunt statuta Collegiorum,Academiarum, &c. Non debet iuramenta relaxare absque causa, alias peccat, etiamsi facultatem habeat ex vi litterarum, &c.

PARAGRAPHVS VII.

De authoritate Legati de latere in dispensando cum simoniacis.

No. 1. POtest Legatus de latere dispensare cum simoniaco obtinente dignitatem ob pecuniã datam Episcopo, ipso tamen promoto nesciente 1.q.5. cap.Præsentium.Potest cum illo dispẽsare,siue in eodem beneficio, siue in alio,ibid. Potest dispensare cum simoniace ordinato ob pecuniam datam Episcopo, ordinato nesciente 1.q.5.c.1. Potest ob Ecclesiæ necessitatem,aut etiam vtilitatem,cum simoniacis in ordine dispensare, d. c.Præsentium. Potest dispensare cum ijs, qui à simoniacis scienter in contemptum Ecclesiæ promoti celebrauerint 1.q.7. Si quis omnem. Potest cum talibus dispensare,vt in alia Ecclesia celebrare possint 1.q.5. Quicunq; Potest dispensare cum Sacerdote in simonia occulta, & rehabilitare eum ad beneficia obtenta,& obtinenda in foro conscientiæ, quia & id habet Episcopus, ex Conc. Trid. sess.24.de reform.c.6.

No. 2. In ordinibus retinendis, quos quis scienter emit, nulla admittitur dispensatio,extr.de simonia,nobis. Cum eo, qui scienter emit beneficium, non potest dispẽsare, nisi fortè dicto beneficio renunciauerit, quo casu potest in eo, vel in alio tolerari 1.q.1. qui studet, & ibi

per D. Io. de Turrecrem. n. 2. Non potest dispensare in suspensione contracta ex ordinatione simoniaca ex parte ordinatoris, & ordinati, 9. q. 1. Ab excommunicatis. 1. q. 1. si quis Episcopus. Idemq; dicendum de obtinente beneficium, & conferente. Syluester verb. casus q. 1. n. 13. Non potest absoluere ab excommunicatione, aut suspensione Const. 7. Eugenij IV. incip. cum detestabile, contra dantes, vel recipientes, procuratores, & mediatores; quia pontifex id sibi reseruauit. Nec à censuris contentis in bulla 12. Pauli IV. incip. Inter cæteras, contra eos, qui in obtinendis beneficijs personas aliorum simulauerint, & tanquam tales se examini supposuerint, aut beneficia pro personis id ignorantibus, siue pro se, siue pro alijs, cum oblatione alicuius pensionis annuæ, aut cum spe pensionem annuam, aut aliquod quantumuis modicum temporale commodum ab eis consequendi, quia hæc sibi Pontifex reseruauit. Neq; à censuris contentis in Bulla 85. Pij IV. incip. Romanum, contra committentes simoniam confidentialem in beneficijs, & pensionibus, quæ vt plurimum contingere solet in resignatione, collatione, electione, præsentatione, eo animo vt beneficium, vel fructus in totum, vel in parte restituatur ipsi collatori, restgnatori, &c. aut alteri ad ipsius instantiam. Hanc const. confirmauit Pius V. const. 85. & extendit censuras ad DD. Cardinales, vt in declaratione per ipsum facta constat. Neque potest dispensare cum simoniacis, qui indulgentias, vel facultatem eligendi confessarium pro casibus reseruatis pro certa pecuniæ summa concedunt, const. 99. Pij V. incip. Quam plenum. Neque à censuris contentis in const. 104. eiusdem Pontificis incip. Dum nimis, contra exigentes, vel petentes aliquid pro collatione, prouisione, vel admissione in possessionem beneficij, seù pactione cum prouiso de fructi-

bus illius anni, præterquam in casu concesso per Conc. Trid.sess.24. cap.14. ad pios vsus, quia hanc facultatem sibi pontifex reseruauit priuatiue ad alios.

No.3. Aliæ quoque sunt constitutiones Pontificiæ huiusmodi cum reseruatione, quas videre oportet, ne Legatus vtatur authoritate, quam non habet; Earundem constitutionum explicatio habetur apud Doctores, qui, & recensent pœnas impositas, & ostendunt, qui afficiantur & qui non: Ad propositum hæc sufficiant, ne tractatum tractatui adnectamus.

No. 4. Hoc solum incidenter addo, non esse simoniam vendere Sacerdotem in seruum, licet sit ei adiunctus sacer ordo; Neq; etiam si eo intuit emitur, aut venditur, vt ministret in Sacerdotio, sicut nec cum emitur terra, vt in ea ædificetur Ecclesia 54. di.Generalis. Peccauit tamen Iudas Christum vendendo 1.q.1. Studuit, & grauissima culpa, non tamen simonia: licet enim Christus authorem gratiæ spiritualis pretio vendiderit, non tamen ipsum vendidit, tanqnam donum ementibus vtile, sed vt morte perimendum. Dominicus Soto de iust.& iur. lib.nono quæst.5. ar.1.

PARAGRAPHVS VIII.

De Authoritate Legati dispensandi circa ætatem.

No.1. POtest Legatus de latere dispensare cum eo, qui vigesimum annum expleuerit, ad dignitates, ac personatus cap.vnic. de ætat. & quali. præfic. in sexto. Si ætas ordinandi sit in dubio, & aliqualiter probetur publica fama, aut testes deponant, potest Legatus supplere cum ipso, presertim stante necessitate Ecclesiæ, & sufficientia ordinandi 78. di.si triginta. Potest dispensare

ſare cum eo, qui ante legitimam ætatem ignoranter ordinatus miniſtrauit in ordine 9. q. 2. Lugdunenſis, & 75.di.Ordinationes:& ſecundum Bonacinā verb.ordo n. 31. poteſt diſpenſare in interſtitijs ad ſuſcipiendos quoſcumque ordines, & extra tempora. Ita in litteris legationis. Non poteſt diſpenſare ante annos pubertatis ad profitendum in religione quantumcumque puer ſit doli capax, & habeat vſum rationis. Sylueſt.verb. Religio 3. q.2. Non poteſt diſpenſare circa ætatem ordinandorum, Sylueſt. caſus 2.num.23. & ordinati ſine diſpenſatione Papæ, ſi miniſtrant in ſuſceptis ordinibus, fiunt irregulares, & cum eis non diſpenſatur, niſi per Papam, ſecundum Io.Andr.Archid.& Innoc.in cap.cum æterni, de regular.in ſexto.

LIBER

LIBER SEPTIMVS

PARAGRAPHVS I.

De authoritate D.Legati in concedendis facultatibus alienandi bona Ecclesiarum.

No.1. X vi litterarum poteſt D.Legatus concedere licentias quibuſcumque perſonis, Eccleſiaſticis beneficia ſecularia, vel regularia obtinentibus, & volentibus eorum conditionem meliorare, vt illa dare poſſint in emphyteuſim, dummodo conceſſio non fiat vltra tres generationes, & ſub annuo cenſu, vel canone non excedente ſummam quinque ducatorum auri. Poteſt dare licentiam alienandi, vel permutandi bona beneficiorum in euidentem vtilitatem. Poteſt alienationes, & permutationes iam factas confirmare, ſupplendo iuris, & facti defectus. Dicta conceſſio non debet fieri, niſi cum cauſæ cognitione, non minus, quam duobus Legatis committenda, qui debent procedere coniunctim, ſeruata forma præſcripta per Paulnm ſecundum, Ambitioſæ.

Quæritur. Prælatus iurauit non alienare inconſulto Papa, vt habetur in Pontificali num.81. & 120. quæritur, an Legatus poſſit diſpenſare in predicto iuramento?

Reſp. per Panormitanum in c.vt ſuper de re Eccleſiæ non alien. & Syluestr.verb. alienatio q. 16. quod non. Sed hi intelligi debent loqui de iure communi; modò vero, ſtante authoritate relaxandi iuramenta, etiam licita, conceſſa Legato, poterit dare licentiam alienandi ei, qui

ſic

sic iurauit, quia vtrumque cadit sub facultate specialiter demandata.

Quæritur secundo, An sic dispensans debeat duplici actu facere, scilicet, vno relaxare, altero dispensare in alienatione?

Dico, quod non: quia cum facultas alienandi non detur absque causæ cognitione, & non obstante iuramento, vnus actus sufficit.

Quæritur tertio, An D. Legatus possit alienare bona Ecclesiæ sibi commẽdatæ? Difficultatem hæc quæstio videtur habere ex varijs constitutionibus Pontificum prohibentibus alienationem bonorum Ecclesiæ, & auferentibus super eo facultatem officialibus Curiæ, alienationes factas reuocantibus. His accedunt iuramenta Prælatorũ de non alienando, Episcoporum quidem respectu bonorum suarum Ecclesiarum, Cardinalium respectu bonorum Sedis Apostolicæ; Et in primis 12.q.2. Alienatio rerum Ecclesiæ interdicitur c. Res in Episcopatu, ex Greg. lib. 10. ep. 72. cap. Apostolicus, ex octaua Synodo vniuersali, cap. 14. cap. Non licet, ex Symmacho in Synodo c. 4. cap. Diaconi in Concil. Agathensi c. 29. Const. Leonis X. incip. occasio, prohibentis Episcopis alienationes absq; cleri tractatu, & consensu, & cum certitudine vtilitatis Ecclesiæ. Const. Pauli II. Ambitiosæ, addentis pœnas excommunicationis, &c. & interdicentis ingressum Ecclesiæ Abbatiali, aut Pontificali dignitate fulgentibus; inferioribus verò prælatis pœnam priuationis bonorum alienatorum. Const. Pij V. 79. incip. Volentes, reuocatoria facultatum Camerarij, Clericorum, & aliorum officialium Cameræ Apostolicæ concedendi commissiones in forma, si in euidentem, super alienatione bonorum Ecclesiarum, & locorum piorum. Can. Concil. Trid. sess. 25. q. 1. prohibentis alienationem seù locationem in

præ-

præiudicium successorum præsentata pecunia.

Quod autem dd. Constitutionibus afficiantur DD. Cardinales, sentiunt Roderic. de priuil. regul. q. 27. ar. 2. Bonacina, & alij, ea ratione suasi, quia materia fauorabilis est Ecclesiæ, & allegatur Bartol. leg. 2. §. Ibi; quasi doceat hanc facultatem non dici concessam, nisi exprimatur specialiter.

Demum obstat iuramentum prædictum Prelatorum de non alienando, &c. quod quidem aliqui Doctores tanti faciunt, vt velint, quod si etiam aliquis Prelatus dictum iuramentum non emisisset, præsumitur tamen præstitisse; quod quidem ipse minimè approbo, saltim quoad forum animæ, ex Nauarr. de alienatione rerum Ecclesiæ num. 16. neque consuetudo, aut lex iuramentum facit.

His præmissis, duo in Legato possunt cõsiderari, scilicet & id quod est Cardinalatus, & id, quod spectat ad Dignitatem Legati; quæ duo adeo ad inuicem distinguuntur, vt Legatus minimè comprehendatur in odiosis nomine Cardinalium, sicut neque appellatione aliorum Legatorum 36. di. c. Abbatum de elect. cap. 1. de verb. signif. in sex. Roderic. quest. reg. to. 2. q. 63. n. 3. Cherub. Schol. 2. ad Const. 17. Eugenij IV. ex quibus sic argumentor. In nulla dictarum Constitutionum fit specialis mentio de Legatis à latere, ergo illis minimè comprehenduntur, & consequenter in eis est facultas alienandi, &c. antecedens est euidens, nam dictę constitutiones tantum inferiores exprimunt, ergo Legatos excipiunt.

Item Nicolaus Francus Legatus de latere Sixti IV. fratribus Monasterij de Monte Marca Ordinis S. Hieronymi facultatem fecit vendendi bona, quæ eis legata per ipsos administrari non poterant sine damno, aut incommodo, &c. vt refert Roderic. p. q. 27. art. 2. Tandem pluribus

ribus Legatis de latere reperimus concessam per Breuia ordinaria Legationum dictam authoritatem; In eis enim præcise hæc leguntur: *Vt possis concedere quibuscumqu; personis Ecclesiasticis beneficia secularia, aut regularia obtinentibus, oonditionem beneficiorum volentibus meliorem efficere, vt illa dare possint in emphyteusim; dummodo concessio non fiat vltra tres generationes, & fiat iuxta formam Const. Pauli II. Ambitiosæ.* Nec dici potest, quod pro necessitate concessa fuerit, vt patet, Vnde locum habet ca. quod pro remedio 1.q.7. Quantũ verò ad DD. Cardinales non Legatos, pro ipsis est, quia DD. Cardinales in generali dispositione non comprehenduntur absq; expressa mentione. Barbos. in c. officij de off. Leg. n.4. Item in cap. Ad succidendos, ex Bonif. 8. n.4. & in prædictis Constitutionibus nominantur Episcopi, & inferiores, & Constitutio Pij V. se extendit dumtaxat ad nominatos. Addit Roderic. vbi supra, huiusmodi authoritatem inferioribus sæpe concessam. Sed & nonnulli Doctores tenent, quod seruatis seruandis, non sit necessarius consensus Sedis Apostolicæ. Roderic. q.36. & 42. post Nauarrum tom. 2. ad Const. Pauli II. n. 2. qui subiungit: quod iuramentum de non alienando restringitur ad alienationem sine iusta causa, vel non seruata formâ, quod expressius docet num. 17. Sed (ipsius pace dixerim) non aduertit, quod vacuum esset iuramentum, quod solummodo factum esset pro causa iniusta.

Dico primò. D. Cardinalis etiam non Legatus potest alienare rem parui pretij Ecclesiæ sibi commendatæ. Probatur: quia hoc fieri potest ab inferiori cum assensu Episcopi. cap. Terrulas 12.q.2.

Dico secundò. Ad id tria copulatiuè requiruntur, scilicet, quod res sit exigui valoris, quod sit non vtilis Ecclesiæ, & quod adsit necessitas alienandi. Barbos. alleg. 43. n.50.

Dico tertiò. Non fuit d. capiti derogatum per Const Pauli II. neq; per Concilium Trident. Barbosa.

Dico quartò. Dictum primæ propositionis procedit in locatione rei exigui valoris vltra triennium. Aloysius Riccius decis. 115. n. 10. & resol. 98. n. 4.

Dico quintò. D. Legatus de latere potest alienare bona Ecclesiæ sibi commendatæ, in ea quantitate, in qua potest concedere alteri volenti meliorare beneficium, quia potest vti priuilegio, quod concedit. Licet enim quis non possit exercere actum iurisdictionis in ipsum, potest tamen vti eis, quæ authoritate iurisdictionis alijs conceduntur, tam in spiritualibus, quam in temporalibus, per D. Th. in 4. dist. 21. & Paludanum ib. & potest accipere de bonis communibus, sicut alijs dispensare, quamuis sibimet nón possit dare, quia item dantem, & accipientem debet esse differentia.

Quæritur quartò, quæ debent dici Terrulæ?

Resp. Glo. in eo c. Illę possunt dici Terrulę, vel vineolę, quæ non valent vltra viginti solidos auri, vel quæ nullius sunt valoris. Imol. eo c. n. 5. post Abb. in c. 1. de his, quæ fiunt à Præl. Aloysius Riccius vbi sup. & cap. si quis 12. q. 2. Quid autem intelligatur per viginti solidos auri, non est facile videre: secundum tamen communiorem sententiam dicerem, quod intelligitur vna libra auri, & hoc intelligitur ex facultate concessa à Papa Legato dum dicitur, posse Legatum dare licentiam dandi in emphyteusim bona Ecclesiastica, dummodo annuus census non excedat summam quinque ducatorum auri.

Quæritur quintò. An si non sequatur vtilitas in alienatione, quæ æstimabatur ab alienante, debeat retractari contractus alienationis?

Resp. quod non debet retractari, ex quo legitimè, & solemniter est celebratus, nisi fraus interuenerit, quæ irritet

con

contractũ, vel irritaret: neque qui sic bona fide alienauit, culpandus est. Io. de Turrecrem. 12-q.2. sine exceptione.

No. 2. Alienatio facta de licentia Legati, si non habet iuxtam causam, & licentiam, seruataq; debita forma, & solennitate, est inualida cap. I. de rebus Eccl. non alien. in sex. Clement. I. eo tit. solius enim Papæ licentia non requirit solennitates. Quaranta eo tit. 12. quæst. 2. Si Episcopus. De licentia Legati possunt dari in emphyteusim bona non solita ab antiquo dari, aliàs enim vanum esset priuilegium. Panorm. in c. licet de regul. & Innoc. in c. olim de verb. signif. Non potest tamen concedere, vt bona vnius Ecclesiæ dentur in Emphyteusim alteri Ecclesiæ, quia non est spes, quod reuertantur. Anchar. consil. 450. n. 4. Et Legato non permittitur dispensare, quoad emphyteusim vltra tertiam generationem. Non accedente consensu Deputatorum ad cognoscendum de alienatione legitima, nulla est licentia Legati, quoad effectum, quia in litteris legationis, à quibus hæc decerpta sunt, iubetur obseruantia Paulinæ Ambitiosæ cum clausula irritante. Non potest dare licentiam subditis Sedis Apostolicæ alienandi bona stabilia status Ecclesiæ ad forenses, & non subditos. Neque habet authoritatem super alienatione fortalitiorum, castrorum, bonorum iurisdictionalium in statu Ecclesiastico existentiũ Const. 72. Vrbani VIII. incip. Sedes Apostolica. Ecclesiasticorum bonorum nomine, quæ regulariter alienari non possunt, comprehenduntur etiam iura; actiones, & & nomina debitorum. Abb. in cap. Nulli, eo tit.

PARAGRAPHVS II.

De Authoritate Legati circa vltimas voluntates.

No. I. NOn potest Legatus mūtare vltimas voluntates Testatorum, quādo potest eorum mens adimpleri: Illud enim est solius Papæ in causa rationabili, & iusto motiuo. Clement. quia contingit, de relig. dom. & ibi per Glo. S. Sedis Apostolicæ, quæ subdit, hoc esse addendum alijs reseruatis, quæ recensentur in cap. quod translationem; Io. Ant. de potest. Principis cap. 17. n. 3. Quando autem non potest adimpleri mens testatoris, potest Legatus decernere, per Doctores in d. Clem. & id intelligitur, etiam si testator prohibeat, ne Legatus de sua dispositione se impediat, etiam appositis pœnis, &c. Panorm. in cap. tua nobis de testam. Io. Ant. de Petra cap. 17. n. 3. l. si testamentum C. de testam.

LIBER

LIBER OCTAVVS

De auctoritate Legati in dispensando in irregularitatibus.

PARAGRAPHVS I.

De authoritate Legati circa irregularitatum ex delicto dispensationem.

No.1. OTEST Legatus dispensare in omnibus irregularitatibus contractis ex delictis minoribus adulterio, nam & id potest Episcopus. Potest dispensare in omnibus irregularitatibus prouenientibus ex delicto occulto, eadem dicta ratione 58.dist. de his Clericus. Delictum occultum dicitur, quod opponitur manifesto, scilicet; quod est notum per sententiam, vel per conuictionem, vel per confessionem factam iuridice metu probationis; vel quod nulla potest tergiuersatione celari. D. Antoninus 3. p. tit. 20. cap. 2. §. 3. Nauarr. cap. 27. n.194. & 250. Item delictum dicitur occultum, quando, etsi factum fuit publicatum, culpa tamen est occulta, Nauarr. ibi n.255. Non potest dispensare in irregularitate contracta ex hæresi, ob Bullam in Cœna Domini, Cherub. Schol.2.ad Const.22. Clem. VII. Placuit, & in obseru.ad Conc.Trid. sess.24.cap.7. de reform. ex Bullar.

No.2. An in alijs irregularitatibus possit dispensare, haud leuis est difficultas; quia irregularitas regulariter est Papæ reseruata, iuxta Nauarr. Consil.9. tum quia irregularitas est stricti iuris. No.in c.1. de fil. presb. in sexto, & c.cum illis de præb. tum quia, cum exprimatur facultas

tantum

tantum in foro animæ concessa, videretur extra illum firmanda regula 25.di. Qualis.

Dicerē nihilominus, Legatū posse dispēsare in omnibus irregularitatibus, quæ nō sunt specialiter reseruatę Papę. Neq; audiendos eos, qui asserunt irregularitatem vniuersaliter Papæ reseruatam esse. Nam vt Syluest. verb. casus q.2.n.13.& alij cum eo obseruarunt, Papæ non nisi certæ irregularitates sūt reseruatæ: quæ vero illæ sint, subdit dicens, eas esse, quæ contrahuntur criminibus maioribus adulterio; vt cum quis est confessus, vel conuictus in iudicio; ex bina baptizatione scienter; ex bina susceptione eiusdem ordinis; ex rechrismatione, ex susceptione ordinis ab hæreticis ad fidei subuersionem; ex ordinatione simoniaca ex parte ordinantis, & ordinati. His addit D.Io. de Turrecrem.32.q.7. Quid in omnibus, homicidium 33.q.2. Si qui, incestum, peccatum contra naturam, vt ibidem; quamobrem cum aliæ non reperiantur expresse reseruatæ, Legato competere dispensationem in eis dici potest. Immo & Episcopus in pluribus irregularitatibus dispensat. Doctores eo titulo, & videndi sunt.

No. 3. Dispensatus in foro Ecclesiastico non potest accusari de eodem delicto in foro seculari, si dispensatio publicè facta fuerit, No. in cap.2. de schism. & hodie sacra Penitentiaria in litteris, seù rescriptis apponit clausulam, *In vtroque foro*.

No.4. Non potest restituere degradatum solemniter ab ordine, sine speciali mandato 2. q. 6. Ideò; secus de deposito solum verbaliter. cap. & si Clerici, de Iudic.

PA-

PARAGRAPHVS II.

De authoritate Legati in dispensando cum bigamis, & corpore vitiatis.

No. 1. POtest Legatus dispensare cum bigamo ad ordines minores, quia & id potest Episcopus per D.Thomam 4.sent.di.27.q.3.ar.3.& etiam quantùm ad ordines maiores cum eis, qui volunt seruire Deo in religione, & hoc in probabiliori sententia. Quæ à recentioribus in oppositum afferuntur ex decis.sac.Congregationis, valere intelliguntur, quando fuerit definitum, Legatum de latere non posse in dictis dispensare; quod non probatur, & præsertim si contraxerit cum virgines. D.Io. de Turrecrem.cap.quisquis Clericus 84. di. D. Petrus de Palude 4.sent. di. 27. ait, nihil inueniri de iure competens DD.Legatis, quoad dispensationem cum Bigamis, & licet habeant pleniorem potestatem Episcopis, nihilominus non sequitur, quod possint dispensare in his, in quibus non potest Episcopus, sed solummodo, quod possit in sua prouincia, quod Episcopus in sua Diocesi, & hanc sententiam sequuntur Syluester verb. Bigamus q. 6. Tabien. ibi q.7. Dominicus Soto 4. sent. di. 27. art. vltimo. Petrus Ledesma in tractatu de magno Sacramento Matrimonij ad eandem quæst.dubit.vltima dicit, quod solus Papa, cum bigamo ad sacros ordines dispensat; Verum tamen cum Eminentissimo Cardinali de Turrecremat. (ex eodem Prædicatorum ordine, ex quo omnes alij recensiti fuerunt) 74. di. cap. Lector, pono conclusionem.

Legatus potest cum bigamo dispensare ad Subdiaconatum in necessitate, & casu paucitatis ministrorum. Hanc

ipse

ipse colligit ex d.cap. Nec valet(inquit ipse) quod dicunt aliqui, hoc esse abrogatum, ex eo, quod tunc temporis Subdiaconatus non erat ordo sacer. De seru. non ordin. Miramur; quod enim non mutatur, stare non prohibetur C. de testam.l.Sancimus; Non inuenitur autem prohibitum in eo dispensare in casu. Nec valet dictum aliorum, quod dispensatio illa est Papæ, non Episcopi, quia illud est statutum iuris; Vnde secundum hoc, ad minores sine alia dispensatione promoueri possunt; & ideo cum pariter permittat bigamos ordinari ad minores sine necessitate, & ad Subdiaconatum; ad maiores non licebit sine licentia Episcopi, pari ratione; sed cum licentia fieri potest. Cum bigamo intrante religionem non dispensat Legatus ad Sacerdotium, & Diaconatum, quando est bigamia verè, & propriè dicta, vel in vno marito corruptæ. Potest dispensare in bigamia, quando est occulta, quod intelligitur sic, quod factum sit de natura sua occultum, vt cum quis cognoscit vxorem suam adulteratam; Nam licet publicum, & occultum nihil faciant ad bigamiam, faciunt tamen ad dispensationem. Non potest dispensare, si esset factum, vel causa bigamiæ occulta: per accidens, puta matrimonium clandestinum, quod debuit esse manifestum. Cætera extende ab Episcopis ad Legatos adducta à d.D.Cardinali.

No.2. Potest Legatus dispensare cum corpore vitiatis ad ordinum susceptionem, & executionem: Ex vi litterarum. Non tamen si sit enormis defectus, & generans scandalum, vel impediens ordinis executionem 13.di. Per totum, Syluest.verb.casu q.2.n.16.nisi habeat mandatum speciale,

LIBER

LIBER NONVS

De auctoritate Legati circa Ecclesiasticas censuras.

Amplissima redditur materia hæc ob innumeras censuras, quæ in Canone, in Clementinis, in Extrauagantibus, in Constitutionibus, in Bulla Cœnæ, alijsq. recensentur, quas ne operosum quidem, sed impossibile esset attingere: propterea de præcipuis aliquid dicetur, & primum quidem in communi.

PARAGRAPHVS I.

De auctoritate Legati de latere circa censuras in communi.

No. 1. EGATVS de latere absoluit à qualibet iuris excommunicatione non reseruata Pontifici summo, quia & id potest Episcopus. cap. 1. de maior. & obed. & c. sciant cuncti de elect. in sex. Feiin. cap. ad Eminentiam de exc. Reseruatæ papæ dicuntur, in quibus apposita est dictio aliqua exclusiua, puta soli Pontifici, dumtaxat, tantum, & huiusmodi: si enim aliqua harum, vel similis fuerit apposita: iam per eam excluditur Legatus etiam de latere, nisi fiat exceptio expressa, quia nunquam nomine Papæ venit Legatus cap. si gratiose de rescript. in sex, & præsertim extantibus dictionibus exclusiuis. Vnde facultas absoluendi ab alijs non est extendenda ad reseruata Papæ, quia in exorbitantibus non fit extensio de vno ad alium, etiam propter maioritatem

tationis, cap. quod translationem, Syluest. verb. Delegatus q. 12. An possit absoluere à reseruatis Sedi Apostolicæ, dubitant Doctores. Nihilominus est aliquorum sententia, appellatione Sedis Apostolicæ venire Legatũ. No. Gemin. cap. Si Abbatum de elect. in sex. & ibi Archid. & in Concil. octoginta Episcoporum Romano primo sub Siricio. Et fortasse potest absoluere à reseruatis Sedi Apostolicæ cum aliqua clausularum excludentium, quia per dicta, dictio exclusiua solos Prælatos excluderet, qui non veniunt nomine Sedis Apostolicæ. Potest absoluere ab excommunicatione lata ab inferiori, etiam si confirmata à Papa, sine tamen causæ cognitione, & sine certa scientia, Syluester verb. Absolutio primo, quia confirmatio ex certa scientia, &c. operaretur reseruationem Papæ. Habens priuilegium, vt non possit excommunicari à quocumq; non eximitur à Legato. cap. Ne aliqui de priuil. in sex. & cap. Veniens de verb. signif. ib. Non potest absoluere excommunicatum à D. Papa viua voce. Neq; à sibi concessis in præsentia Papæ. Syluest. verb. Absolutio 1. Non potest absoluere eum, quem cum in prouincia existeret, excommunicauit cum causæ cognitione. Innoc. in cap. Nouit. de off. leg. quia huiusmodi absolutio requirit iurisdictionem. Non potest absoluere excõmunicatum à Legato Papę. Specul. tit. delegat. Nunc ostendendum. Neque eum, qui per annum in excommunicatione perdurauit, quia hæresim sapit: Ita in litteris, & per Conc. Trid. sess. 25. c. 3. quod debet intelligi de denuntiato. Absoluit ab excommunicatione ab homine ex eius defectu, vel negligentia. Syluest. verb. excommunicatio 8. q. 1. & summistæ. Id intelligitur etiam præter, & extra casum deuolutionis ad Legatum per querimoniam, vel appellationem.

PARAGRAPHVS II.

De Auctoritate Legati de latere circa absolutionem excommunicationis ex percussione Clerici.

No.1. LEgatus de latere potest absoluere eum, qui ob pecussionē Clerici incidit in Can.Si quis suadente.cap.excommunicatus de off.leg. Absoluit etiam si percussio sit enormis.cap. ad Eminentiam de sent.ex. comm. Io. Andr. Archid. de off. leg. in sex. cap. 1. Absoluit etiam si mutilauerit, vel occiderit. Panorm. d. c. Ad eminentiam, quia iura excipientia enormem iniuriam loquuntur de inferioribus Legato Syluest. verb. Delegatus q. 12. Potest absoluere, & subditos suæ Prouinciæ, & alios vndecumque venientes, ita in litteris, & in hoc est est maior cæteris Legatis, qui absoluunt tantum subditos suæ prouinciæ. c. excommunicationis. Potest prędictos absoluere extra prouinciam eundo, & redeundo, cap.quod translationem de off. leg. & statim ac egressus est Vrbem, quousque reuersus fuerit, licet iurisdictionem nō habeat, nisi in prouincia sibi destinata. Glo.in cap. Ad eminentiam, Paulus Burgasius de irregul. p.3.de dispensatione Legatorum. Ad huiusmodi absolutionem non eget speciali facultate, & mandato cap.ea noscitur de sent.excommunic. Glo.in c.quod translationem, & ibi Panorm. num.2.

PARAGRAPHVS III.

De Autboritate Legati de latere absoluendi à nonnullis censuris, & in certis casibus.

Et quæritur primò, Num D. Legatus possit absoluere, & reconciliare hæreticum occultum.

SVppono, nomine hęretici occúlti eum venire, qui quamuis in patria sua sit notus; & inter hæreticos natus, & versatus, in terris tamen Catholicis, in quibus degit, aut Catholicus communiter censetur, aut hæreticus ignoratur. Nam vt post alios obseruat Duardus in explicatione Bullæ in Cœna Domini, & singulariter de censur. p. 2. delictum in loco distanti publicum, si non sit spes, vt ad alium deferatur, dicitur occultũ in eo loco, in quo dispensatio fit aut absolutio lib. 3. S. 2. q. 11. n. 16. & per D. Io. de Turrecrem. 2. q. 4. Consuluisti n. 10. & 11.

Suppono secundo, quod absoluere hæreticum, cum sit actus iurisdictionis; dupliciter præstari potest: aut scilicet per veram formam iudicij, & causæ discussionem aut per simplicē receptionem sponte de locis infidelium venientis ad fidē: sicut & aliud est baptizare ex officio infidelem venientem ad fidem, & aliud baptizare eundem in articulo mortis cōstitutũ; Illius enim minister est solus Sacerdos, huius verò quilibet alius (etsi inter hæc non sit omnimoda paritas) Licet ergo authoritas reconciliandi hæreticos penès Inquisitores, & Ordinarios resideat, si in primo modo loquamur, tamen circa secundum modum reconciliationis remanet dubitatio. Pro quo sciendum, quod plura videntur D. Legatum ab huiusmodi

fun.

functione repellere. Primum, quia cum hæresis recenseatur in cap. Bullæ Cœnæ, & facultas D. Legati absoluendi ab excommunicatione non extendatur ad contenta in dicta Bulla, sequitur, vt hæc Legato non competat, quin, & in eadem cæteris à Romano Pontifice hæreticorum absolutio interdicitur per clausulam, *neque per alios*. Secundo obstat, quia Doctores, vt plurimum censent facultatem per Concil. Tridentinum sess. 24. de reform. cap. 6. collatam Episcopis absoluendi ab hæresi in foro animæ, per litteras Bullæ esse sublatam, vt Barbos. allegat 50. n. 55. vbi plures citat. His tamen non obstantibus,

Dicerem primo. D. Cardinalis de latere Legatus potest reconciliare hæreticum dicto modo occultum spontè venientem ad fidem. Probatur: huiusmodi facultas non est adempta Episcopo: ergo conuenit Legato de latere anteceeens probatur, in quo est difficultas. Quandocumque Põtifices post Concil. Trid. alicui eiusdem Concilij decreto derogare intendunt, de eo habent specialem mentionem, vt patet inductiue in pluribus Constitutionibus, in quibus post recensita in generali Concilia, specialiter exprimitur Concilium Tridentinum, Vnde vsus obtinuit, vt nullam hoc Concilium patiatur derogationem, vbi non specialiter nominatur. At Pontifex in reseruatione absolutionis à censuris contentis in Bulla Cœnæ, nullam de Decreto Trid. Concilij mentionem habet: ergo non intendit ei derogare.

Probatur secundo. In litteris Bullæ aufertur facultas quibuslibet personis, vt possit absolui ab alio pręter Rom. Pontificem, sub pretextu quarumcumque facultatum, seù priuilegiorum, vt verba ipsa demonstrant: Vnde non aufertur potestas Episcopis absoluendi non prętextu priuilegij, vel facultatis.

Nec

Nec contra nos facit, quod absoluendus, & absolueus sint correlatiui. Non enim quilibet absoluendus comprehenditur in litteris, sed solum qui prætextu indulti specialis, &c.

Probatur tertio, & fortius. Nam plures Episcopi, immo,& omnes fere extra Italiam hoc vtuntur indulto Concilij Tridentini:ergo dicendum, quod dicta facultas sit eis minimè adempta.

Nec sufficit dicere, quod hoc faciunt in casu necessitatis, & difficultatis recursus, &c. quandoquidem passim absoluunt, vt notat Alter.explic Bullæ S.Episcopo.

Probatur quarto. Nam in Bulla non interdicitur absolutio ab hæresi occulta, sed ab hæresi absolute; vnde debet intelligi hæreticus is, qui talis manifeste est, & vt talis ab Ecclesia dignoscitur;cum simus in pęnalibus.

Dico secundo. Licet Episcopis esset adempta facultas iam dicta, nihilominus non censeretur ablata Legatis de latere, quia is non venit nomine Episcopi, aut isto maioris in odiosis, vt supra dictum est. Item probo, quia ex eo, quod in litteris Bullæ adimitur authoritas Prælatis,& Confessarijs quibuslibet sub prætextu, &c. videtur magis firmata in Legatis iuxta regul. iur. & per Glo.in extrau. Inter, de verb.signif. Probo tertio: quia præsumentibus absoluere pęna excommunicationis infligitur in eadem Bulla excomm.21. Sed neq; Cardinalis, neque Legatus à latere subiacent sententiæ excommunicationis, vbi de eis non fit mentio expressa: ergo potest absoluere, vt formentur ratio. Illis interdicitur absoluere,quibus imponitur pœna si absoluant: sed D.Legato de latere non imponitur pęna si absoluat: ergo Legatus non interdjcitur absoluere.Ma. patet, quia prohibitio,& inflictio pœnæ est vnus tantum actus prohibitionis sub pœna,&c. Probo quarto: Quia regula generalis est, vt in quibuscumq;

cumq; reſeruatis,quando non patet aditus ad Romanum Pontificem,aut Legatum, poteſt pœnitens abſolui à quolibet Sacerdote cum conditione, vt ſe præſentet: ergo in grauioribus Legatus poteſt abſoluere.

Dico tertio.In caſu,quo hæreticusoccultus nollet reuelari, & impediretur ex hac cauſa eius cõuerſio, vel nimis retardaretur, Dominus Legatus poteſt eum abſoluere,& reconciliare, & deberet.

Probatur:quia etiamſi non liceret aliàs Legato id facere,attamen in neceſſitate licitum eſſet,& debitum. Reg.124.& confirmatur: quia neceſſitas corporis facit licitum, quod aliàs in Lege licitum non eſt: ergo magis neceſſitas animæ.Glo.extr.execrabilis de præb.

Probatur ſecundo: Ea quæ ſunt iuris Diuini, licitè prætermittuntur ob ſalutem corporis: ergo magis, quæ ſunt iuris poſitiui,ob ſalutem animæ: antecedens probatur, quia Machabęi pugnabant ad defenſionem in die Sabbathi 23. q. vltima Si nullus.

Ad primum, in oppoſitum dicitur, quod, etſi Legato non competat abſoluere à caſibus in Bulla Cęnę indiſtinctè, non inconuenit, quod in caſu poſſit, ſicut & Epiſcopus per Concilium; Neque hoc eſſet vſurpare authoritatem, ſed agere in fauorem animæ, & fidei.

Ad ſecundum dicitur, quod excluſione illa excipiuntur pręſumentes abſolui prætextu priuilegij ſpecialis.

Ad tertium dicitur, falſum eſſe, quod per dictas litteras derogetur Concilio, ratione iam dicta.

Neque vrgeas hoc eſſe munus Inquiſitorum, in Clem. Nolentes de hęreſi. Non enim inconuenit vnum tale contingere alicui generaliter ex officio, alteri in particulari ob eminentiam dignitatis.c. Niſi ſpeciali, de off. leg. Inſuper delegatio generalis ad cauſas fidei obuiat,ne Legatus ſe immiſceat in cauſis vertentibus coram Inquiſitore

tore, at non obſtat quo minus ſuccurrat in caſu noſtro, & in talibus circumſtantijs. Si addatur ſtylus curię in oppoſitum; dicitur quod conſuetudo potius eſt facti, quia Iquiſitores ſunt ſpecialiter Iudices, ad eos regulariter ſpectant, & deſeruntur cauſę fidei, eoſque nequit Legatus impedire &c.

Quod aliqui ex Doctoribus hoc minimè approbent in D. Legato, ex regula illa, quod iure permittitur non ſemper tutum eſt: Non video quare trepident in his pręcipue, quæ merè ſunt iuris poſitiui, & vbi iuſta ratio ſuadet non poſſibile ſolum, ſed neceſſarium omnino, & debitum. Tandem in cap. Ea noſcitur, de ſent. excomm. definitum eſt, vt abſolutus propter impedimentum ab inferiori Prælato à ſententia excommunicationis Papæ reſeruatę, impedimento ceſſante, teneatur ſe pręſentare coram Papa, *vel Legato*, ſi id fieri poteſt: ex quo deduco, quod Legatus veluti maiori præditus poteſtate, in huiuſmodi potuerit abſoluere ab initio.

Neque obſtat limitatio in litteris Legationis, videlicet, quod poſſit abſoluere à quibuſcumque pœnis, & cenſuris in vniuerſali, & regulariter, non autem excludit caſum noſtrum, & conſimiles vrgentes.

Quęritur ſecundo. An D. Legatus de latere poſſit abſoluere à cenſuris Bullę in Cęna Domini.

Dico primo. Legatus de latere poteſt abſoluere à cenſuris contentis in Bulla Cœnę conſtitutos in mortis articulo: patet. Nam hęc facultas abſoluendi in mortis articulo conceditur omnibus, & ſingulis ſacerdotibus per verba eiuſdem Bullæ excipientis conſtitutos in mortis articulo: ergo & Legatus poterit, &c.

Dico ſecundo. Poteſtas abſoluendi conſtitutos in mortis articulo cõpetit Sacerdoti iure Diuino. Palud. in 4. ſent. di. 20. q. 1. ar. 2. 10. Capreolus di. 19. ad quartũ contra tertiam concluſionem. Non

Non tamen inde ſequitur, quod pręſente Legato, aut Epiſcopò in tali caſu ſimplex Sacerdos poſſit abſoluere. Nam iuxta D. Tho. doctrinam in 4. ſent. loquentis in conſimili caſu de Baptiſmo, vbi plures reperiuntur, minor debet cedere maiori, ne quod ad animarum ſalutem Diuino creditur inſtitutum iure, in præiudicium, aut contemptum tranſeat Prelatorum. Sed petes, quid dicendum, ſi minor pręſente maiori abſolueret?

Dico, quod valeret abſolutio, licet peccaret abſoluens.

Dico tertio. Prohibitio abſoluendi in articulo mortis eſſet intolerabilis error; hęc ſequitur ex pręmiſſa, eamq; docet D. Soto in 4 ſent. di. 18. q. 4. ar. 4.

Dico quarto. Non minus certum eſt, D. Legatum poſſe ab eiſdem cenſuris abſoluere impedimento legitimo detentos, ne poſſint recurrere ad Summum Pontificem; Nam & id poſſunt Epiſcopi. Sylueſter verb. Abſolutio 4. num. 7. Nauarr. Manual. c. 27. n. 89. Ratio eſt, quia Sac. Congregatio DD. Cardinalium decreto formato ann. 1607. declarauit facultatem abſoluēdi ab huiuſmodi cenſuris ablatam cenſeri omnibus Sacerdotibus ſecularibus, & regularibus, & non loquitur de Legatis.

Dicò quinto. Sic abſoluti à D. Legato, ceſſante impedimento, non tenentur ſe præſentare Summo Pontifici; Nam vt dictum eſt cap. Ea noſcitur: Tales abſoluti ab inferioribus, ceſſante impedimento, tenentur ſe pręſentare Papę, aut Legato: ergo, & Legatus extra impedimentum poteſt abſoluere, & abſoluti ab eo non tenentur ſe alteri præſentare.

Quęritur tertio. An poſſit abſoluere Confeſſarios abſoluentes ab excommunicationibus contentis in Bulla Cœnę Domini.

Dico, quod poteſt. probatur, quia excommunicatio contrà confeſſarios abſoluentes à cenſuris Bullæ

M præ-

prędictę non est reseruata: ergo potest. antecedens probatur tum ex verbis d.Bullę, in quibus nulla habetur reseruatio. Tum quia D.Papa post omnes Canones eiusdē Bullę comprehendēs eos omnes, excommunicationem transgressoribus imponit, eamq; sibi reseruat; Huic vero, qua ligantur confessarij absoluentes, nullam reseruationem apponit.

Quęritur quarto. An D. Legatus possit absoluere à censura ob Monomachiam.

Dico, quod de iure communi non potest absoluere inuitantes ad duellum, prouocantes, auxilium, consilium, vel fauorem dantes, adstantes, interessentes, de illis se intromittentes, etiam si nec pugna aliqua, nec certamen, nec effectus, nec accessus, aut actus ad pugnam proximus, nec expressa, aut aperta prouocatio fuerit subsecuta, nec manifeste in publicum prodierint, aut cuiquam intimatæ fuerint, si per eos non steterit, quominus denuntiatio, aut publicatio fieret: neq; etiam priuatim huiusmodi certamen ineuntes, adiuuantes, arma, & equos præbentes. Nam & Pius IV. & Clemens VIII. Const. incip. Illius vices, huiusmodi absolutionem soli Pontifici reseruarunt.

Dico secundò. Nomine duelli in dd. Constitutionibus intelligitur duellum cruentum fine tendens ad sanguinis effusionem, quantum sit de se; aliter enim non est prohibitum sub censura. D.Io.de Turrecrem. 2.q.4. Monomachiam n. 10. Exceptiones huius casus vide apud Doctores.

Quæritur quinto. An D. Legatus virtute facultatis absoluendi à censuris Canonis, si quis suadente, possit absoluere percutientes DD.Cardinales?

Dico primo, quod non potest: nā huiusmodi absolutionem Pontifex sibi reseruauit. c. felicis, de pænis in sexto; excepto mortis articulo. *Qua-*

Quæritur ſexto. An poſſit abſoluere extrahentes frumenta, bladas, animalia, &c. è terris ſtatus Eccleſiaſtici.

Dico primo. Poteſt tales abſoluere, quia Conſtitutio Gregorij XIII. nullam ponit reſeruationem ſpecialem, nec Conſtitutionem aliorum.

Dico ſecundo. Huiuſmodi abſolutio ſolet impendi cum clauſula, vt ſatisfiat Cameræ, &c.

Dico tertio. Non poteſt de iure abſoluere ab excommunicatione exules, & alios in Italia commorantes, qui animalia, & alia bona in ſtatu Eccleſiaſtico diripiunt, abducunt, furto ſubtrahunt, nec non ab eis ementes, recipientes, permutantes, permutantes, aut quouis colore, ſeù prætextu retinentes; quia reſeruata ſoli Pontifici Greg. XIII. Conſt. 98. Non ſine.

Quæritur ſeptimo. An de iure D. Cardinalis Legatus poſſit concedere facultatem extrahendi frumenta ex locis Eccleſiæ immediatè ſubiectis, vt aſportentur ad loca eidem Eccleſiæ mediatè ſubiecta.

Dicunt aliqui D. Legatum id poſſe, ſalua tamen conditione, vt non inducatur ex tali extractione inopia loco, & terris, à quibus extrahuntur; Probant, quia ceſſante fine Conſtitutionis, ceſſat Conſtitutio ipſa ex Nauarr. t. 4. Henricus poſt Abb. in cap. quia in multis, de regular. Angelic. verb. Lex n. 14. & alij apud Dianam p. 1. tract. 6. de paupert. religioſorum reſol. 33. Et cum finis Summorum Pontificum prohibentium extractiones frumentorum, ſit conſeruatio annonæ, & abundantia Ciuitatum, ſequitur, vt, hoc ceſſante, ceſſet & Bulla, & non obliget.

Sed hoc haud ſatisfacere videtur. Tum quia deficientia legis in particulari, non ſufficit ad excuſandum agentem contra legem, vt cum communi ſententia docet Magiſter Dominicus Soto de iuſt. & iur. lib. 1. q. 6.

 ar. 8.

ar.8. Tum quia abundantia annonæ, & ſubditorum non eſt verè finis conſtitutionum contra extrahentes, ſed potius cauſa impulſiua editionis earum: ceſſante autem impulſiua, non ceſſat lex, vt per plures textus probat Syluester verb.cauſa q.4.

Neq; quod ex d.cap.Inſulis affertur, vt fundamentum, valet ad hoc, quandoquidem ibi fit ſpecialis Conſtitutio pro loco particulari, & peculiari motiuo, & in cæteris habetur iuris determinatio, ſeù diſpoſitio 20. q. 1.c.1.& q.2. ſi in qualibet, & cap.puella His addendum cenſeo, quod quando apparet de mente Legiſlatoris, eſt ei ſtandum, etiam contra proprium verborum ſignificatum quia verba deſeruiunt intentioni, & non è contra, vt in l.cum pater S.Dulciſſimus ff. de leg. 2. l. Non dubium C.de leg. Vnde cum appareat, mentem Pontificum ſtatuentium contra extrahentes, ſolum reſpexiſſe beneficiũ, & commodum ſubditorum, non autem intendiſſe aliorum calamitatem: Hinc ſequitur, quod in caſu, quo Ciuitas quoquomodo Papæ ſubiecta egeat frumento, ac bladis, poſſit Legatus permittere aſportationem ad illius leuamen, ſalua ſemper indemnitate loci, à quo aſportanda ſunt.

Addo ſecundo: quod ex intellectu legis non debet ſequi aliquod abſurdum; hoc autem eſſet, ſi Conſtitutiones prædictæ venirent intelligendæ in odium alterius, quæ in fauorem aliquorum editæ ſunt 4. di. Erit autem, No.Bar.in l.Omnes populi ff. de iuſt. & iur.

Addo tertio: quod lex poteſt interpretari per ſimilia, vt in l.Non poſſunt ff. de leg.& Doctores paſſim; Habemus autem, quod ex dd.Conſtitutionibus poteſt quiſpiã extrahere tantum frumenti, quantum ſibi ſufficit pro illo anno.Pij IV.Conſt & Greg.XV.incip. Romani Pontificis ex hoc formo inductionem; Hic & ille, &c. poteſt pro

anno

anno ſibi prouidere: ergo plures id facere poſſunt, quia non eſt maior ratio de centum, quam de decem, ſed eadem prorſus in omnibus, ſuppoſita egeſtate. Habemns item ex Conſt. Vrbani VIII. quod ratione mercimonij poſſunt aſportari frumenta ad loca Principum confinãtium: ergo magis ad ſtatum Eccleſiæ ſubiectum, licet mediatè.

Habemus tandem, quod cæteri Pontifices voluerunt prohibere extractionem frumenti ad meram mercaturã, & auaritiam, & ad arcendam penuriam ſubditorum: hoc ergo caſu ſecluſo poterit permitti extractio.

Neq; obſtat quod Paulus V. ſua Conſt. aufert etiam Legatis de latere authoritatem eam interpretandi, iudicandi, &c. Hoc enim intelligendum eſt iuxta prædicta, nimirum circa eos, qui mercaturæ, & lucri cauſa exportare præſumunt. His namque cenſendum eſt, neque D. Legatum poſſe huiuſmodi facultatem impertiri; non tamen ex eo prohibetur, poſſe concedere pro ſubditorum ſubuentione, etiamſi inde aliquod ſequatur lucrum; reſpiciendum eſt enim ad id, quod eſt per ſe. Vnde Greg. XV. in ſua Conſtit. ait. *Qui ex neceſsitate tantum ex locis ſtatus prædicti immediatè ſubiecti ad loca ſtatus mediate ſubiecti extra ſtatum noſtrum Eccleſiaſticum extraxerint, & aſportauerint, dummodo omnis dolus, & fraus abſit, ac mercatura; excommunicationis pœnas, ac cenſuras Eccleſiaſticas non incurrant.*

Demum non obſtat, quod ſic extrahentes, per dd. cõſtitutiones, & præcipuè Pauli V. egeant Chirographo Papæ: quia id intelligitur, quoad aſportationem extra ſtatum Eccleſiaſticum, & ratione mercimonij, & lucri: quia immo cum Religioſis, & mendicantibus indulgeatur, vt frumenta in eleemoſynam accepta poſſint aſ-

por-

ſportare pro victu communi, neſcio videre, quare Legatus ex conſimili cauſa nequeat facultatem concedere ad neceſſariam ſubuentionem locorum mediatè ſubditorum, dum egeant.

PARAGRAPHVS IV.

De authoritate Legati de latere circa Interdictum.

No. 1. POteſt D. Legatus diſpenſare cum perſonis vtriuſque ſexus tam ſæcularibus, quam Eccleſiaſticis, vt tempore interdicti faciant celebrari in locis interdictis. Non habet id de iure, ſed de conſuetudine, & ſolitis concedi, vt patet in litteris ſæpe citatis. Quæ autem ſolita ſunt concedi, etiamſi non expreſsè committantur, pro conceſſis habentur; Abb. in c. Niſi ſpecialis de off. leg. n. 3. Hæc tamen poteſt ſolum intra fines ſuæ legationis, licet gaudere poſſint beneficio vndecumque declinantes ad loca ipſa. Tempore celebrationis debent claudi ianuæ loci, in quo celebratur, nec poſſunt pulſari campanæ; debent excludi excommunicati, & hi qui dederint cauſam interdicto, vel quos ſpecialiter afficit. Poteſt relaxare interdictum, cuius ſententia eſt à iure, & cuius conditor non reſeruauit relaxationem. Si quando D. Papa, poſito interdicto, reſeruauit ſibi abſolutionem ab excommunicatione, poterit Legatus diſpenſare ſuper interdicto, quia de duobus ſuppoſitis vno reſeruato, aliud cenſetur conceſſum. Glo. in c. 1. Clem. de Hæreticis.

No. 1. Poteſt Legatus interdicere quoſlibet de ſua legatione ſibi contradicentes, etiam Epiſcopos, etiamſi in litteris non ſit expreſſa clauſula conſueta, ſcilicet, *Contradictores* per cenſuram Eccleſiaſticam compeſcendo, quia

quia censetur pro apposita,per Abb.in cap. Nisi specialis & cap. de causis,de off. leg. Syluester verb. Interdictum n. 3. Non debet relaxare sententiam interdicti rationabiliter latam absque congrua satisfactione , & conscientia Episcopi, qui tulit eam ; de off.ordinarij, cum Ecclesiarum . Si vero non sit rationabiliter lata , poterit Legatus,etiam renuente Episcopo, eam relaxare, si ad eum recurratur per querimoniam ; de sent. excommunic. cum medicinalis in sex . Qualitas,vel iustitia causæ de facili comprehendi potest ex sententiæ tenore , tenetur enim ferens sententiam interdicti assignare causam , exẽplumque sententiæ ad instantiam partis infra mensem tradere: quod si recuset,permanet suspensus ab ingressu Ecclesiæ, & celebrans fit irregularis , & absoluitur à solo Papa d.cap.cum medicinalis .

Quæritur . Num D. Legatus possit reconciliare Ecclesiam pollutam ob sanguinis effusionem.

Suppono, DD.Cardinales nonnulla ratione dignitatis obtinere, quæ Episcopo asseruntur conuenire ratione ordinationis ; vt est, vti Pontificialibus in Ecclesijs suorum titulorum (vt diffusius dixi in tractatu de dignitate, & priuilegijs DD.Cardinalium) Item tangere baptizatos in fronte sacro chrismate 95. di.Hinc formetur ratio: D. Legato competunt maiora, scilicet,vsus Pontificalium , tangere sacro Chrismate; ergo & minus in eodem genere (hoc dixi ad euitandas cauillationes)cuiusmodi est reconciliare Ecclesiam . Illa enim videntur incommunicabiliter Episcopo conuenire , ita vt nemini valeat demandare, & institutione Diuina ea sortitur : ergo & D. Legatus hoc potest:per regulam Philosophicam de maiori ad minus; vnde Dico: D.Legatus potest Ecclesiam

con-

consecratam, & postea effusione sanguinis pollutam reconciliare. Pobatur. Quantumcumque Sacerdos simplex non possit reconciliare Ecclesiam, si tamen reconciliet, valida est reconciliatio: ergo multo magis Legatus; antecedens habetur cap. Aqua, De consecr. vbi Papa tolerat reconciliationes huiusmodi à Sacerdotibus factas: si namque à principio non subftissent, non potuissent confirmari, vt de reg. iur. sicut ordinatus à non habente authoritatem debet iterum ordinari 68. di. Presbyter. Probatur secundo: Prælati mendicantium possunt Ecclesias suas pollutas, nolentibus, vel negligentibus Episcopis, reconciliare: ergo, potius Legatus. Antecedens, ostēdunt Rodriques, Peirinus, ac alij de. regul. priuil.

Nec officit, quod isti id habeant ex priuilegio; Tū quia sunt inferiores Episcopo: tum quia ab his, quæ communiter conceduntur inferioribus, non debet excludi Legatus de latere, qui est Vicarius Papæ in omnibus nō specialiter reseruatis Videatur Armilla verb. consecratio in fin. Rodriques lib. 9. cap. 27. n. 6.

PARAGRAPHVS V.

De authoritate Legati de latere circa suspensiones.

No. 1. Potest Legatus absoluere à suspensione posita à Iure Dummodo Conditor Canonis eam sibi, aut Papæ non reseruauerit: cap. Nuper de sent. excomm. De suspensione ab homine dicendum est, sicut de excommunicatione, & interdicto. Non tamen sequitur, vt Legatus possit dispensare in irregularitate, quam suspensus celebrando contraxit. De sent. excommunic. cum Medicinalis in sex. Non potest relaxare

su-

ſuſpenſionem Clericis, aut regularibus, qui ob exhibita hæreticis Sacramenta ſunt priuati, ſeù ſuſpenſi ab officio ab Ordinaaijs, quia reſeruatur ſoli Papæ, cap. excommunicamus de hæretic. Neque eis, qui dederint hæreticis ſepulturam, aut ſcienter ab hæreticis eleemoſynam acceperint: quod intelligitur de hæreticis denuntiatis, & manifeſtis. Appellatio facta ab inferiori ad Legatum ſuſpendit ſuſpenſionem ſequentem, ſi appelletur ex cauſa iuſta, cap. cū hoc, de appell. Si appellet quis ex cauſa friuola, & pronuntietur, appellationem non tenere, ſuſpenſus celebrans fit irregularis. c. Paſtoralis de appell. Appellatio ſequens ad ſententiam ſupenſionis, iuxta veriorem intellectum, tollit ſuſpenſionem à beneficio, non autem à ſpiritualibus, cuiuſmodi eſt celebrare, Ingreſſus Eccleſiæ, &c. Io. Andr. cap. Is cui de ſent. excomm. & Sylueſter eo tit.

No. 2. Quomodo ſit interpretanda ſupenſio iuris, & ab homine, quoad pœnas incurrendas, conſule Summiſtas eo tit. & de ſent. excomm. & cap. Ante, de re iud. & in cap. Is cui, & alias ſæpius; & diſces, quando quis ſuſpēſus incurrit Irregularitatem: quod valde neceſſarium eſt, vt ſciatur, in quibus D. Legatus habeat poteſtatem.

No. 3. Suſpenſio ab eo, quod non ſpectat ad actum alicuius ordinis, non inducit irregularitatem. cap. 1. de ſent. excomm. in ſex. Suſpenſio vero ab eo, quod eſt ordinis, vt à celebrare, ab officio ab ordine, &c. inducit irregularitatē in contrafaciente. Suſpenſus à Pontificalibus ſolum, poteſt exercere iuriſdictionalia, & celebrando in Pontificalibus non fit irregularis, quia Pontificalia non ſunt de ſubſtantia celebrationis, & Pontificatus non eſt ordo vniuoce cum alijs. Suſpenſio à Sacramentorum ſuſceptione, non inducit irregularitatem, quia participatio

non est ordinis. c. si celebrat de Cler. excomm. Suspensus à Sacramentorum collatione, si conferat non ex ordine, non fit irregularis. Hostien. cap. 1. de sent. excomm. Suspensus ab ordine inferiori intelligitur suspensus etiam à superiori, non è contra. cap. significauit de corp. vitiat. Suspensio à beneficio intelligitur solum de fructibus beneficij, non de cæteris administrationibus. Suspensus ab officio est suspensus ab ordine, & iurisdictione, nam quicquid habet electus est officij, præter beneficium. cap. cum dilectus, de consuetud. Si suspensio à iure, vel ab homine feratur cum conditione, donec satis. fecerit, facta satisfactione, relaxatur ipso facto; si verò imponitur simpliciter, eget absolutione, Syluester eo tit. q. 8. Absolutio, seù relaxatio suspensionis non habet formam determinatam, sed quibuscumque verbis vtatur absoluens, verè absoluit, dummodo intendat absoluere: communis tamen modus absoluendi est, *Ego te absoluo à vinculo suspensionis*, quam incurristi, & restituo te executioni ordinum, vel officiorum tuorum, &c.

No. 4. Absolutiones, seù dispensationes non debent à Legato impendi ijs qui in delictis perseuerant, sed solum se corrigentibus, & cauentibus.

Quæritur. An D. Legatus possit degradare Clericum?

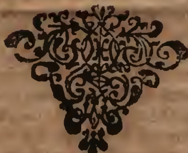
Præmittendum est duplicem esse degradationem: quædam est depositio ab ordine, & gradibus Ecclesiasticis, quædam verò à beneficio, vel etiam officio non concernente ordinem, aut in eo fundato.

Dico primò. D. Legatus potest Clericũ deponere à beneficio, & officio, modo dicto. Prob. quia deponere ab his est iurisdictionis, & Legatus est Ordinarius in prouincia.

Dico secundo. Clerico deposito à beneficio debet Legatus prouidere, vt ei alimenta de fructibus beneficij præstentur, si non habeat, vnde viuat. Garcia p. 7. c. 3. n. 99. post plures. Di-

Dico tertiò. D. Legatus non poteſt degradare Clericum ab ordine, quia degradare ab ordine eſt ordinis: cap. tranſmiſſa de elect. & ibi per Glo. cap. Noſti, eo tit. & cap. 1. de tranſlation. Prælat.

Dico quartò. Non eſt omnino improbabilis opinio, quod Legatus non Epiſcopus poſſit degradare ab ordine; probatur, quia conferre eſt actus poſitiuus, degradatio verò eſt negatiuus, & non requiritur tanta poteſtas ad priuandum, quanta ad conferendum. Secundo, quia in ordinatione verè confertur ordo, in degradatione non aufertur ordo, ſed exercitium.

LIBER DECIMVS

De poteſtate Legati de latere, quoad collationem beneficiorum.

Licet ob multitudinem reſeruationum, & pluralitatem priuilegiorum, parum poteſtatis in exercitio remaneat Legatis attamen quia hoc extrinſecè, aut per accidens ſe habet; & quid de iure ſit dicendum: ideo etiam hanc materiam propono tractandam, vt nihil propoſito deſit, & prærogatiuæ Legatorum de latere appareant.

PARAGRAPHVS I.

De poteſtate Legati in conferendis beneficijs.

SOLVS Legatus de Latere poteſt beneficia conferre, non autem alij Legati, quantumcumque plenam habeant Legationem. Innoc. c. officij de off. leg. Vnde hoc habet ob prærogatiuam honoris ſupra cæteros Legatos. Hinc ſequitur quod huiuſmodi facultas competit Legatis à latere iure ordinario Legationis, non in in genere, ſed in ſpecie, hoc eſt talis Legationis. Garcia p. 5. cap. 3. n. 4. Nec placet dictum Cherub. Schol. 1. ad Conſt. 16. Pauli Tertij, quod hæc facultas dicatur ordinaria impropriè; ſed benè dicitur ſuperinducta, vt optimè Garcia ibi n. 9. arguens Gonzales, qui impropriè Ordinarios dixerat Legatos. Specul. §. Nunc tractemus de legato. Prouiſio Legati poteſt dici prouiſio Sedis Apoſtolicæ per Glo in c. ſi Abbatum de elect. in ſex. quæ in hoc ſenſu intelligitur, quod Legatus in ſua Prouincia gerit

gerit vices Sedis Apostolicæ in non reseruatis,& dicitur prouidere vt ordinarius. Garcia ib. n. 10.

No.2. Legatus in sua prouincia in collatione beneficiorum concurrit, sicut Papa, cum quolibet Ordinario, & inter eos est locus præuentioni: Abb. in c.1. de off. leg.& cap. si à Sede Apostolica de præb.in sex. & hoc intelligitur etiam in mensibus Ordinarij. Garcia p.5. c.3. n.40. Vna Assisien.1587. coram Domino Orano. Si non appareat prioritas collationis, potior conditio est possidentis; & si nullus possideat,præferendus est, cui dignior contulerit. Bonifac.VIII. de præb. & dign. c. si à Sede. Potest conferre beneficia spectantia ad collationem exēptorum. No in d.c.si Abbatum de elect.in sex & cap.De authoritate,de priuil. in sexto. Potest conferre Canonicatus Ecclesię Cathedralis.Abb.in cap.de pręb.Item beneficia, quorum collatio, ex negligentia deuoluta est ad Sedem Apostolicam. cap. Venerabilis de præb. Clem. si de beneficio. Et verius dicitur, quod Legato non currit tempus sex mensium ad conferendum. Garcia p. 5. c. 3. n. 26. Item beneficia spectantia ad collationem Clericorum alterius prouinciæ, non tamen existentia extra prouinciam. Non potest conferre beneficia litigiosa, lite pendente cap. Vt lite pend. in sex. Neque Cathedrales, aut regulares, vel Collegiatas, & dignitates maiores post Episcopum in Cathedrali, cap. deliberatione, de off. leg. Non potest concedere ius ad vacaturas, licet possit beneficia vacatura suæ reseruare collationi. Garcia ibid. n. 34. Non potest conferre vnum beneficium cum duobus sub conditione, si prior non consenserit, habeat secundus. Abb.in c. Tuæ,de præb. & & per Doctores in cap. 2. de elect. in sex, & hoc de conditione expressa, secus de tacita. Non potest conferre beneficium ad tempus,quia beneficia debent esse perpe-

tua

tua 50.di.c.præſens 11.q.7. Paſtoralis. Non poteſt conferre dignitatet electiuas, neq; prohibere electoribus eligere; & ſi facit, ſacrilegus eſt.de Sacr.l.ſunt quidam.Non poteſt cōferre beneficia deuoluta ad Epiſcopos tāquā delegatos Sedis Apoſtolicæ c.Dudum,de præb.in 6.Legatus Papæ in Vrbe, recedente Papa ſi non habeat peculiare mandatum, non poteſt conferre beneficia Vrbis: tùm quia nec Vicarius generalis inſtitutus ab Epiſcopo habet facultatem concedendi beneficia. cap. 1. & 2. de offic. Vicariij in 6. tum quia beneficia in Vrbe ſunt reſeruata. Non poteſt Legatus impetrare ſibi, aut ſuis conſanguineis, vel familiaribus beneficia, vbi in cauſis priuationem beneficiorum concernentibus fuit iudex: Conſt.14. Pauli Quarti incip.cupientes. Non poteſt neceſſitare Canonicos ad recipiendum aliquem contra ſtatuta Eccleſiæ illius. Abb. in cap.cum ſit de conſtitut. Promiſſio facta à Legato de conferendo alicui beneficio primo vacaturo,non valet,quia eſſet contra Concilium Lateranenſe prohibens donationem, vel promiſſionem beneficij priuſquam vacet, extra de conceſſ. præb. c.2. & contra prædictum Concilium Legatus nihil poteſt, ſed ſolus Papa. Obijcies,ſi non poteſt promittere, ergo non poterit reſeruare primò vacaturum; quia idem ſunt. Sed dicitur, quod promittere plus eſt, quam reſeruare,iuxta Specul.part. 1. de Legato §. nunc tractemus §. Item Legatus Cardinalis,& ſeq. Nam vltra reſeruationem beneficij includit aſſecurationem eius, cui beneficium vacaturum promittitur.

PA-

PARAGRAPHVS II.

De Authoritate Legati, quoad Commendas.

No.1. LEgatus de latere potest commendare beneficia, quia & id potest Episcopus, cap. Nemo de elect. in sexto. Non tamen Ecclesiam Parochialem vltra sex menses, Concil. Trid. sess. 24. de reform. c. 18. In alijs, quæ potest commendare, potest id facere vltra sex menses, hoc est finitis illis, potest ad todidem alios commendare, vbi necessitas Ecclesiæ id postulauerit. Non potest commendare nisi in vita Clerici, nam solius Papæ est commendare in perpetuum, & cõmendare est deponere, hoc est ad tempus tradere, cap. si constiterit de accus. hodie tamen commendæ habent naturam tituli. Potest commendare vnam Ecclesiam habenti alteram in titulum, nam commendæ ad tempus non repugnant titulo, nisi sit perpetua, vel in fauorem Commendatarij, non Ecclesiæ. Garcia p.4. c.5. n.47. Durat commenda etiam mortuo Legato commendante, cap. Nemo de elect. & cap. Dudum. An vacet beneficium per mortem Commendatarij? licet probabilis videatur affirmatiua, probabiliorem credit negatiuam Garcia ibid. num. 64. Per commendam factam à Papa beneficium manet affectum. ibid. n. 68.

PA-

PARAGRAPHVS III.

De authoritate Legati, quoad pensiones.

No. 1. LEgatus de latere potest imponere pensiones, & eas augere, de cens. & exact. cap. prætereca cap. cum venissent de restit. spol. c. Audiuimus de collusi. deteg. Rebuff. de pacificis possess. num. 120. Gigas q. 6. n. 18. quia Ordinarij potestatem habet. Garcia de benefic. p. 1. c. 5. n. 181. Id facere tenetur cum causa, & de consensu Rectoris, Glo. eo tit. cap. 1. aliàs enim præsumitur imposita in fraudem, nisi appareat de causa: Cardin. in cap. extirpandæ de præb. Garcia vbi supra n. 324. Vnde Legatus, & Episcopus absque causa imponens pensionem, peccat mortaliter, & tenetur ad restitutionem, solius enim Papæ est pro libito voluntatis imponere pensiones. Gigas q. 6. n. 6. & sequentibus. Immo nec ipse potest absque causa pensionem imponere, Syluester verb. beneficium. Caiet. Cardinalis 22. q. 100. ar. 1. ad 2. qui rationem reddit dicens. *Papa non est Dominus, sed dispensator pecuniæ Ecclesiæ, ac per hoc pecunia Ecclesiæ non est sua absolute, vt possit ad libitum de ea disponere, & plenitudo potestatis Papæ non exit limites potestatis dispensatiuæ*. Potest Legatus imponere pensionem beneficio Iurispatronatus, quia non est onerosa Patrono, sed Rectori, Rota decis. 911. in nouissimis, Naldus verb. Pensio n. 2. Eam limitat Garcia, dummodo non transeat ad successores in beneficio, quia cederet in præiudicium etiam Patroni, propter præsentationem, quæ fieret de beneficio grauato. De benef. p. 1. cap. 5. n. 359. Per Bullam 73. Pij V. nihil derogatur authoritati Legati circa pensiones, nam per reseruationes Sedi

Apo-

Apoſtolicæ non excluditur Legatus à latere - per Innoc. cap. Veniens de verb. ſignif.

No. 2. Cauſa imponendi penſiones eſt multiplex. Primum locum obtinet neceſſitas Eccleſiæ, quæ miniſtros ſufficientes non habet. Clement. 1. de reb. Eccleſiæ non alien. quæ extenditur non ſolum ad Rectores, & Vicarios, ſed ad Cantores, cæteroſque miniſtros. Secunda eſt paupertas Clericorum, cui poteſt Legatus occurrere, negligente Epiſcopo, etiam habita ratione perſonæ cum multa prouidentia, & cautela. 12. q. 1. Poteſt ex iuxta cauſa, & ad certum tempus reſeruare fructus beneficij vacaturi, dummodo miniſtris relinquat neceſſaria. Io. Andr. cap. Vnico, de exceſſ. præl. in ſex; cap. Tua, de verb. ſignif. per Honoriū tertium: Poteſt pariter ex cauſa concedere fructus primi anni beneficij vacaturi, ita tamen, vt poſſit beneficium cum emolumento conferri, alias non. Glo. in c. ſi propter de reſcript. in ſex. Io Andr. in nouellis Pauli li. 2. Non poteſt concedere facultatem transferendi penſiones 8. q. 1. Apoſtolicæ. Non poteſt imponere penſionem ſuper parochiali, cuius annuus reditus non excedat ſummam ducatorum centum. Concil. Trid. ſeſſ. 24. de reform. c. 13. quicquid ſit de conſentiente. Garcia p. 1. q. 5. n. 258. Non valet reſeruatio vltra portionem permiſſam in facultatibus Legati, nam deficiente conditione, totus actus corruit. Garcia ib. c. 52. num. 412. Neq; poteſt conſtituere penſionem vltra medietatem veri annui valoris fructuum. Conſt. 20. Vrbani Octaui incip. Sanctiſſimus. Non poteſt imponere penſionem hoſpitali Eccleſiaſtico, neq; illud dare Clerico in titulum, etiam ſtante contraria conſuetudine. Clement. quia contingit, de relig. domibus.

LIBER VNDECIMVS

De auctoritate Legati, quoad reseruationes.

PARAGRAPHVS I.

De authoritate Legati in reseruandis beneficijs.

No. 1 ON potest Legatus reseruare beneficia, quę nō potest conferre. Abb. in c. 1. de præb. Pēdente vna reseruatione in aliqua Ecclesia, non potest in eadem aliam facere, cap. deliberatione, de offic. leg. Non potest generaliter reseruare beneficia suæ Legationis, sed tantum facere reseruationem specialem, Garcia p. 5. cap. 3. n. 37. de certo beneficio. Licet possit reseruare beneficium pro certa persona, vt in c. Dilectus de iure patr. ei tamen nec in re, nec ad rem ius quæritur c. cum dilectus de præb. Garcia ibid. n. 38. Potest dare executores pro collatione beneficij reseruati. Anchar. c. In præsenti de off. leg. Reseruatio secunda facta statim finita prima, nulla est c. Mandatum de rescript. Prohibitiones appositæ in litteris Legati reseruantis beneficia nō afficiunt ignorantes, iuxta communiorem sententiam, quia id est peculiare litteris Papæ. cap. quia cunctis de Const. præb. in 6. & in clement eo. tit. Non potest se intromittere de beneficijs reseruatis Papæ c. licet, de præb. in sex. neq; de specialiter concessis alicui, vt ea conferat. Abb. in c. Dilectus de off. leg. quæ autem sint Papæ reseruata, dicetur statim. Mortuo Legato, aut expirata ipsius legatione, executores non possunt conferre beneficium reseruatum Glo. in cap. Præsenti de off. leg.

PA-

PARAGRAPHVS II.

De beneficijs reseruatis Papæ.

No. 1. PApæ reseruantur omnia beneficia vacantia in curia, non solum per mortem obtinentium, sed etiam per renunciationem, aut quouis alio modo in extrau. Bened. XII. Ad Regimen, quam locum habere decernit Vrbanus VIII. Reg. Cancell. etiam si officiales in eadem Const. expressi Apostolicæ Sedis officiales ante eorum obitum esse desierint, quoad beneficia, quæ tempore, quo officiales erant, obtinebant. Item beneficia vacantia ex eo quod quis incompatibilia beneficia obtineret, & alterum non dimisisset iuxta Cōst. Io. XXII. execrabilis. Item Beneficia, de quibus Ordinarij, & alij Collatores disposuerunt contra decreta Conc. Trid sess. 24. c. 8. de reform.

Item omnes Ecclesiæ Patriarchales, Primatiales, Archiepiscopales, Episcopales, Monasteria virorum excedentia valorem annuum ducentorum florenorum auri

Item Dignitates, ac beneficia omnia spectantia ad collationem Ordinariorum, quæ post illorum obitum vacauerint. Item beneficia omnia vacantia ob incompatibilitatem, surreptionem, aut resignationem in fraudem. Item Dignitates omnes maiores post Pontificales in Cathedralibus. & supra, principales in Collegiatis, & excedentes valorem annum decem florenorum auri familiarium Papæ, ac Cardinalium de præsenti, aut in posterum vacantium, etiā post mortem dictorum Cardinalium; nomine tamen familiarium non veniunt consanguinei. Item beneficia collectorū, & subcollectorum Cameræ Apostolicæ, quæ durantibus eorum officijs obtine-

bant. Item quælibet beneficia curialium decedentium, dum sequerentur curiam de loco ad locum transeuntē.

Nomine Curiæ, secundum communiorem, intelligitur Curia cum Cancellaria; Audientia, & Tribunalibus, & vbi causarum, & litterarum Apostolicarum fuerit audientia, quauis Papa se contulerit personaliter. Clement. Ne Romani §. Sanè. Omnia beneficia Cubiculariorum, etiam honoris, & cursorum D. papæ. Omnes Canonicatus, præbendæ, dignitates, personatus, & officia in S. Io. Lateranensis, Principis Apostolorum, ac B. Mariæ Maioris in Vrbe Ecclesijs, nec non ad collationem, prouisionem, seù quamuis dispositionem S. R. E. Cardinalium à Romana Curia absentium ratione suorum Episcopatuum, & titulorum spectantia, durante eorum absentia, cum cura, vel sine cura tam in eadem Vrbe, quam in alijs Ciuitatibus, & Diœcesibus. Item beneficia in octo mensibus anni cum alternatione in cæteris. Hæc omnia in Regulis Cancellariæ per Vrbanum VIII. Item omnia beneficia vacantia ob crimen hæresis ex Const. Pij V. cum Apostolatus. Item omnia per confidentiā accepta ipso facto vacāt, & Papæ reseruantur. Const. Pij IV. Romanū Pontificē, & Pij V. intolerabilis. Itē beneficia collata Clericis prohibitis ob originē hæresis, aut apostasiā à fide. Cōst. Greg. XIII. in Ecclesijs.

No. 2. Legatus habens facultatem conferendi beneficia vacantia, non potest conferre semel affecta reseruationi, quia etiam cessante causa affectionis, semper remaneant affecta. Rot. decis. 410. 617. & 70. in Antiq. & extrau. Pauli Secundi, Ad Romani. Hinc sequitur, Legatum habentem facultatem cōferendi beneficia reseruata, exceptis beneficijs familiarū papæ, non posse conferre beneficia familiaris Papæ mortui. Ex his collige, quæ dispositioni Legati remaneāt, & licet non sit ablata authoritas, quam attenuatus sit vsus. LI-

LIBER DVODECIMVS

De auctoritate Legati à latere in Concilijs Generalibus.

PARAGRAPHVS VNICVS.

No.1. VLLAM ex se habere Legatos authoritatem congregandi generalia Concilia, vt indubitatum asserui initio lib. quarti huius operis: at cum non minus pro certo constet, DD. Cardinales à Summis Pontificibus ad celebranda Concilia destinari non raro, vtque eisdem præsideant, quinimo nulli de octo Concilijs vniuersalibus, quæ cæteris in Ecclesia præstare authoritate leguntur, Romanus Pontifex interfuit, sed per suos Legatos, vt c. Canones 15. di. propterea de hoc quoque dicere valde huic operi consentaneum duxi, & pro maiori distinctione per sequentia absoluam.

Adeo verum est, Legatos ad Concilia celebranda à Summis Pontificibus mitti, vt eos in diffinitione Concilij cum Papa disiunctim ponendos iudicarit D. Cardinalis Io. à Turrecrem. summa de Ecclesia lib. 3. c. 5. sic habens. *Concilium vniuersale Catholicæ Ecclesiæ est congregatio maiorum Prælatorum Ecclesiæ, authoritate Romani Pontificis speciali conuocata ad aliquid commune intentione Ecclesiæ solenniter tractandum in religione Christiana, Papa in Concilio præsidente, vel aliquo Legato, scilicet loco suo.* Huius disiunctionis ratio elucescet, si cum eodem Authore cap. vndecimo, aduertamus vniuersales Synodos cum præsentia Papæ raro, frequentius per alios celebratas, & priscis temporibus Papam personali præsentia nō so-

folitum intereſſe atteſtati ſunt in Cōcilio Chalcedonenſi à Leone Papa miſſi Legati ad Imperatorem, cui in deſiderio erat, vt Papa Concilio ipſi præeſſet, quod & enixe datis litteris poſtulauit. Dixerunt, inquam Legati, *Glorioſiſsimi, ac Chriſtianiſsimi noſtri Imperatores charitatem & Catholicam Fidem, & affectum tenentes, Beatiſſimum Leonem Apoſtolicæ Sedis Præſulem, vt ad hoc vniuerſale Concilium adeſſet, dirigentes venerabiles epiſtolas, ſupplicauerunt. Cuius pietati placere poſſet, ſi in hac re probaretur aliquod ſimile à Prædeceſſoribus factum. Nam melius veſtra cognoſcere poteſt Sanctitas, quia nec in Nicæna, nec in Epheſina Synodo, nec in alia tali, ſcilicet Concilio, Papa S. Sedis adfuit, pro qua huius formæ ſequens conſuetudinem nos direxit. Hæc ibi.* Huius conſuetudinis ratio, (vt incidenter dicam) triplex recenſetur. Prima, nē Papę Tyrannis vis inferretur, ſicut contigit Felici, qui à Conſtantio Imperatore Sede pulſus poſt Concilium, eiuſdem iuſſu decollatus eſt. Secunda, vt maiori libertate poſſit Papa examinare, approbare, & reſcindere Canones, & acta Concilij, iuxta merita. Tertia, ob maximas vniuerſalis Eccleſiæ in Vrbe, & eiuſdem Vrbis negotia. In his Concilijs Legati à Papa miſſi Præſidentes habent præſentiam, non ſolum honorariam, ſed etiam authoritatiuam, & ad ipſos pertinet dirigere, proponere, &c. non proprio, ſed Papæ nomine Glo. 17. di. Generalia. Ad eorum interlocutiones, quæ proferenda ſunt proferuntur, & diſcutiuntur. Ipſi non mandato Concilij, ſed Papæ ſententias proferunt: vnde octaua act. Concil. Chalcedonenſis Legati Papæ definientes contra Photium, & in fauorem Ignatij à Sede exturbati, dixerunt: *Nos non nouum, vel recens iudicium iudicabimus, ſed vetus, & multo tempore præiudicatum pridem à Sanctiſsimo, ac Beatiſsimo Papa Nicolao, & firmatum à Sanctiſsimo Papa Adriano.* Legati ſubſcribunt

bunt actis Concilij, sicut cæteri Prælati: at non propterea non debent dici maiores, sicut & aliquãdo Papa dicendo, statuo, subscribo, &c. & primo loco subscribunt licet aliquando inueniantur alij priori loco subscripti, vt Cyrillus Alexandrinus in Ephesino: sed iste, & alij erant Præsidentes à Papa constituti.

Quæritur. An Concilium nomine Papæ à Legatis congregatum, & directum possit errare in fide.

Dico. Ante Decretum, & approbationem Papæ Concilium potest errare. Melchior Cano de locis Theol. li.5. Bellarm.disp.to.1.l.2.c.11. Argues. Tale Concilium repræsentat Ecclesiam vniuersalem, quæ errare non potest. Resp. iuxta doctrinam eorundem post Card. Caietanum opusc. de authoritate Papæ, & Concil. Concilium absque capite Summo Pontifice, & sine ipsius approbatione non repersentare Ecclesiam vniuersalem. Dices ergo frustra conuocantur Concilia, quando Papa est ita Iudex, vt definitiones cum interuentu Legatorum nullo modo sint firmæ, sine Papæ approbatione. Resp. negando illationem: primo quia Patrũ sententijs fides Pontificis maximè iuuatur. Secundò, quia plus authoritatis habere solet, quod pluralium consilio, atq; iudicio noscunt populi definitum.

Replicabis. Si Legati sustinent Papæ personam, & nomine ipsius adsunt, & iudicant, quomodo authoritate Pontificis definientes errare possunt? Dicit Bellarm. quandoq; Legati mittuntur à Papa cum sententia ipsius Papæ, & si tunc à Concilio talis sententia approbetur, fit: Decretum nomine Papæ, non Legatorum, & in tali casu non potest interuenire error & hoc fieri solet, quandocumq; de peculiari dogmate controuersia discutienda est in Concilio; Nam tunc Papa mittit Legatos

cum

cum instructionē, & sententia, ea conditione, vt approbata à Concilio, formetur nomine ipsius Decretū: at quando cōtingit adunari Concilia, ad varia in eis agenda, & cum de omnibus, ac singulis nequeat Papa prouidere, mittit Legatos, qui Cōcilio præsint, & definitiones faciendas ad Sedem Apostolicam transmittant approbandas.

Instabis. Cōcilijs generalibus assistit Spiritus Sāctus: vnde Actuum Apostolorū 15. dicitur; *Visum est Spiritui Sancto, & nobis*: quomodo igitur potest interuenire error, vbi Spiritus Sanctus director interuenerit? Vrgere videtur hoc argumentū, & magnam habere vim, vnde non concordant Doctores in respondēdo; Ego verò omissa prolixitate, quæ ex cuiusuis placitis afferēdis enasceretur, vtar doctrina Eminentissimi D. Io. de Turrecrem. 15. di. Sancta Romana q. 1. ad 2. & est: Licet Canones Patrum dicantur, & sint in Sancto Spiritu conditi; nihilominus ad hoc, vt obligent, necesse est, vt authoritate Superioris confirmentur, & approbentur; Non enim omne, quod aliquibus Spiritu Sancto inspiratum est, habet omnes obligare ad sui obseruantiam, nisi ab eo instituatur, aut approbetur, qui habet authoritatē respectu totius Christianæ Vniuersitatis; solus autem Papa id habet, & ideo omnia instituta à quibuscumque Patribus in Concilio, à Papa debent confirmari. Adest exemplum; Electio canonica licet sit à Spiritu Sancto, attamen per eam electus non habet iurisdictionem, nec alij tenentur ei obedire, vt Prælato, quoadusq; a Superiori electio ipsa approbetur, & confirmetur, si Superiorem habet.

LIBER

LIBER TERTIVSDECIMVS

De terminis poteſtatis Legati, & Legationis, &c.

CVM poteſtas Legati à concedentis (vt initio operis dictum eſt) dimanet arbitrio: Iſq; immediatè à Deo plenitudinem poteſtatis ſortiatur; limites authoritatis Legati, haud facile eſt determinare. Neq; enim ſatis explicant Doctores, dum ex caſibus, & cenſuris plura accumulant, quæ Papæ ex priuilegio reſeruantur: quia ex huiuſmodi reſeruatione non adimitur Papæ poteſtas ea plura, vel pauciora ſpeciali mandato transferre; Ipſe in hac re generalibus regulis incedam, vt quilibet apprehendat, & applicet.

PARAGRAPHVS I.

De terminis poteſtatis Legati.

No. 1. CErtum eſt, quam poteſtatem ſortiatur Legatus ex vi litterarum ſuæ Legationis, & vt Ordinarius, vt ſupra dictum eſt; non æqualiter certum ad quæ ſe extendat Legati authoritas ex conſuetudine, & ſolitis concedi; Hoc vltra litteras facultatum vſus ipſe docet. Cæterùm inter ea, quæ Papæ reſeruantur ex ſpeciali priuilegio, & prærogatiua, quędam adeo ei ſunt propria, vt alteri ſint incommunicabilia. Non poteſt Papa alteri conferre prælationem ſuam, quam habet ſuper omnes homines, ſalua ſuæ Dignitatis ratione, ſiue ſit ſermo de maiori, ſiue de æquali poteſtate: Hæc eſt communis ſententia: Eam docent poſt D. Thomam, &

Paludanum, D.Cardinalis de Turrecrem. in summa Ecclesiæ cap.114. D.Cardinalis Caietanus 2.2. q. 67.art. 1. Magister Dominicus Soto de iust. & iur. li.5. quæst. 4. ar.1.Ratio est:Papa non potest agere contra Ius Diuinum, cum sit impermutabile. Dispositio autem Diuina est, quod Papa sit omnibus Superior:ergo non potest alteri maiorem, aut æqualem tribuere potestatem. Omnia patent. Potest tamen conferre Legato, immo & cuilibet Sacerdoti, vt ipsum iudicet in foro conscientiæ, & eidem seipsum subijcere, quia iudicium confessionis est quoad Deum,apud quem quilibet redditur minor. Hinc sequitur, non posse Papam tribuere Legato, vt nullum omnino recognoscat Superiorem, quia nequit excludi papalis authoritas, & persona loquentis. Neq; potest conferre Legato absolutam potestatem definiendi omnes causas fidei, quia hoc est de essentialibus Papatui, adeo quod in Ecclesia, secluso Papa, non est talis authoritas, quandoquidem in persona Petri Papæ dictum est. *Ego rogaui pro te,vt non deficiat fides tua, & tu aliquando* &c. & rursus, *Pasce oues meas*: Item & soli Apostolicæ Sedi assistit Spiritus Sanctus in definitionibus. Nec obstant determinationes rerum fidei factæ in Concilijs; Nam & hæc non fuerunt congregata absque Papa, neq; illa sortita sunt valorem absque Sedis eiusdem approbatione,17. dist. per totam. Neque potest conferre authoritatem canonizandi Sanctos pro libito,eadem ratione,essetq; in præiudicium vniuersalis Ecclesiæ, cuius ipse Papa est caput. Neque dare potest omnimodam potestatem supra ius positiuum,quia hoc esset dare plenitudinem potestatis, quæ in solo Papa est à Deo. Neque depositiones Episcoporum vniuersaliter, aut indifferenter,D.Io.de Turrecrem.lib.3.cap.92. Neque iudicialem definitionem, seù interpretationem Priuilegiorum Pa-

pæ

pæ.De Iud.c.cum venissent.Neque authoritatem conuocandi Concilia generalia ad libitum, & nomine proprio, quia esset conferre ius in Ecclesiam vniuersalem. Neq; potestatem authorizandi,aut confirmandi acta datorum Conciliorum proprio nomine, eadem ratione. Neque nouas religiones instituendi, confirmandi, reformandi, &c. ad arbitrium. Neque Imperatores, aut Reges propria authoritate deponendi, electiones eorum reprobandi: quia cum non recognoscant in terris Superiorem præter Papam, non potest eos subijcere alteri à se, aut in eorum præiudicium conferre alteri Principatum Ecclesiæ 40.di. Si Papa. Neq; concedere eidem priuilegium, vt de nullo crimine possit accusari, aut condemnari: quia hoc est solius Principis supremi, quòd nullis ligetur legibus, ibidem. Neque concedere ei, aut etiam toti cætui Cardinalium, vt Sede vacante fungantur authoritate papali: quia vt dictum est, hæc habetur immediatè à Deo, & soli Petro est concessa, ita vt cæteri omnes sint illius incapaces 2.q.6.qui se scit. Immo neque Concilio generali potest eam facultatem conferre, quia potestatem immediatæ Vicariæ nullus potest conferre præter eum,cuius Vicarius est, qui eam habet, sed solum à Christo Domino instituta est, immediatè quidẽ in persona Petri; in successoribus verò eius mediante electione Ecclesiæ. Igitur nequit Papa eam Concilio,aut alteri conferre.Syluester verbo Papa, primo, ex doctissimo viro Hærueo de potest. Ecclesiastica. Hæc omnia prædicta nec Papa ipse cum tota Ecclesia facere potest, quia non esset vna Christianitas,& vna Ecclesia sub vnico Pastore. Immo nec Vicarius simul cum communitate subiecta potest facere oppositum eius, quod principalis Dominus ordinauit dicens; *Et super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam.* & rursus, *Erit vnum ouile, &*

vnus Pastor: His tamen non obstantibus, non tollitur Papæ potestas, quo minus circa supradicta singillatim quandoque possit demandare Legato publicationem, denunciationem, executionem, &c. etiam cum causæ cognitione, quia hoc non est plus, quam instituere ministrum, atque eius vti ministerio.

PARAGRAPHVS II.

De expiratione, seù terminatione Legationis.

NOnnulli recensentur modi, quibus finitur, seù expirat Legatio, inter quos quibusdam existentibus minus certis, certiores sunt sequentes.

No. 1. Finitur Legatio expleto tempore Legationis, quæ datur ad tempus; Tempus autem in terris, seù prouincijs Ecclesiæ, de consuetudine est triennium, Glo. in c. præsenti de off. leg. in sex. In cæteris verò ad negotia grauissima non est tempus præfixum, sed secundum exigentiam negotiorum mensuratur, aut limitatur. Expleto tempore, oportet, vt reuocetur saltim de consuetudine. Item finitur Legatio per reuocationem factam à Principe, etiam ante tempus illud, quia pendet ab eius arbitrio. Non intelliguntur Legati de latere reuocati, nisi id fiat speciali reuocatione, glo. ad tex. Si Abbatum de elect. in sex, & in cap. 1. de verb. signif. Rodriquez de quæst. regul. tom. 2. quæst. 63. ar. 5. Cherub. Schol. ad Const. 17. Eugen. IV. Licet Romanus. Finitur quoq; Legatio per renunciationem Legati, accedente tamen acceptatione Papæ: quia si Papa non acceptat, non finitur Legatio. Immo Papa potest cogere Cardinalem ad perseuerandum in legatione, nisi legitimum probatumq; allegaret impedimentum, etiamsi diù eadem legatione fun-

functus fuiſſet, Glo.in cap. ſcripturis veſtris 8.q. 1. Aliàs enim periret Eccleſiaſticus ordo.D.Thom.4. ſent. di. 18. Item finitur legatio Legato aſſumpto ad Papatum; idem enim non poteſt eſſe princeps, & miniſter.cap. per veſtros de iure patr.&No.in c.ſi ablatũ de elect.in ſex.Neq. obſtat,nõnullos Sũmos Pontifices ab Occidentis Imperatoribus ad Orientales miſſos fuiſſe.Hi enim & vi miſſi, & intuitu Eccleſiaſticę pacis onus ſuſceperunt,pro Christo fungentes Legatione, & vt ipſius Vicarij intrepide egerunt. Item finitur legatio per ingreſſum ſucceſſoris intra fines legationis: hoc probat potius factum, quam lex, & ita docet cap.volentes de off. leg. licet aliam partem non reprobare videatur, ſed loquitur de ſimplici datione noui Legati. Mortuo Papa, non expirat iuriſdictio Legati, quoad ea,quæ ei competunt iure legationis, quia eſt Iudex ordinarius, neque etiam, quoad ſolita concedi, eadem ratione. Expirat tamen eius iuriſdictio quoad ea, quæ iuriſdictione delegata obtinet. Glo. in cap.Legatos de off leg. & eſt probabilior, eamque tenui Abb.in c.licet vndiq; de off. & poteſt iud. deleg.

Nec allata in oppoſitũ à Gambara probant;non illud, inquam,quod omnes facultates emanẽt vna cõceſſione Quia huic, non repugnat,quod ſint diuerſæ facultates,ſicut &, diuerſæ ſunt litterę,quibus conceduntur,vt initio huius operis eſt obſeruatũ.Et patet ex ſimili in Epiſcopo quia alia habet vt Ordinarius,alia vt Delegatus, quæ tamen communia ſunt omnibus Epiſcopis.Non item:quod dicitur de officio Vicarij: quia hic ad omnes cauſas generaliter inſtituitur, & vnum Tribunal facit cum Epiſcopo &in omnibus eſt ordinarius; non ita ille,vt patet. Mortuo Papa,etiam ante ingreſſum prouinciæ, non expirat legatio, quia illa Decretalis non diſtinguit de ingreſſu ſecuto, vel non ſecuto. Glo. in d.c.Legatos; & ìdem eſt,

aut ſimile in Epiſcopo. Acta Legati ante notitiam reuocationis valent. Io.Andr.in Clem.1. de renuntiat.

No 2. Finita legatione, cauſæ inchoatæ coram Legato ſpectant ad ſucceſſorem. No.in c.Si Abbatum de elect. in ſex. Adhuc tamen durat authoritas Delegati, quoad cauſas inchoatas. cap. vbi, de off.deleg. & perpetuatur talis iuriſdictio Delegati per citationem,& alium iudicialem actum. cap.oratum de off. Deleg. Non verò per ſolam delegationem: c. licet de off. Deleg. Legatus, qui prouinciam exiuit animo non redeundi,non poteſt amplius exercere in ea iuriſdictionem,quia finita eſt eius legatio. per Glo.in cap.præſenti de off. leg. §. Finitur legatio. Hoc autem fortaſſe dicit quoad ſpiritualia, ſed potuit eum pœnitere ante acceptationem, & re integra.

No.3. Si Papa primo Legato commiſerit diuerſas cauſas ſingulares, expreſſo nomine Legationis, & ipſe ante aduentum ſecundi Legati proceſſerit in dictis cauſis Apoſtolica authoritate,non Legationis, poterit etiam poſt aduentum ſecundi illas perſequi Specul.lib.1. par.1. De delegato §. Supereſt. §.Sed ſi moram.

LAVS DEO.

